

Zoo Brno a stanice zájmových činností,
příspěvková organizace

Brno Zoo and the Environmental Education Centre,
semi-budgetary organization

Výroční zpráva 2018

The Annual Report 2018

ZOO
BRNO

Obsah

Summary

Vedení Zoo Brno a stanice zájmových činností

Management of the Brno Zoo and the Environmental Education Centre

Úvodní slovo ředitele Zoo Brno

The Opening Address of the Brno Zoo's Director

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2018 – bezobratlí, ryby, paryby, obojživelníci

Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2018 – plazi

Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2018 – ptáci

Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2018 – savci

Veterinární péče

Veterinary Care

Organizační úsek

Organizational Department

Obchodní úsek

Sales Department

Technický úsek

Technical Department

Vzdělávací úsek

Educational Department

Kontrolní činnost

Supervisory Activities

Ekonomický úsek

Economic Department

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Vedení Zoo Brno k 31. 12. 2018

Management of the Brno Zoo

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.

ředitel
Director

Ing. Miroslav Janota

zástupce ředitele, vedoucí technického úseku
Vicedirector, Head of Technical Department

Bc. Jana Hadová

vedoucí organizačního úseku
Head of Organizational Department

Ing. Miroslava Piškulová

vedoucí chovatelského úseku
Head of Animal Breeding Department

Mgr. Jana Kratochvílová

pověřená vedením stanice zájmových činností
Head of Educational Department

PhDr. Miroslav Křivánek

vedoucí ekonomického úseku
Head of Economic Department

Mgr. Lucie Dostálová

vedoucí obchodního úseku
Head of Sales Department

Počet zaměstnanců k 31. 12. 2018: 106

The number of employees on the 31. 12. 2018: 106

Úvodní slovo ředitele Zoo Brno

Vážení přátelé a příznivci brněnské zoologické zahrady!

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., ředitel Zoo Brno /
MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., Director of the Brno
Zoo and the Environmental Education Centre

Dovolte mi začít za hranicemi Brna. Sami organizujeme nebo se podílíme na řadě záchranných programů po celém světě. Nemohu v této souvislosti nezmínit především projekt Kura Kura – zachraň želvu. V roce 2017 otevřela naše zoologická zahrada na ostrově Nusa Penida v Indonésii záchrannou stanici mořských želv. Mám velkou radost z toho, že se činnost tohoto zařízení rozběhla v roce 2018 na plné obrátky a jsme schopni plnohodnotně pomáhat mořským želvám. Podařilo se nám pomoci více než třem desítkám těchto krásných tvorů. Zároveň věřím, že se nám v následujících letech podaří zachránit ještě větší počet želv, které se stávají obětmi devastující činnosti člověka.

Pokračovali jsme také ve dvou dalších a neméně důležitých projektech – repatriaci jeřábů a mezinárodním programu na ochranu orla kamčatského.

U jeřábů nám bohužel dvě předchozí sezóny zkomplikovaly veterinární potíže. V roce 2017 to byla ptačí chřipka na území České republiky, v roce 2018 to byla Newcastle'ská choroba. I když se ani jeden z těchto problémů netýkal Zoo Brno, nemohli jsme vejce do Ruské federace odvézt. Přesto jsme nepřestali v komunikaci s Khinganskou státní přírodní rezervací, abychom mohli pokračovat v projektu dále. S pracovníky rezervace bylo dohodnuto zakoupení tří telemetrických vysílaček. Poté jsme společně zažádali o dovozní povolení přístrojů do Ruské federace.

K ochraně orlů kamčatských jsme v roce 2018 přispěli mimo jiné tím, že jsme zakoupili dron, který umožnil výzkumným pracovníkům efektivně kontrolovat obsazenost asi 150 orlích hnízd. Ta jsou umístěna na stromech i několik desítek metrů vysoko a jejich dostupnost je možná pouze s horolezeckým vybavením. Celá činnost je tak nesmírně náročná a možnost pozorovat mláďata pomocí dronu usnadnila a zrychlila kontrolu hnízd.

Ale zpět do České republiky. V roce 2018 i nadále pokračovala úspěšná spolupráce na projektu vedeném Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky s názvem Založení nových odchovů sysla obecného a osvětová činnost v rámci realizace jeho záchranného programu. Kontrolními odchyty jsme zjistili, že se ve speciální voliérie narodilo 48 mláďat syslů. Vzhledem k vysokému počtu jak dospělých, tak mladých zvířat proběhlo na konci července 2018 druhé vypuštění 17 odchovaných jedinců ze Zoo Brno do české přírody.

Radost nám dělaly také odchovy, které mohli vidět i všichni návštěvníci. Vůbec poprvé se v naší zoo podařilo odchovat vazy velké (*Coracopsis vasa*) a jespáky bojovné (*Philomachus pugnax*). Ze savců nemohu zapomenout na prvoodchov margaye (*Leopardus wiedii*). V roce 2018 se na Mniší hoře podařilo rozmnožit také hladinovky čtyřoké (*Anableps anableps*). Tyto unikátní ryby chová Zoo Brno jako jediná v České republice. Posledním unikátem jsou čtyři mláďata dlouhokrčky McCordovy (*Chelodina mccordi*), která se v Zoo Brno vylíhla na přelomu srpna a září. Jedná se o první odchov tohoto v přírodě kriticky ohroženého druhu nejen v rámci Zoo Brno, ale i celé Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZOO).

V tomto výčtu nelze opomenout ani malé levharty a lvíčata. Sice se všechna narodila na konci roku 2017, nicméně v roce 2018 se Nayana i Kivu ukázaly jako skvělé matky a vychovaly krásné a zdravé šelmy.

V průběhu roku 2018 jsme se věnovali také výstavbě nových expozic. Týkalo se to především venkovního výběhu pro šimpanze, expozice pro jezevce hnědé a voliérie domácí fauny Žijí tu s námi. Kromě toho jsme dostavěli vnitřní ubikace ve stávající průchozí expozici klokanů.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
ředitel Zoo Brno

Director's Foreword

Dear Friends and Supporters of Brno Zoo!

Let me start with news from outside Brno. As you know, we organise or participate in a number of rescue programmes worldwide, and the Kura-Kura-Save the Turtle Project deserves a special mention in this context. In 2017, Brno Zoo opened a sea turtle rescue station on Nusa Penida Island in Indonesia. I am very pleased to report that the operations of this facility were in full swing in 2018, and we were able to fully assist more than three dozen sea turtles. I am confident that in the coming years, we will be able to save even more turtles, which often become victims of people's thoughtless actions.

We also continued working on two other and equally important projects –the crane repatriation programme and the protection programme for the international Steller's sea eagle. Unfortunately, during the last two seasons, the crane programme was troubled by veterinary problems. In 2017, the Czech Republic was hit by bird flu, and in 2018, it was the Newcastle disease. Although neither of these problems were related to Brno Zoo, we could not export eggs to the Russian Federation. Nevertheless, we did not stop communicating with the Khingan State Nature Reserve in order to sustain the project. We agreed to purchase three telemetry radios to communicate with the nature reserve staff, and we jointly applied for import permits for the instruments in the Russian Federation.

In 2018, we contributed to protecting the Steller's sea eagle population by purchasing a drone that allowed researchers to effectively control the occupation of about 150 eagle nests. The nests are located on trees at a height of a few dozen metres, and their activity can be monitored only with mountaineering equipment. The ability to observe the young eagles with a drone has greatly reduced our challenges and facilitated and accelerated the control of these nests.

Back in the Czech Republic, in 2018, we had another year of successful collaboration with the Nature Conservation and Landscape Protection Agency of the Czech Republic on the project titled 'Establishment of New Breeding of European Ground Squirrels'. We also implemented educational activities as part of this rescue

programme. By checking the catches, we found that 48 European ground squirrels were born in our special aviary. Given the high number of both adults and young ones, at the end of July 2018, Brno Zoo conducted a second release of 17 bred individuals into the Czech landscape.

We are also pleased with the litters, which have been made visible to all visitors. For the first time ever, we managed to breed the greater vasa parrot (*Coracopsis vasa*) and ruff (*Philomachus pugnax*). Among the mammals, I can't forget the margay (*Leopardus wiedii*). In 2018, we also managed to reproduce largescale four-eyed fish (*Anableps anableps*) on Mniší hora. These unique fish are kept only in Brno Zoo. The last special event is the hatching of four Roti Island snake-necked turtles (*Chelodina mccordi*). They hatched at Brno Zoo at the turn of August and September. It marked the first breeding of this critically endangered species not only within Brno Zoo but within the entire Union of Czech and Slovak Zoos (UCSZOO).

In this list, we cannot forget our leopard and lion cubs. Although they were all born at the end of 2017, in 2018, both Nayana and Kivu proved to be great mothers and raised beautiful and healthy cats.

In 2018, we also focused on building new expositions, especially the outdoor chimpanzee enclosure, the exposition for the brown badger, and the one for the domestic fauna 'They Live Here with Us'. In addition, we added the inner quarters to the existing kangaroo exposure.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
Brno Zoo Director

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

K poslednímu dni roku 2018 brněnská zoo chovala 2 213 zvířat 408 druhů. Počty druhů a jedinců (rozvržených do sedmi tříd), které Zoo Brno chovala na začátku a na konci roku 2018, uvádí následující tabulka:

Počty zvířat chovaných v Zoo Brno na začátku a na konci roku 2018

	1. 1. 2018		31. 12. 2018	
	Druh Species	Jedinec Specimen	Druh Species	Jedinec Specimen
Bezobratlí (Invertebrata)	98	469	85	509
Paryby (Chondrichthyes)	1	1	2	8
Ryby (Pisces)	109	564	111	764
Obojživelníci (Amphibia)	2	8	3	16
Plazi (Reptilia)	39	148	45	171
Ptáci (Aves)	52	207	65	264
Savci (Mammalia)	96	443	97	481
Celkem (Total)	397	1 840	408	2 213

Příjmy a výdaje zvířat za rok 2018

Doplňování druhové skladby chovaných zvířat probíhalo v souladu s chovatelskou koncepcí, která je součástí Strategie rozvoje Zoo Brno. Následující tabulka ukazuje souhrn příjmů a výdajů zvířat za rok 2018.

Souhrn příjmů a výdajů zvířat ke dni 31. 12. 2018*1)

	Příjem (ex)		Výdej (ex)	
	Narození ¹⁾	Jiný příjem ²⁾	Úhyn ³⁾	Jiný výdej ⁴⁾
Bezobratlí (Invertebrata)	101	85	68	78
Paryby (Chondrichthyes)	0	8	0	1
Ryby (Pisces)	16	297	74	43
Obojživelníci (Amphibia)	0	14	5	0
Plazi (Reptilia)	52	53	20	61
Ptáci (Aves)	78	257	39	241
Savci (Mammalia)	168	564	88	606
Celkem (Total)	415	1 278	294	1 030

*1) Veškeré údaje jsou včetně údajů o příjmech a výdajích zvířat ze záchranné stanice.

1) Narození = včetně narození deponátu.

2) Jiný příjem = nákup, výměna, dar, deponace do Zoo Brno, návrat deponátu do Zoo Brno, jiný způsob.

3) Úhyn = úhyn, úhyn mláďete, zabít škodnou, úhyn zvířete deponovaného v Zoo Brno, úhyn našeho zvířete, deponovaného u jiného subjektu.

4) Jiný výdej = prodej, výměna, deponace ze Zoo Brno, reintrodukce, návrat deponátu, eutanázie, zkrmení, jiný způsob.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

V kolekci zvířat brněnské zoologické zahrady se k poslednímu dni roku 2018 nacházelo 30 taxonů savců ptáků a plazů, jejichž chov řídí Evropské záchovné programy pro ohrožené druhy (EEP):

Český název	Latinský název	Stav v zoo	Celkem exemplářů
klokánek králíkovitý	<i>Bettongia penicillata</i>	1, 1, 0	2
klokan žlutohý	<i>Petrogale xanthopus xanthopus</i>	3, 2, 0	5
lemur tmavý	<i>Eulemur macaco</i>	1, 1, 0	2
vari černobílý	<i>Varecia variegata variegata</i>	0, 2, 0	2
lvíček zlatohlavý	<i>Leontopithecus chrysomelas</i>	1, 1, 0	2
tamarín pinčí	<i>Saguinus oedipus oedipus</i>	1, 1, 0	2
tamarín běločelý	<i>Callithrix geoffroyi</i>	2, 2, 0	4
kotul veverovitý	<i>Saimiri sciureus</i>	1, 1, 0	2
dželada	<i>Theropithecus gelada</i>	1, 0, 0	2
šimpanz	<i>Pan troglodytes</i>	1, 2, 0	3
vlk hřivnatý	<i>Chrysocyon brachyurus</i>	1, 1, 0	2
medvěd lední	<i>Ursus maritimus</i>	0, 1, 0	1
rosomák sibiřský	<i>Gulo gulo gulo</i>	1, 2, 0	3
panda červená	<i>Ailurus fulgens</i>	1, 0, 0	1
kočka pouštní	<i>Felis margarita harrisoni</i>	1, 1, 0	2
margay	<i>Leopardus wiedii</i>	1, 1, 0	2
manul	<i>Otocolobus manul</i>	4, 4, 0	8
levhart cejlonský	<i>Panthera pardus kotiya</i>	2, 2, 0	4
tygr sumaterský	<i>Panthera tigris sumatrae</i>	1, 1, 0	2
kůň Převalského	<i>Equus przewalskii</i>	0, 1, 0	1
zebra Grévyho	<i>Equus grevyi</i>	0, 5, 0	5
tapír jihoamerický	<i>Tapirus terrestris</i>	1, 1, 0	2
vikuña	<i>Vicugna vicugna</i>	1, 3, 0	4
žirafa síťovaná	<i>Giraffa camelopardalis reticulata</i>	0, 4, 0	4
jeřáb mandžuský	<i>Grus japonensis</i>	1, 3, 0	4
kakadu palmový	<i>Probosciger aterrimus aterrimus</i>	1, 0, 0	1
majna Rothschildova	<i>Leucopsar rothschildi</i>	0, 2, 0	2
korovec mexický	<i>Heloderma horridum horridum</i>	1, 0, 0	1
varan komodský	<i>Varanus komodoensis</i>	1, 0, 0	1
Celkem			91

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

K poslednímu dni roku 2018 vedly Evropské plemenné knihy (ESB) 19 druhů či poddruhů savců, ptáků a plazů chovaných v Zoo Brno:

Český název	Latinský název	Stav v zoo	Celkem exemplářů
lemur kata	Lemur catta	5, 0, 0	5
tamarín žlutoruký	Saguinus midas	3, 4, 0	7
kuandu obecný	Coendou prehensilis	1, 0, 0	1
aguti Azarův	Dasyprocta azarae	3, 0, 0	3
medvěd kamčatský	Ursus arctos beringianus	2, 1, 0	3
buvolec běločelý	Damaliscus pygargus phillipsi	1, 3, 0	4
klokan bažinný	Wallabia bicolor	1, 3, 0	4
takin indický	Budorcas taxicolor taxicolor	3, 3, 0	6
nestor kea	Nestor notabilis	1, 1, 0	2
orel východní (syn. orl kamčatský)	Haliaeetus pelagicus	1, 2, 0	3
korunáč Sclaterův	Goura sclateri	1, 0, 0	1
hroznýšovec kubánský	Epicrates angulifer	1, 0, 0	1
leguán nosorohý	Cyclura cornuta	1, 1, 0	2
leguán	Ctenosaura bakeri	1, 0, 0	1
dlohokřčka McCordova	Chelodina mccordi	1, 2, 4	7
orlície bornejská	Orlitia borneensis	2, 0, 0	2
želva amboinská	Cuora amboinensis	0, 1, 0	1
želva paprscitá	Geochelone radiata	1, 2, 0	3
želva pavoukovitá	Pyxis arachnoides brygooi	6, 1, 4	11
Celkem			67

V průběhu roku 2018 došlo ve vedení chovatelského úseku k jediné zásadní změně – pracovní poměr ukončila kurátorka savců MVDr. Miroslava Friedman, Ph.D. v průběhu trvající mateřské dovolené. Stávající kurátorka savců Ing. Dorota Gremlicová ji tedy plně nahradila ve funkci.

Odchovy zvířat

V Zoo Brno se v roce 2018 narodilo 415 mláďat. Poprvé v historii UCSZOO došlo k úspěšnému odchovu 0.0.4 dlouhokřčky McCordovy (Chelodina mccordi), 0.0.16 hladinovky čtyřoké (Anableps anableps) a 0.0.5 dendrofyl zlatých (Tubastrea aurea). Poprvé v historii Zoo Brno zároveň k odchovu následujících druhů: 0.0.1 klokánek krysí (Potorous

tridactylus), 1.0 osinák africký (Atherurus africanus), 0.0.2 kosman běločelý (Callithrix geoffroyi), 0.1 jespák bojovný (Philomachus pugnax), 1.1 puš-tík bělavý západosibiřský (Strix u. uralensis), 0.0.3 sovice sněžní (Bubo scandiacus), 2.1 vaza velký (Coracopsis vasa), 0.0.1 holub dvoubarvý (Ducula bicolor), 0.0.2 vousák červenožlutý (Trachyphonus erythrocephalus) a 0.0.2 želva uhlířská (Chelonoidis carbonaria).

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Z opakovaných odchovů je možné zmínit narození těchto druhů: 0.1.1 klokan bažinný (*Wallabia bicolor*), 0.0.2 pásovec kulovitý (*Tolypeutes matacus*), 0.0.48 syselec obecný (*Spermophilus citellus*), 0.0.5 sob (*Rangifer tarandus*), 1.0 los evropský (*Alces a. alces*), 0.6 liška polární (*Vulpes lagopus*), 0.0.5 manul (*Otocolobus manul*), 0.0.1 margay (*Leopardus*

wiedii), 0.0.1 jaguarundi (*Herpailurus yagouaroundi*), 0.0.4 tamarin žltoruký (*Saguinus midas*), 0.2 jeřáb mandžuský (*Grus japonensis*), 0.1 orel kamčatský (*Haliaeetus pelagicus*), 2.0.2 turako šedý (*Crinifer piscator*), 1.2 ara ararauna (*Ara ararauna*), 0.0.3 želva pavoukovitá (*Pyxis arachnoides brygooi*) a 0.0.96 mořští bezobratlí.

Dlouhokrčky McCordovy patří mezi kriticky ohrožené druhy. / The Roti Island snake-necked turtle is a critically endangered species.

Hladinovky čtyřoké najdete v pavilonu Exotarium. / You can find largescale four-eyed fish in the Exotarium Pavilion.

Mláďata sobů se narodila na začátku května 2018. / Reindeer calves were born in early May 2018.

Želvy pavoukovité rozmnožujeme jako jediná zoo v Evropě. / We are the only zoo in Europe to breed *Pyxis arachnoides*.

V roce 2018 se v Zoo Brno narodilo celkem pět manulů. / In 2018, five Pallas's cat were born in Brno Zoo.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

První odchovy bezobratlých a studenokrevných živočichů v České republice

V roce 2018 měla Zoo Brno historicky celkem tři prvoodchovy živočišných druhů v rámci celé Unie českých a slovenských zoologických zahrad.

V létě jsme poprvé spatřili v jedné z našich mořských nádrží desítky droboučkových, jako špendlíková hlavička velikých, zlatých teček. Stačilo do nádrže nalít krmivo pro korály a z drobných teček se vysunulo několik málo krátkých chapadel. Nebylo již pochyb, že se jedná o přisedlé larvy **dendrofyly zlaté** (*Tubastraea aurea*) měnící se v drobné polypy, zárodky budoucích kolonií tohoto zářivého pokladu mořských akvárií. Jedná se o první úspěšné rozmnožení v rámci UCSZOO.

Dendrofyly rodu *Tubastraea* se rozmnožují partenogeneticky a jejich drobné plovoucí larvy jsou tak produkovány asexuálně. I když chováme tento druh již tři roky, k úspěšnému rozmnožení došlo až v létě 2018. Celkem bylo pozorováno zhruba 100 jako špendlíková hlavička velikých jedinců, kteří se usadili na vhodných místech nádrže. Do současné doby jich přežila zhruba třetina. Čísla jsou orientační, neboť nevidíme na všechny části dekorací, které mohou sloužit k uchycení volně plovoucích larev.

V mořské nádrži se snažíme udržovat dlouhodobě stabilní a dle našich možností co nejpříznivější podmínky pro růst korálů. Kontrolujeme chemické složení vody, které pravidelně dle výsledků rozborů upravujeme. Pozornost věnujeme také fyzikálním parametřům prostředí, jako je teplota, fotoperioda, typ osvětlení apod. V neposlední řadě je u tohoto druhu také důležité pravidelné krmení drobnou živočišnou potravou (zooplanktonem), protože dendrofyly neobsahují symbiotické zooxantely a jsou tak výhradně heterotrofní. Věříme, že právě tyto dlouhodobě stabilní podmínky a odpovídající péče jsou důvody úspěšného rozmnožení tohoto krásného druhu.

V roce 2018 se na Mniší hoře podařilo rozmnožit také **hladinovky čtyřoké** (*Anableps anableps*). Tyto unikátní ryby chová Zoo Brno jako jediná v České republice. „Hladinovky jsou živorodé ryby. Čerstvě vylíhlá mláďata se nezdržují u hladiny jako dospělí

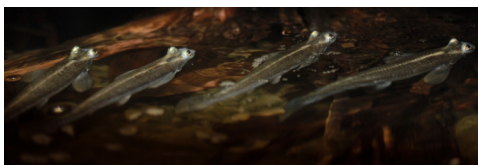
jedinci, ale spíše polehávají na dně. Odlovujeme je do nádrže v zázemí, protože hrozí, že je větší ryby utlučou. Našlo se ale jedno mládě, které se nedařilo odlovit, a proto zůstalo v expozici s dospělými. Lze ho tam spatřit i nyní a je velmi snadno poznat, protože je výrazně menší,“ uvedl chovatel Dušan Šudák. Hladinovky se rozmnožily hned několikrát. Úspěšné ale byly jen porody, kdy se narodila maximálně tři

Hladinovky mají horizontálně dělené oči.
/ Largescale four-eyed fish have horizontally divided eyes.

mláďata. Pokud jich na svět přišlo více, v našem případě osm, byl odchov neúspěšný. Důvodem mohla být kombinace matky prvoroďčky a velkého množství mláďat, která byla méně vyvinutá. „Další zajímavostí je to, že v našem akváriu máme pouze jednoho samce. A protože každý samec dokáže ohnout gonopodium (pářící orgán) jen na jednu stranu, oplodní pouze tři z našich šesti samic.

Hladinovky žijí ve volné přírodě v brakických vodách Jižní a Střední Ameriky. Jsou typické tím, že mají horizontálně dělené oči. Ty jim umožňují sledovat vše důležité nad hladinou, ale i pod ní.

Hladinovky čtyřoké chová Zoo Brno jako jediná v České republice. / We are the only zoo in the Czech Republic to breed largescale four-eyed fish

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Posledním unikátem jsou čtyři mláďata **dlouhokrč-ky McCordovy** (*Chelodina mccordi*), která se v Zoo Brno vylíhla na přelomu srpna a září. Přežila nejkritičtější období prvních měsíců a již samostatně přijímají potravu. Jedná se o první odchov tohoto v přírodě kriticky ohroženého druhu nejen v rámci Zoo Brno, ale i celé UCSZOO. Ani Evropská populace není příliš velká a vzhledem k míře ohrožení je pro druh veden v rámci EAZA koordinovaný záchranný program.

Dlouhokrčka McCordova chovaná v zoologických zahradách obývá v přírodě pouze malý indonéský ostrov Roti, kde bychom ji našli na pouhých několika desítkách čtverečních kilometrů v jezerech a bažinách. Hlavní hrozbu pro tento vzhledově velmi atraktivní a nevšední druh, který má nadto jen velmi omezený areál rozšíření, představují lidé. V tomto případě zejména ilegální lov pro potřeby pet trade (obchodu s domácími mazlíčky).

Chovná skupina skládající se z jednoho samce a dvou samic přišla do Zoo Brno darem ze Zoo Záhřeb. Umístili jsme jí do prostorného akvaterária v zázemí, kde se rychle aklimatizovala. Želvy začaly velmi brzo přijímat nabízenou potravu. I přes to, že jim bylo nabídnuto suché místo se substrátem jako kladíště došlo k první snůšce 13 vajec do vody, kde zůstala skryta a nepozorována více než jeden den. Po jejich nalezení jsme je ihned přemístili do inkubátoru, i když jsme tušili, že se jejich šance na přežití dlouhodobým pobytem ve vodě snížily. V průběhu inkubace jsme postupně odstranili několik neživotaschopných vajec a u zbývajících stále doufali.

Velmi nás proto potěšilo, když se během dvou týdnů vylíhly postupně čtyři malé želvičky. Ty jsme umístili do samostatného akvaterária s velmi mělkou vodou a po několika dnech je zkusili i poprvé nakrmit. Malé želvičky se ukázaly jako velmi vitální a začaly ihned přijímat nabízenou mraženou potravu obohacenou o směs vitamínů a minerálů. K dispozici mají od samého začátku také výhřevný zdroj světla i tepla a samostatný zdroj UV záření. Jejich vývoj probíhá bez komplikací a věříme, že tomu tak bude i nadále.

První odchovy ptačích druhů v Zoo Brno

Historicky poprvé se v naší zoo podařilo odchovat **vazy velké** (*Coracopsis vasa*). Začátkem roku 2018

Dlouhokrčky McCordovy chováme v Zoo Brno od února 2018. / The Roti Island snake-necked turtles have been bred in Brno Zoo since February 2018.

Mláďata dlouhokrčky se vylíhla na přelomu srpna a září 2018. / Roti Island snake-necked turtles hatched at the turn of August and September 2018

byla do Zoo Brno dovezena skupina vazů velkých v počtu 4.2.0 z Velké Británie. Ptáci byli umístěni do pavilonu Exotarium, odkud jsme přesunuli dvě samice vazů velkých do jiné zoo. Ptáci si zvykali na nové prostředí asi dva měsíce, stejně tak jako na jejich nové spoluobyvatele – dvojici **osináků afrických** (*Atherurus africanus*). V dubnu jsme do expozice nainstalovali tři budky – dvě s šestihranným půdorysem a jednu se čtvercovým. Dominantní samice budku začala prozkoumávat. Zároveň v témže měsíci počalo její pelichání na hlavě, které je pro vazy typické.

Počátkem května začali samci dominantní samici krmit a sami postupně pelichat. U některých z nich se

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Začátkem roku 2018 jsme na Mniší horu dovezli vazy velké z Velké Británie. / At the beginning of 2018, we brought greater vasa parrots from Great Britain to Mniší

Ptáci si zvykali na nové prostředí asi dva měsíce. / The birds got used to the new environment for about two months.

projevilo masivní pelichání po celém těle, u jiných pouze náznakově. Samici opelichala hlava celá a zároveň začala trávit většinu dne v budce.

Dne 28. 5. zaznamenali chovatelé snesení prvního vejce a o tři dny později druhého. Poslední bylo sneseno až začátkem června. V průběhu června došlo k úhynu druhé samice. Dominantní samice v inkubaci vajec vytrvale pokračovala. Dne 21. 6. byla při kontrole budky zjištěna přítomnost tří zhruba dvoudenních mláďat. Zároveň v expozici v té době došlo k narození prvního mláděte osináka afrického. Soužití rodičů malého osináka s rodiči malých vazů probíhalo bez problémů – zvířata si stanovila v expozici vzájemné hranice. Před chovateli celá skupina vazů urputně hájila budku s mláďaty a pečlivě je dokrmovala. Z budky vylezla mláďata postupně v první dekádě srpna a začala prozkoumávat vnitřní a venkovní voliéru. V témže měsíci došlo k úhynu jednoho mláděte, ale obě zbylá mláďata se dožila dospělosti a vytvořila základ chovné skupiny v Zoo Zagreb.

Dalším našim zajímavým prvoodchovem bylo mládě jespáka bojovného (*Philomachus pugnax*). Druh, u kterého se několik let nepodařilo vyprovokovat hnězdění, v roce 2018 poprvé zahnízdil. Chovná skupina ve složení 5.3.0 původem z Natur Zoo Rheine a Zoo Warszawa žije spolu od roku 2016. Expozici sdílejí společně s dalšími druhy bahňáků a čírkami skřivcovými. Ptáci nikdy nevykazovali žádnou pohlavní aktivitu. V roce 2017 se díky naší trvalé snaze projeví první snahy zahnízdit u tenkozobců opačných. V roce 2018 už dva páry postavily hnízdo a jeden

sněs dvě neoplozená vejce. V návaznosti na ně jespáci bojovní snesli koncem května svoji úplně první snůšku. Vejce byla odebrána do líhně a inkubována za příslušných parametrů. Z celkové snůšky 5 vajec se pouze 2 ukázala být oplozená.

Vajíčka jsme inkubovali necelý měsíc a v druhé polovině června se podařilo vylíhnout dvě mláďata. První se dostalo z vajíčka samo, druhému jsme museli pomoci. Druhé mládě se bohužel ukázalo jako slabší a do dvou dní uhynulo. Zbylé mládě jsme po pár dnech v dolíhni umístili do kruhové odchovny pro kuřata se zahradním kobercem a miskami s vodou a krmivem, které jsme několikrát denně měnili. Přestože ze začátku mělo mládě tendenci se fixovat na člověka a chodilo za lidskou rukou, po přesunu z odchovny do většího prostoru se stalo velmi plaché a člověka se začalo bát. Ve vedlejší kóji byla odchována mláďata pávů korunkatých, aby nebylo v místnosti úplně samo.

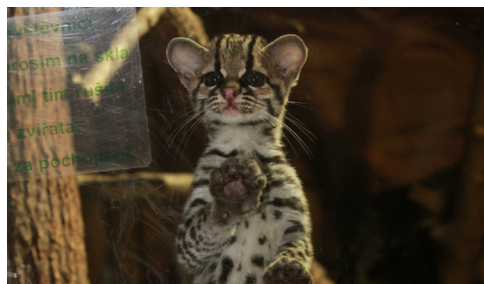
Po asi dvou měsících života jsme z hejna jespáků odebrali dvě samice a umístili je k mláděti do zázemí, abychom pomohli jeho budoucí socializaci. Spojení proběhlo bez problémů. Mládě již je plně vzrostlé (jedná se o samici) a zůstalo zatím v naší chovné skupině. Jsme rádi, že se nám podařilo zdárně odchov dotáhnout do konce.

Mládě jespáka bojovného. / The ruff fledgling.

Zajímavé odchovy kočkovitých šelem v roce 2018

Období radosti z mláďat u kočkovitých šelem pokračovalo v brněnské zoo i v roce 2018. V roce 2017 se na Mniší hoře narodila lvíčata a malí levharti, o rok později se z potomka těšila samice margaye Ichika. „Mládě přišlo na svět 21. února. Matka se o něj pozorně stará a chová se velice klidně, dokonce tu a tam nechá chovatele, aby mládě při bleskových kontrolách spojených s podáváním krmení zahlédli. Zatím je tedy vše na dobré cestě, neradi bychom ale předbíhali, odchov je stále na samém počátku,“ řekla krátce po porodu kurátorka chovu savců Zoo Brno Dorota Gremlicová. Otcem mláďete je samec Yoro, který přijel z Jihlavy do Brna na konci května 2017 a zpět odcestoval v lednu 2018. Během soužití s Yorem Ichika už jednou porodila, ale, jak je u prvních porodů obvyklé, odchov nebyl úspěšný. Přesto kočce umožnil, aby získala zkušenosti, ze kterých čerpala při péči o mládě. Zoo Jihlava je jediná v ČR, která vlastní chovného samce margaye. Sami se dočkali úspěšného odchovu, a protože samec o mládě nepečuje a Yoro není s Ichikou spřízněn, nabídlí Zoo Brno spolupráci, kterou podpořila i koordinátorka Evropského zachovného programu (EEP). Vážíme si vstřícnosti jihlavské zoo a jsme rádi, že může být tato spolupráce oboustranná. Podobně jako k nám puto-

Mládě margaye přišlo na svět 21. února 2018. / The margay cub was born on 21 February 2018.

val Yoro, my jsme na Vysočinu poslali na zkušenou samce tygra sumaterského Dandyse.

Margay je menší kočkovitá šelma, která je o něco větší než kočka domácí. Dorůstá délky až 80 centimetrů a váží od tří do devíti kilogramů.

Specifikem margayů je krásná kresba a zbarvení, jež je většinou od žlutohnědé po šedavě hnědou.

Srst je krátká, hustá a jemná, s tmavými skvrnami a otevřenými růžicemi. Hlavu a krk spojují černé linie, zadní část uší je také tmavá, ale s bílými skvrnami.

Na vrchní straně krku navíc roste srst v opačném směru. Rozpoznat margaye mezi sebou by neměl být problém, protože vzory srsti se u jednotlivých zvířat výrazně liší. Margayové žijí především na stromech, ale za potravou se vydávají i na zem. Jsou to velmi obratní lezci – mají široké a pružné tlapy s velkými drápy, které jim umožňují bezpečný a pevný úchop. Díky dlouhému ocasu dokáží snadno udržet rovnováhu. Margay má ve srovnání s dalšími kočkovitými

Specifikem margayů je krásná kresba a zbarvení. / The unique aspect of the margay is its beautiful fur pattern and colouring.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Malý samec Arcadio od počátku rád prozkoumával celou expozici. / Little male Arcadio likes to explore the entire exhibition.

šelmami při šplhu několik výhod. Zadní končetiny margayů se mohou vytočit až o 180 stupňů, což jim umožňuje pevnější sevření kmene stromu, po kterém šplhají. Také se zadními končetinami dokáží udržet větví a pověsit na nich, pokud něco drží v předních tlapách. Kromě toho mohou margayové jako jediné kočky šplhat ze stromů hlavou dolů.

Samice rodí většinou jedno mládě. Období březosti je na kočky této velikosti poměrně dlouhé a trvá až 84 dnů. Mláďata se rodí celá tečkovaná a vidět začínou asi po dvou týdnech. Po dalších třech už opouštějí noru a prohledávají okolí. Dospělosti dosahují asi po 12 měsících. V zajetí se mohou dožít 20 let.

Margay žije v tropických lesích a křovinatých oblastech od severního Mexika, přes Střední a Jižní Ameriku, východ And až po Argentinu a Uruguay.

V Červeném seznamu ohrožených druhů je margay veden jako téměř ohrožený.

Druhým hodnotným odchovem kočkovité šelmy jsou dvě lvičata lva konžského narozená 29. prosince 2017. Chovný pár jsme sestavili koncem léta 2017. Samice Kivu, která se narodila 12. listopadu 2012 v Zoo Lisabon, do naší zahrady přijela 11. srpna 2017 ze Zoo Ústí nad Labem. Samec Lolek přicestoval o týden později ze Zoo Gdaňsk, kde se narodil 14. července 2015. Po příjezdu do Brna jsme lvy vpustili do zbrusu nové rozlehlé, přírodně pojaté expozice. Ihned po spojení obou jedinců jsme pozorovali jejich páření. K zabřeznutí došlo už při druhé říji a mláďa-

Obě lvičata se rychle seznámila s celým venkovním výběhem. / The two lions quickly got acquainted with the entire outdoor enclosure.

ta se narodila těsně před koncem roku. Matka byla před očekávaným porodem oddělena. V průběhu prvních dvou měsíců měla matka maximální klid, do kterého jsme zasahovali jen kvůli nutným veterinárním úkonům.

Mláďata, která Lolkovi porodila Kivu, jsou samec a samička. Zjistili jsme to při očkování 12. února 2018. Malý samec vážil necelých 7 kg, samička byla o něco lehčí. Kivu se o ně od začátku dobře starala, i když rodila poprvé. Lvice hned po očkování odvedla kotata k mříži, za níž má ubikaci Lolek, takže otec se ihned přesvědčil, že se jeho potomkům nic nestalo. Na přímý kontakt s mláďaty si ale musel počkat. Ačkoliv jsme 21. února všechny tři ubikace lvů propojili, opatrná matka byla stále ve střehu a zvědavého samce zahнала zpět do jeho místnosti. Mláďata se postupně přibližovala sama k samci, až došlo k úplnému spojení smečky a z Lolka se stal vzorný a trpělivý táta. Na krmení jsme z počátku skupinu rozdělovali, poněvadž matka s mláďaty přijímala potravu častěji. Nakonec došlo ke sjednocení krmných dní a celá skupina může žrát společně. Křest lvičat se uskutečnil 8. dubna 2018, jmenují se Anoona a Akashinga. Akashinga znamená statečný a zároveň se tak označuje speciální ženská protipytlačká jednotka. Toto jméno vybral kmoťr mláďata, tenista Radek Štěpánek. O jménu pro malou lvici rozhodli příznivci brněnské zoo na webu a facebookovém profilu. Anoona, zdrobněle Anu, znamená v šonštině bůh vidí.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Anooa a Akashinga v letních měsících nezaháleli ani při odpočinku. / Anooa and Akashinga were not idle during the summer months, either.

Nové druhy

Kolekci zvířat chovaných v brněnské zoologické zahradě obohatil v roce 2018 příchod 59 nových živočišných druhů (55 druhů obratlovců a 4 druhů bezobratlých), z nichž významnější jsou:

1.1 kosman běločelý (*Callithrix geoffroyi*), 2.4 tahr himalajský (*Hemitragus jemlahicus*), 1.5 vakorejsk čtyřprstý (*Dasyercus byrnei*), 1.1 kynkažu (*Potos flavus*), 2.2 jezevec hnědý (*Melogale orientalis*), 0.1 galidie tenkopruhá (*Mungotictis decimlineata*), 1.1 dytík velký (*Burhinus grallarius*), 1.1 čejka australská (*Vanellus miles*), 1.1 koliha velká (*Numenius arquata*), 1.1 holub bronzovokřídlý (*Phaps chalcoptera*), 1.1 holub wonga (*Leucosacia melanoleuca*), 1.1 kystráček modrolící (*Entomyzon cyanotis*), 6.6 lori horský (*Trichoglossus moluccanus*), 1.0 lori tříbarvý iriánský (*Lorius lory erythrothorax*), 0.0.1 šupinonožka Burtonova (*Lialis burtonis*), 0.0.1 šupinonožka obrovská (*Lialis jicari*), 1.0 leguán *Ctenosaura bakeri*, 0.0.6 ještěrka zelená (*Lacerta viridis*), 0.0.5 ještěrka paví (*Timon pater*), 0.0.6 egerie Stokesova (*Egernia stokesii zellingi*), 0.0.3 dlouhokrčka McCordova (*Chelodina mccordi*), 0.0.4 pipa malá (*Pipa parva*), 0.0.10 červorovec splývavý (*Typhlonectes natans*), 0.0.2 ostnáč listový (*Monoctenurus polyacanthus*), 0.0.7 lezec *Periophthalmus argentilineatus*, 0.0.2 hlavačka stlačená (*Hypseleotris compressa*), 0.0.5 tandan skvrnitý (*Tandanus tandanus*), 0.0.15 hlaváč Redigobius chrysosoma, 0.0.15 duhovka Wernerova (*Iriatherina werneri*), 0.0.30 duhovka nádherná (*Melanoaenia splendida inornata*), 0.0.5 tetra Schomburgkova (*Myelus schomburgkii*), 0.0.5

ropušnička queenslandská (*Notesthes robusta*), 0.0.1 baramundi australský (*Scleropages leichhardti*), 0.0.2 bichir pruhoploutvý (*Polypterus ornatipinnis*), 0.0.2 bahník australský (*Neoceratodus forsteri*), 0.0.6 trnučka Orbignyho (*Potamotrygon orbygnyi*), 2.0 žralok krátkoocasý (*Pseudoginglymostoma brevicaudatum*)

Lori horské chováme v Exotáriu. / We have rainbow lorikeets in the Exotarium Pavilion.

Kosmani běločelí měli hned v roce 2018 dvě mláďata. / Geoffroy's Marmosets had two babies in 2018.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Nové expozice

V průběhu roku 2018 nedošlo k otevření nových expozic. Pokračují stavební práce na vnější expozici pro šimpanzy, expozici pro jezevce hnědé a volière domácí fauny Žijí tu s námi. Kromě toho došlo k dostavění vnitřní ubikace ve stávající průchozí expozici kloanů.

Doplňování chovných skupin

Na doplnění stávajících chovných skupin a pro vytvoření nových chovných párů byli dovezeni tyto jedinci: 0.2.2 klokan žlutohý (Petrogale x. xanthopus), 0.1 klokan bažinný (Wallabia bicolor), 0.2 klokánek krysí (Potorous tridactylus), 1.0 vikuňa (Vicugna vicugna), 0.2 buvolec běločelý (Damaliscus pygargus phillipsi), 0.1 los evropský (Alces a. alces), 1.0 manul (Otocolobus manul), 1.0 jaguarundi (Herpailurus yagouaroundi), 1.0 lviček zlatohlavý (Leontopithecus chrysomelas), 1.1 ústřičník velký (Haematopus ostralegus), 1.0 korunáč Sclaterův (Goura sclateri), 0.3 holub dvoubarvý (Ducula bicolor), 4.2 vaza velký (Coracopsis vasa), 0.1 nestor kea (Nestor notabilis), 0.1 mandelík hajní (Coracias garrulus), 1.0 želva paprskatá (Geochelone radiata).

Skupina kloanů žlutohých se rozrostla o dva samce a dvě samice. / The yellow-footed rock-wallaby group has grown by two males and two females.

Projekty ochrany přírody v České republice

Ochrana sýčků obecných (*Athene noctua*) na jižní Moravě

Na víceletém projektu Ochrana sýčků obecných na jižní Moravě se naše zoo v roce 2018 nadále podílela především pravidelným monitoringem populace sýčků obecných v zájmovém území projektu, výrobou i instalací speciálních budek a propagací ochrany sýčků mezi širokou veřejností.

Partnerskou organizací zmíněného projektu je Český svaz ochránců přírody (ČSOP), základní organizace 56/02 Břeclav, jejíž kontaktní osobou je Mgr. Libor Opluštil, člen Mezinárodní pracovní skupiny pro výzkum a ochranu sýčků obecných ILOWG (International Little Owl Working Group). K realizaci projektu také přispěli pracovníci Záchrané stanice živočichů v Bartošovicích na Moravě.

Ochrana sýčků obecných se Zoo Brno věnovala ve třech hlavních oblastech: 1) monitoring přirozeného výskytu sýčků, 2) zajištění bezpečných hnízdních podmínek, 3) management vybraných lokalit obsazených sýčkem obecným za účelem podpory dalšího nárůstu populace.

Monitoring přirozeného výskytu probíhal od března do srpna metodou přímého průzkumu lokalit, především areálů zemědělských podniků. Hledali jsme pobytové stopy (vývržky, trus), případně se snažili sýčky přímo pozorovat.

Nalezli jsme dvě lokality výskytu, avšak ani na jedné z nich nebylo potvrzeno hnízdění.

Přes veškeré úsilí nebyl ve sledovaném území bohužel prokázán výskyt sýčků na jiných lokalitách.

Potvrdila se známá skutečnost, že populace sýčků obecných v současné době v České republice vykazuje velmi nízkou hustotu, což existenci druhu na území našeho státu ohrožuje.

Během sezóny 2018 bylo 11 z 15 budek, které byly instalovány na sloupy elektrického vedení již v roce 2017, převěšeno po dohodě se společností EON na příhodnější místa (zdi stavení). V roce 2018 bylo vyrobeno a před hnízdní sezonou instalováno 16 budek pro sýčky na celkem 12 lokalitách.

Pro zajištění dostupnosti potravní nabídky jsme i letos pokračovali v managementu potravních ploch na dvou lokalitách, na nichž jsme udržovali nízký travní porost pravidelným sekáním. Jedna z lokalit byla přímo v hnízdním okrsku páru sýčků. Udržování nízkého travního porostu má význam pro zachování vhodných biotopů v místech potvrzeného výskytu sýčků, ale také v místech jejich potenciálního výskytu.

Ochrana dudka chocholátého (*Upupa epops*) na jižní Moravě

V roce 2018 pokračoval projekt ochrany dudka chocholátého. Cílem tohoto projektu je podpora hnízdních příležitostí a údržba potravních lokalit, vhodných pro dudka chocholátého. Ochrana takových lokalit potom pomůže chránit i další druhy zvláště chráněných živočichů a rostlin.

Spolupráce s ČSOP Morava dále úspěšně pokračuje. V roce 2017 bylo na pěti vhodných lokalitách stepního charakteru instalováno celkem 15 speciálních hnízdních budek pro dudky, jejichž funkčnost se osvědčila již v obdobných projektech, realizovaných v Rakousku. V průběhu hnízdní sezóny byly v obou letech provedeny dvě kontroly hnízdních budek. Bylo zaznamenáno hnízdění dudka chocholátého jedné z lokalit samice vyvedla čtyři mláďata. V roce 2018 se hnízdění opakovalo a samice vyvedla mláďat pět.

S pomocí pracovníků Krajského úřadu Jihomoravského kraje byly pro sezónu 2018 z pěti lokalit s dudníky vybrány tři prioritní, kterým byla věnována managementová péče formou mozaikovitého kosení a výřezu dřevin s cílem udržet hnízdní pár dudků chocholatých na lokalitě, kde již jsou, a vytvořit vhodný potravní biotop na zbývajících lokalitách, které může dudek v budoucnu obsadit.

V rámci tohoto projektu byly na vybraných lokalitách posečeny celkem 2 ha degradovaných stepních trávníků a bylo vyřezáno 0,6 ha zarostlých ploch. Managementové zásahy jednoznačně přispěly ke zlepšení stavu biotopu na daných lokalitách a pomohou rozšířit místní diverzitu fauny i flóry. Tím došlo k obnovení původních podmínek (prosvětlení, odnos nahromaděných živin) na stanovišti. Obnovil se tak biotop, který hostí celou řadu druhů rostlin a na ně vázaných živočichů, mezi kterými jsou druhy sloužící jako po-

trava pro dudky a samozřejmě i další druhy. Z ptáků např. ůhýk obecný (*Lanius collurio*), krutihlav obecný (*Jynx torquilla*), bramborníčí (*Saxicola spp.*) a mnoho dalších.

Péče o potravní lokality však není záležitostí jednorázovou. O takto vzniklé a obnovené biotopy je třeba se starat i v následujících letech, jinak opět dojde k jejich degradaci. Vhodná je jak pastva, tak i kosení. Pokud se na lokalitě vyskytují invazní druhy bylin a dřevin je vhodné na lokalitě provádět management alespoň jednou ročně. Pokud jsou stepní stráně zachovalé, stačí vhodný management jednou za 2-3 roky. Nezbytný je ale každoroční monitoring a sledování stavu. Proto má tento projekt velký potenciál a měl by pokračovat i v dalších letech.

V roce 2018 vyvedla samice dudka chocholátého pět mláďat. / In 2018, a female Eurasian hoopoe reared five chicks.

Záchranný program sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v České republice

Sysel obecný je příkladem původně běžného druhu označovaného dokonce za „škůdce“, který se vlivem člověka dostal na pokraj vyhynutí. V červeném seznamu ohrožených druhů obratlovců ČR je sysel obecný klasifikován jako kriticky ohrožený druh. Recentně je výskyt sysla obecného zaznamenán na zhruba 40 více či méně izolovaných lokalitách. Právě izolovanost a většinou malá početnost kolonií jsou v současné době hlavními příčinami ohrožení sysla obecného v ČR.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

K dosažení cílů záchranného programu, zahájeného v roce 2015, je nutné přistoupit k zakládání nových populací sýsla obecného. V současné době není žádná populace na území České republiky natolik početná, aby mohla sloužit k odběru většího množství (až stovek) jedinců pro přímé repatriace. Proto je nutné zvládnout metodu úspěšného množení tohoto druhu v člověkem podporovaných a polopřirozených chovech, které by byly zdrojem jedinců pro případné repatriční akce.

V roce 2018 tak i nadále pokračovala úspěšná spolupráce na projektu vedeném Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky s názvem „Založení nových odchovů sýsla obecného a osvětová činnost v rámci realizace jeho záchranného programu“.

Do voliéry v zázemí Zoo Brno byla v roce 2015 vypuštěna skupina 39 sýslů, kteří pocházeli z odchytů ve volné přírodě západního Slovenska. Přezimování sýslů proběhlo úspěšně. Svědčí o tom počty dospělých jedinců, které byly na jaře 2018 zjištěny kontrolními odchty. Bylo při nich navíc evidováno i 48 mláďat s vyrovnaným poměrem pohlaví.

Vzhledem k vysokému počtu jak dospělých, tak mladých zvířat v zoo proběhlo na konci července 2018 druhé vypuštění 17 odchovaných jedinců ze Zoo Brno do přírody ČR. Jako nejvhodnější lokalita byla opět vybrána přírodní rezervace Písečný vrch v Českém středohoří. Jedná se o posílení loňského prvního vypuštění tohoto kriticky ohroženého hlodavce na místa, kde dříve žil.

V roce 2018 jsme odvezli do Českého středohoří 17 sýslů.
/ In 2018, we took 17 European ground squirrels to the Czech Central Mountains.

Testování účinnosti opatření pro předcházení konfliktů s **bobry evropskými** (*Castor fiber*)

V roce 2018 byl znovu obnoven projekt na ochranu bobra evropského, který volně navazuje na dřívější projekt Zoo Brno, který byl ukončen v roce 2012. Bobr evropský patří dle legislativy ČR mezi silně ohrožené druhy, a navíc je na základě mezinárodní úmluvy chráněn na území většiny evropských států. Zároveň ovšem patří mezi tzv. konfliktní druhy. Tyto druhy se dostávají do přímé kolize s hospodářskými zájmy člověka a tyto střety je v zájmu zachování či vytvoření udržitelného stavu nutné řešit.

Nová koncepce projektu je tak zaměřena na testování účinnosti vybraných technických opatření, které se snaží předcházet konfliktům způsobených okusem dřevin a zaplavením pozemků v důsledku výstavby bobřích hrází. Na projektu úzce spolupracujeme s RNDr. Jitkou Uhlíkovou, Ph.D., která je koordinátorkou Programu péče o bobra evropského v ČR (AOPK ČR, Praha).

Prvním opatřením, které by mělo zamezit okusu dřevit, byla aplikace abrazivního nátěru. / The first measure to prevent woody plants from being nibbles was the application of an abrasive coating.

Prvním opatřením, které by mělo zamezit okusu dřevit, byla aplikace abrazivního nátěru Wöbra, který je směsí písku a tmelící hmoty. Je netoxický a nezávadný pro dřeviny, na které je aplikován. Princip jeho účinnosti spočívá v nepříjemném pocitu, který přítomnost písku mezi zuby bobrů u těchto hlodavců vyvolává. Tento nátěr byl aplikován na dvou lokalitách – u obce Žlutice (okr. Karlovy Vary) a v Praze,

v Podolí. Na obou lokalitách okus dřevin způsobuje vážné potíže a mohl by způsobit i ohrožení zdraví lidí, kteří se v blízkosti lokalit běžně pohybují. Kontrola účinnosti nátěru proběhne v dubnu 2019. Na jaře v potravě bobrů začínají převažovat byliny a dřeviny již nejsou vystaveny tak intenzivnímu bobřímu okusu. Účinnost nátěru tak bude hodnocena za období podzimu, zimy a časného jara, tedy za období, kdy v potravě bobrů dominují dřeviny a je nejvyšší pravděpodobnost jejich okusu.

Dále byla v rámci projektu testována účinnost drénování bobří hráze. Drénování bobří hráze je vložení roury do hráze, které má za cíl snížení úrovně hladiny v bobří zdrži na úroveň akceptovatelnou jak pro tyto hlodavce, tak pro ostatní uživatele krajiny. Drén byl umístěn na Divokém potoce u obce Krasavce (okr. Přestice). Předmětná hráz způsobovala rozliv vody na přilehlou polní cestu. Tím byl znesnadněn a dlouhodobě zhoršován průjezd zemědělské techniky po zaplavené cestě do přilehlých lesních porostů. Od realizace drénování bylo provedeno 20 kontrol. Dosud je drénování plně funkční, udržuje takovou výšku vodní hladiny, která není příčinou podmáčení nebo zaplavení přilehlých pozemků. Kontrola účinnosti drénování bude probíhat i v následujícím období.

Drénování bobří hráze je vložení roury do hráze, které má za cíl snížení úrovně hladiny v bobří zdrži na úroveň akceptovatelnou jak pro tyto hlodavce, tak pro ostatní uživatele krajiny. / As part of the beaver dam drainage, we inserted a pipe into the dam to lower the level to one acceptable to both rodents and other terrestrial users.

Projekty ochrany přírody v zahraničí

Program repatriace dvou druhů jeřábů

Poté, co jsme v letech 2015 a 2016 na Dálném východě vypustili celkem 5 jeřábů mandžuských a 1 daurského ze Zoo Brno, Zoo Olomouc a Zooparku Chomutov, nám předchází dvě sezóny zkomplikovaly veterinární potíže – v roce 2017 se na území České republiky objevila ptačí chřipka a dovoz ptáků a ptačích vajec do Ruské federace byl úplně zakázán. V roce 2018 byla situace obdobná díky Newcastlelé chorobě. Přesto jsme nepřestali v komunikaci s Khinganskou státní přírodní rezervací, abychom mohli pokračovat v projektu dále. S pracovníky rezervace bylo dohodnuto zakoupení tří telemetrických vysílaček od firmy Ornitela, a to OrniTrack-L45 3G v počtu 2 kusů a OrniTrack-L40 3G v počtu 1 kusu. Poté jsme společně zažádali o dovozní povolení přístrojů do Ruské federace.

Mláďata jeřábů mandžuských. / Chicks of red-crowned cranes.

Vyhotovení tohoto povolení ruskou stranou může trvat i více než půl roku a zároveň vysílačky mohou být fyzicky na vypouštěná mláďata jeřábů nasazena pouze jednou ročně na jaře (cca půlka března – konec dubna). Termín vyhotovení povolení se chýlil ke konci a my jsme usilovali o to, abychom do vypuštění mladých jeřábů do volné přírody mohli vysílačky do Ruska dopravit. Z tohoto důvodu jsme o součinnost požádali Ministerstvo životního prostředí České republiky, aby nám vystavilo potvrzení, že projekt probíhá pod jeho záštitou. Toto potvrzení bylo obdrženo. Zároveň byla celá problematika převozu přístrojů řešena s bezpečnostní složkou Letiště Václava Havla a letištními celníky.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Z dalších aktivit byl na konferenci EAZA 2018 v Řecku prezentován poster s názvem „Reintroduction program for Red-crowned Crane (*Grus japonensis*) and White-naped Crane (*Antigone vipio*) in the Far East“. Kurátor chovu ptáků RNDr. Petr Suvorov, Ph.D., prezentoval přednášku s názvem Program repatriace jeřábů na Dálném východě na konferenci Otazníky kolem CITES 2018 v Zoo Tábor.

Mezinárodní záchranný program pro orla kamčatského

V roce 2018 byl zakoupen terénní dron značky Mavic Pro Platinum. Terénní dron umožnil výzkumným pracovníkům efektivně kontrolovat obsazenost zhruba 150 orlích hnízd. Hnízda orla kamčatského jsou umístěna na stromech i několik desítek metrů vysoko a jejich dostupnost je možná pouze s horolezeckým vybavením. Přístupnost terénu lesnaté tajgy, ve které v Khabarovském kraji orli hnízdí, je velice komplikovaná – sami výzkumní pracovníci jsou odkázáni na vodní toky, po kterých dopravují veškeré nutné vybavení (silniční infrastruktura je v oblasti velmi mizivá). V roce 2018 sucho způsobilo velmi nízký stav vody, takže nebylo mnohdy možné s lodí dojet blíže než 500 – 800 metrů, což je při objemu zkoumaných dat příliš velká vzdálenost.

Terénní dron v rámci hnízdní sezóny umožnil dále určit míru mortality mláďat na hnízdech, ale taktéž byl využit pro mapování mikrostruktur krajiny (tam,

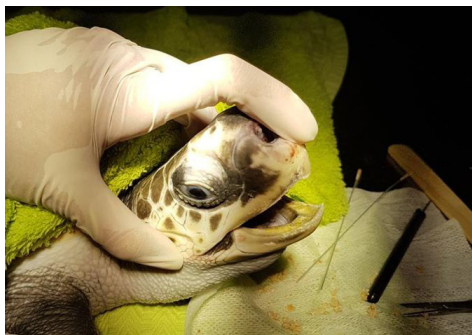
Dron umožnil výzkumným pracovníkům efektivně kontrolovat obsazenost zhruba 150 orlích hnízd. Foto: Vladimír Masterov / The drone allowed researchers to effectively control the occupancy of about 150 eagle nests. Photo: Vladimír Masterov

kam se fyzicky pracovník nemůže dostat, lze vypustit dron a zmapovat stav v krajině).

Vzhledem k tomu, že data o hnízdní biologii a abundanci tohoto druhu jsou stále žádána, Zoo Brno by se ráda dále angažovala v monitoringu populace orla kamčatského na Dálném východě i v následujících letech.

Kura Kura – zachraň želvu

Otevřené Rehabilitační centrum Kura Kura zahájilo svoji činnost v květnu 2017. Dle smluvního vztahu organizace ochrany přírody Balai Konservasi Sum-

Náš tým vyšetřuje želvu, kterou jsme pojmenovali Rose. / Rose is having her physical examination done by our vet team.

ber Dava Alam (BKSDA) bylo nutno zajistit služby indonéského veterinárního lékaře v rehabilitačním centru. Tuto činnost od května roku 2018 zajišťuje veterinární lékařka Elisa Jinata ve spolupráci s veterinárními lékaři VFU Brno. BKSDA zajistilo pro MVDr. Elisu Jinata oprávnění k léčbě želv ve všech 12 ochranných centrech na ostrově Bali a Lomboku. Díky tomuto oprávnění poraněné želvy, umístěné v těchto centrech jsou léčeny, případně převezeny do Rehabilitačního centra Kura Kura na ostrově Nusa Penida a po léčbě následně vypuštěny do moře. Celkem se podařilo vyléčit a vypustit zpět do moře víc jak tři desítky mořských želv. Věříme, že se díky tomuto postupu se v následujících letech podaří zachránit ještě větší počet želv, které se stávají obětmi devastující činnosti člověka. MVDr. Elisa Jinata propagovala projekt Kura Kura jak přednáškami na

místní škole, tak přednáškami pro obyvatele přilehlých vesnic na ostrově Nusa Penida, a to ve spolupráci s organizací KKP (Ministerstvo námořních záležitostí a rybářství), pracoviště Nusa Penida. Dále pak přednáškami na Univerzitě Udayana na ostrově Bali, na téma o veterinárních aspektech péče o mořské želvy. Statutární město Brno podpořilo projekt darem ve výši 308 112 Kč z výnosů příspěvkové organizace Zoo Brno („koruna ze vstupného“) a Unie českých a slovenských zoologických zahrad projekt podpořila darem ve výši 50 000 Kč.

Záchránná stanice pro volně žijící živočichy v Jinačovicích při Zoo Brno

Záchránná stanice pro volně žijící živočichy v Jinačovicích završila k 31. lednu 2019 čtyři roky svého fungování.

V roce 2018 jsme poskytli pomoc zvířatům v počtu 326 případů, které představovalo 668 jedinců zastupujících 57 druhů zvířat. Během roku 2018 došlo k příjmu větších skupin (kolonií) netopýrů, proto jsou počty celkově přijatých jedinců vyšší. Ke konci roku zůstávalo v naší péči 18 jedinců zvířat. Nejčastěji jsme přijímali savce, zejména pak ježky západní, časté byly také příjmy zvířat zraněných automobilovou dopravou a netopýry hvízdavé, z ptáků nejčastěji sýkory modřinky, kosy černé, poštolky obecné a drozdy zpěvné. Přijali jsme zvířata v počtu 8 zvláště chráněných druhů, z toho 5 druhů patřilo k netopýrům.

Zvířata přijímaná z oblasti Kuřimska a Rosicka, tedy z oblasti zajišťované v rámci Národní sítě záchránných stanic tvořila obdobný podíl, ale jejich celkový počet se mírně navýšil.

Mláďata tvořila zhruba jednu třetinu všech příjmů, rovněž přibližně třetinu příjmů tvořila zvířata zraněná. Odchyt tvořil zhruba 17 % případů, v cca 11 % se jednalo o zvířata vysílená. Zbytek tvořily ostatní důvody. Zhruba 70 % zvířat bylo vypuštěno, zbylá část se týká i zvířat utracených či uhynulých. Okolo tří procent tvoří zvířata, která zůstala ve stanici do roku 2018.

Vzdělávání veřejnosti zajišťujeme prostřednictvím našich informačních letáků, internetových stránek, tiskových zpráv a stránek Facebooku, ale také při ko-

Jedním z obyvatel záchránné stanice byl i tento samec vydry říční (*Lutra lutra*). / One of the rescue station's residents was this male Eurasian otter (*Lutra lutra*).

munikaci s nálezci zvířat. V roce 2018 jsme dále realizovali několik osvětových akcí pro veřejnost nejen v areálu zoologické zahrady. Kromě aktivit v zoologické zahradě děti absolvovaly i přednášku s promítáním o Záchránné stanici v Jinačovicích, kde se seznámily s činností stanice a péčí o zvířata ve stanici, s nejčastějšími příčinami příjmu zvířat do stanice a naučily se poznávat, kdy volně žijící zvíře potřebuje pomoc lidí a kdy je naopak pomoc nežádoucí. V prezentaci mohly děti vidět fotky přibližující situace, které stanice denně řeší a mnoho videí z krmení, péče, záchrany či využití léčených zvířat v naší stanici. 12. března 2018 proběhlo setkání a příslušníky Městské policie Brno a zástupci brněnského magistrátu ohledně problematiky odchytu a manipulace s netopýry. Součástí setkání bylo proškolení strážníků o postupu při odchytu přímo v terénu a nutnosti preventivních opatření při odchytu. Na setkání se kromě kolegy Zdeňka Machaře z Ptačího centra, Romana Zajíčka z AOPK zúčastnil Jan Zukal, zoolog Akademie věd České republiky. Stanice se 13. 6. zúčastnila série přednášek na Základní škole 28. října v Tišnově. V průběhu přednášek se vystřídal několik tříd žáků, kteří byli seznámeni s prací záchránných stanic, s činností při nálezu zvířat a další problematikou související s tímto tématem. V letních měsících roku 2018 v pořadech TV Nova a Prima chovatelka Simona Blahoňovská seznámila diváky s činností Záchránné stanice v Jinačovicích, při zákroku odchytu netopýrů s jejich manipulací. Obeznamila je s příčinami proníku netopýrů do obytných prostor a s podmínkami a řešením těchto situací. Na ukázkou byla předvedena ukáзка základní, šetrné manipulace

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

s netopýrem. Během letních školních prázdnin zaměstnanci záchranné stanice zajistili přednášky pro účastníky týdenních letních táborů v brněnské zoo. Děti se za pomoci prezentace vytvořené kolektivem záchranné stanice dozvěděly, proč a jak správně pomáhat zvířatům z naší přírody v nouzi a zhlédly několik videí ze záchranné stanice. Přednášek se zúčastnilo cca 300 dětí. Mezi další akce připadla účast na policejní akci pro děti na brněnské Riviéře, které se stanice aktivně zúčastnila i se svými panely prezentující její činnost. K rozšíření informovanosti v oblasti problematiky netopýrů záchranná stanice přispěla 9. září na akci Den netopýrů, který se konal v Zoo Brno. Přednáška s přiměřenou odborností pro mladší děti, proběhla 16. 10. 2018 v Mateřské škole Nekleš Brno-Líšeň. V průběhu roku jsme byli několikrát požádáni skautským kroužkem o přednášku a ukázkou zvířat přímo v prostorách záchranné stanice.

Největší akcí roku byl den otevřených dveří, který se konal 8. září 2018. V průběhu celého dne probíhaly komentované prohlídky po areálu s prohlídkou dočasně umístěných zvířat. Doplnujícím programem byla ukáзка našich dravců a sov pana Antonína Koňáříka, doprovázená odborným výkladem o životě těchto jedinců. Návštěvníci mohli též zhlédnout výstavku hmyzích hotelů, ptačích budek, krmítek. Nahlédnout bylo možno nahlédnout i do vybavení odchytového vozidla. V přednáškovém sále probíhala prezentace činnosti stanice, doprovázená videoprogramem a zodpovídáním na dotazy veřejnosti. Den otevřených dveří byl dle vyjádření návštěvníků velmi kladně hodnocen, což potvrzuje také velká účast asi 600 návštěvníků.

Putovní výstava Příběhy zvířat v záchranné stanici – obsahuje 15 kusů panelů o rozměrech 85 x 60 cm. Výstava rozvíjí příběhy konkrétních zvířat. Cílem je představit tato témata širší veřejnosti. Texty o zvířatech jsou vytvořené přístupnou formou příběhů, doplněny názornými fotografiemi a obsahují tipy pro veřejnost, jak mohou sami pro zvířata, která se mohou kdykoliv ocitnout v podobné situaci, něco udělat. Výstava vznikla za finančního přispění Ministerstva životního prostředí ČR. Umístěna byla v červnu ve společenském sále v Tišnově, současně s výstavou mysliveckých trofejí. V měsíci srpnu následovalo umístění výstavy na ulici Radnická v Brně. Posledním místem umístění výstavy v roce 2018 byla

Městská knihovna Kuřim. V současné době se uvažuje o jejím umístění ve společenském centru v Rosicích v průběhu roku 2019. K dispozici jsou i osvětové letáčky stanice se základními informacemi při nález zraněného zvířete a pohotovostním telefonem, které byly průběžně rozdávány výše uvedených akcích a nálezcům zvířat.

Během roku vyšly v Zooreportu tři články o záchranné stanici. První rekapituloval předchozí rok fungování a přinesl i několik rad nálezcům. Druhý článek, jehož autorkou je Simona Blahoňovská, pod názvem „Příběh výra velkého“ přináší informace o záchraně naší největší sovy z oblasti Čebínky. Třetí se věnoval vydře říční.

Ke konci roku bylo pořízeno další vybavení k realizaci osvětové činnosti a k zajištění činnosti záchranné stanice (vysokotlaký čistič, fukar, chovné zařízení pro netopýry). Doplněn byl také nábytek do přednáškové místnosti a zahradní nábytek do venkovních prostor. V roce 2019 tak může být přednášková místnost přímo v záchranné stanici uvedena do plného provozu. Pro osvětovou činnost veřejnosti byly v průběhu roku do záchranné stanice pořízeny hmyzí hotýlky, krmítka, budky pro různé druhy ptactva a netopýry, jele pro zaječí zvěř, ukáзка slaniska.

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchrané stanici v roce 2018

PŘÍJEM																
Zvíře	mláďata	%	zranění	%	odchyt	%	vysílení	%	transfer	%	výjezd	%	kadáver	%	ostatní	%
Brhlík lesní			1	100												
Čáp bílý			1	100												
Červenka obecná			2	100												
Daněk evropský			1	100												
Datel černý			1	100												
Drozd zpěvný	6	31,6	13													
Havran polní			2	100												
Holub domácí	3	27,27	2	18,18	4	36,36	2	18,18								
Holub hřivnáč	1	50									1	50				
Hrdlička zahradní	2		2	33,3	2	33,33										
Jestřáb lesní			1	100												
Jezevec lesní			1	100												
Ježek východní	1	50			1	50										
Ježek západní	18	26,47	11	16,18	33	48,53	6	8,82								
Jiříčka obecná	8	100														
Kachna divoká			2	50	1	25	1	25								
Kalous ušatý	1	100														
Káně Lesní	1	16,7	5	83,3												
Kos černý	7	28	14	56			4	16								
Krahujec obecný			1	100,00												
Kukačka obecná							1	100								
Kuna lesní			1	100,00												
Kuna skalní	2	66,66	1													
Labuť velká			2	100												
Liška obecná			2	40,00	3	60,00										
Netopýr brvitý					11	100										
Netopýr hvízdavý			5	1,52	321	97,2	4	1,234								

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchrané stanici v roce 2018

PŘÍJEM																
Zvíře	mláďata	%	zranění	%	odchyt	%	vysilení	%	transfer	%	vyjezd	%	kadáver	%	ostatní	%
Netopýr nejmenší					2	100										
Netopýr pestrý			1	10,00	7	70	2	20,00								
Netopýr rezavý					10	83,33	1	6,3			1	6,3				
Pěnkava obecná	3	60,00	2	40												
Poštolka obecná	8		7	41,18	1	5,88	1	5,88								
Prase divoké	2	50									1	25	1	25		
Puštík obecný	1		1	33,33		0,00	1									
Rehek domácí					1	100										
Rorýs obecný	1		2	66,66												
Sluka lesní			1	100												
Sojka obecná	6	75	1	12,5			1	12,5								
Srnec obecný	2	20	6	60									2	20		
Strakapoud prostřední			1	100												
Strakapoud velký			5	100												
Strnad obecný			1	100												
Sýkora koňadra	3	37,5	4	50			1	12,5								
Sýkora modřinka	6	60	4	40												
Sýkora uhelníček							1	100								
Špaček obecný	2	100														
Užovka obojková			1	33,33	2	66,66										
Veverka obecná	8	80	2	20												
Vlaštovka obecná			3	100												
Vrabc domácí	2		7	77,77												
Vydra říční	1	100														

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchrané stanici v roce 2018

PŘÍJEM																
Zvíře	mláďata	%	zranění	%	odchyt	%	vyslání	%	transfer	%	výjezd	%	kadáver	%	ostatní	%
Výr velký			1	100												
Zajíc polní	14	87,5	2	12,5												
Zmije obecná					5	100										
Zvonohlík zahradní			1	100												
Žluna zelená			3	100												
celkem	110		127	19,01	399	59,73	26	3,89	0	0	3		3	0,45	0	

VÝŘAZENÍ																
Zvíře	jedinců	vypuštěno	%	utraceno	%	úhyn	%	ne přijato	%	předáno	%	kadáver	%	vdržení	%	
Brhlík lesní	1	1	100													
Čáp bílý	1					1	100									
Červenka obecná	2	1	50			1	50									
Daněk evropský	1					1	100									
Datel černý	1	1	100													
Drozd zpěvný	19	10	52,6			9										
Havran polní	2			1	50	1	50									
Holub domácí	11	7	63,64	1	9,09	3	27,27									
Holub hřivnáč	2	2	100,00													
Hrdlička zahradní	6	2	33,33			3	50							1	16,66	
Jestřáb lesní	1	1	100,00													
Jezevec lesní	1	1	100													
Ježek východní	2	1	50,00											1	50	
Ježek západní	68	15	22,06	1	1,47	23	33,82					1	1,47	28	39,7	
Jiříčka obecná	8	8	100													
Kachna divoká	4	3	75	1	25											

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchranné stanici v roce 2018

VYRAZENÍ															
Zvíře	jedinců	vypuštěno	%	utraceno	%	úhyn	%	nepřijato	%	předáno	%	kadáver	%	vdržení	%
Kalous ušatý	1	100,00													
Káně Lesní	4	66,67	1	16,7	1	16,7									
Kos černý	12	48			13	52									
Krahujec obecný			1	100,00											
Kukačka obecná					1	100									
Kuna lesní					1										
Kuna skalní	1	33,33			2										
Labuť velká	2	100,00													
Liška obecná	3	60,00			2	40,00									
Netopýr brvitý	11	100													
Netopýr hvízdavý	326	98,79			4	1,23									
Netopýr nejmenší	1	50,00			1	50									
Netopýr pestrý	4	40,00			3	30,00							3	30	
Netopýr rezavý	12	10	83,33			1	8,33	1	8,33						
Pěnkava obecná	5	2	40			3	60,00								
Poštolka obecná	17	9	52,94			6								2	11,7
Prase divoké	4					2	50	1	25			1	25		
Puštík obecný	3	1	33,33	1	33,33	1	33,33								
Rehek domácí	1	1	100												
Rorýs obecný	3	1	33,33			2	66,66								
Sluka lesní	1	1	100												
Sojka obecná	8	7	87,50			1	12,50								
Srnc obecný	10	2	20,00	5	50	1	10					2	20		
Strakapoud prostřední	1	1													
Strakapoud velký	5	3	60,00			2	40								
Strnad obecný	1	100													
Sýkora modřínka	10	8	80			2	20								

Přehled příjmů zvířat v záchrané stanici v roce 2018

VYŘAZENÍ															
Zvíře	jedinců	vypuštěno	%	utraceno	%	úhyn	%	nepřijato	%	předáno	%	lodišver	%	vzdělení	%
Sýkora uhelníček	1	1	100												
Špaček obecný	2					2	100								
Užovka obojková	3	3	100												
Veverka obecná	10	8	80			2	20								
Vlaštovka obecná	3	2	66,66			1	33,33								
Vrabcí domácí	9	4	44,6	1	11,15	4	44,6								
Vydra říční	1													1	100
Výr velký	1	1	100												
Zajíc polní	16	7	37,5			9	62,5								
Zmije obecná	5	5	100												
Zvonohlík zahradní	1	1	100												
Žluna zelená	3	1	33,33	1	33,33	1	33,33								
celkem	668	497	74,40	15	2,25	114	17,07	2	0,30	0	0,00	4	0,60	36	5,39

Vědecká činnost

V roce 2018 jsme i nadále rozvíjeli spolupráci s vědeckými institucemi. Jednalo se o následující typy spolupráce:

- **West Pomerian University of Technology in Szczecin, Poland** – Analysis of equine living conditions in selected zoological gardens; Analysis of the conditions for maintaining the wolf *Canis lupus* in a zoo.
- **Veterinární a farmaceutická univerzita Brno** – Hodnocení úrovně welfare koně Převalského v chovech; Hodnocení úrovně welfare **lemurů kata** (*Lemur catta*) ve vybraných zoo; Výskyt poruch chování u jaguarundi (*Puma jaguarundi*) chovaných v zajetí; Analýzy vývržků dravců a sov chovaných v Zoo Brno.
- **Mendelova univerzita v Brně** – Zhodnocení zoohygienických podmínek chovu přežvýkavců v zoologických zahradách; Chování **lva konžského** (*Panthera leo bleyenberghi*) v podmínkách Zoo Brno; Tropické pavilony zoologických zahrad jako životní prostor pro necílové organismy.

- Bakalářská práce – Zásady reprodukce savců chovaných v zoologických zahradách
- Spolupráce s Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno na víceletém výzkumu Dlouhodobý monitoring infekčních agens u volně žijících drobných savců – riziko pro zoo zvířata a návštěvníky Zoo Brno.
- Spolupráce s **Purdue University College of Veterinary Medicine, USA**, na programu pro nejlepší studenty.
- Spolupráce v rámci vykonávání odborných praxí s univerzitami (Mendelova univerzita Brno, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Masarykova univerzita Brno, Vysoké učení technické v Brně) a středními školami (Trivis střední škola veterinární Emila Holuba v Brně, Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední škola Boskovice, Tauferova SOŠ veterinární Kroměříž, Střední škola zahradnická a technická Litomyšl, Střední odborná škola veterinární v Hradci Králové, Městská střední škola v Kloboukách u Brna, Střední průmyslová škola chemická Brno, Střední průmyslová škola Brno, Střední odborné učiliště Uherský Brod).

Chovatelský úsek

Animal Breeding Department

- Odborné stáže v rámci programu **Erasmus** + zahraničních univerzit (Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra – celkem 5 stážístů).

Aktivní rozvíjení spolupráce v rámci organizací, jichž je Zoo Brno členem: WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 2000), EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 1997), EARA (Euroasijská organizace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 2001), IZE (Mezinárodní asociace vzdělávacích pracovníků zoologických zahrad; členem od roku 1999), ISIS (International Species Information System; členem od roku 1998) a UCSZOO (Unie českých a slovenských zoologických zahrad; členem od roku 1990).

V rámci působení Zoo Brno v EAZA došlo v roce 2018 ke dvěma novinkám – kurátorka savců Ing. Dorota Gremlicová byla oficiálně přijata jako člen EAZA Bear TAG a zároveň byla ustanovena jako Research Advisor Amur & Sumatran Tiger EEP.

Účast na seminářích, konferencích a odborných komisích

Celkově se zaměstnanci Zoo Brno zúčastnili deseti zasedání komisí UCSZOO: 1) pro obojživelníky a plazy, 2) pro poloopice, novosvětské a starosvětské primáty, gibony lidoopy, velké a malé kočky, 3) pro žirafy, antilopy, velbloudovité a lichokopytníky, 4) pro jeleny a Caprinae, 5) pro ryby a ploutvonožce, 6) pro výživu, 7) pro ochranu české a slovenské fauny a projekty in situ, 8) zoologicko-legislativní, 9) pro ekomonitoring a 10) pro výstavby.

Dále také nechyběli na konferencích EAZA 2018 v řeckých Athénách. Na jednání této výroční konference byla řešena problematika vyčleňování finančních prostředků a pracovníků na projekty ochrany přírody zaměřené na ochranu populací zvířat v jejich přirozených stanovištích (projekty "in situ"), zachování životaschopných populací zvířat v péči člověka tak, aby bylo zajištěno jejich dlouhodobé přežití. Dále problematika edukační – působení na návštěvníky zoo, předávání informací o zvířatech, hlavně o podminekách, které potřebují k přežití ve volné přírodě.

Kurátorka savců Ing. Dorota Gremlicová se zúčastnila těchto mezinárodních konferencí: First European Workshop on Polar Bears and Conservation Science v Tiergarten Schönbrunn, Rakousko, EAZA Bear TAG mid-year meeting, Kursaal, Bern, Švýcarsko, EAZA Felid TAG mid-year meeting, Fota Wildlife Park, Irsko.

Kurátor ptáků RNDr. Petr Suvorov, Ph.D. se zúčastnil semináře Telemetrie volně žijících ptáků v Plzni, konference Otazníky kolem CITES v Zoo Tábor a společně s ředitelem MVDr. Martinem Hovorkou, Ph.D. a vedoucí organizačního úseku Bc. Janou Hadovou výroční konference EARA, jejímž hostitelem byla Zoo Jerevan, Arménie. Zoo Jerevan spolupracuje s Nadací na ochranu přírody a kulturního dědictví – FPWC, které je od roku 2012 členskou organizací IUCN. Hlavní témata konference byla věnována právě welfare a projektům ochrany přírody (in situ), do kterých je brněnská zoo také zapojena. Jedná se o projekty na ochranu orla kamčatského a jeřába mandžuského, ve volné přírodě v místech jejich přirozeného výskytu. Konference se ředitel Zoo Brno zúčastnil jako viceprezident této mezinárodní asociace.

Kurátor plazů, ryb a bezobratlých Mgr. Petr Šrámek absolvoval Sea Turtle Husbandry Workshop na Krétě a taktéž participoval na konferenci European Union of Aquarium Curators (EUAC) v Hull, Velká Británie.

Setkání českých, slovenských a polských zoologických zahrad v Spišské Nové vsi, Slovensko, se v roce 2018 zúčastnili ředitel MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., vedoucí organizačního úseku Bc. Jana Hadová, vedoucí chovatelského úseku Ing. Miroslava Piškulová, kurátor ptáků RNDr. Petr Suvorov, Ph.D., provozní zoolog MVDr. Aleš Podhorský, Ph.D. a pracovnice vzdělávacího úseku Mgr. Vendula Sychrová. Během odborných přednášek byly představeny projekty ochranné i edukační. Byla prezentována ochranná kampaň Evropské asociace zoo a akvárií (EAZA 2017-2019) zaměřená na ochranu zpěvných ptáků lesů jihovýchodní Asie. Dále pak projekt na vzdělávání zoopedagogů, do kterého se zapojilo 16 členských zoo Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZOO), včetně pracovníků Zoo Brno.

Samotná Zoo Brno se v roce 2018 stala hostitelem dvou akcí v jednom měsíci – jednalo se o ujnijní Komisi pro ryby a ploutvonožce a v říjnu zde proběhl mezinárodní workshop European Conservation Breeding Group (ECBG) ve spolupráci s World Pheasant Association (WPA), kterého se dle informací od pořadatelů zúčastnilo nejvíce členů a hostů v celé historii meetingů. Patronem za WPA byl člen výboru Ing. Jiří Mrnka, za Zoo Brno akcí zaštil kurátor ptáků RNDr. Petr Suvorov, Ph.D.

Ing. Miroslava Piškulová,
vedoucí chovatelského úseku

Summary

As of 31 December 2018, Brno Zoo has 2,213 animals belonging to 408 species. These include 30 species of mammals, birds and reptiles whose breeding is managed by the European Endangered Species Recovery Programmes (EEPs).

In 2018, 415 pups were born in Brno Zoo. For the first time in the history of UCSZO there was a successful rearing of 0.0.4 Roti Island snake-necked turtle (*Chelodina mccordi*), 0.0.16 largescale four-eyed fish (*Anableps anableps*) and 0.0.5 coral Tubastrea aurea. At the same time for the first time in the history of the Brno Zoo, the following species were reared: 0.0.1 long-nosed potoroo (*Potorous tridactylus*), 1.0 African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*), 0.0.2 white-headed marmoset (*Callithrix geoffroyi*), 0.1 ruff (*Philomachus pugnax*), 1.1 Ural owl (*Strix u. uralensis*), 0.0.3 snowy owl (*Bubo scandiacus*), 2.1 greater vasa parrot (*Coracopsis vasa*), 0.0.1 pied imperial pigeon (*Ducula bicolor*), 0.0.2 red-and-yellow barbet (*Trachyphonus erythrocephalus*) a 0.0.2 red-footed tortoise (*Chelonoidis carbonaria*).

In 2018, the collection of animals kept in Brno Zoo was enriched by the arrival of 59 new animal species (55 vertebrate species and 4 invertebrate species). Our zoo continued to participate in the ongoing project 'Little Owl Protection in South Moravia', mainly by regularly monitoring the little owl population in the area of interest, producing and installing special boxes for nesting and promoting little owl protection among the general public.

The Eurasian hoopoe protection project continued throughout the year. The aim of this project is to sup-

port nesting opportunities and maintain food habitats that are suitable to the Eurasian hoopoe. The protection of such sites will also help protect other species belonging to special fauna and flora.

As part of this project, a total of 2 hectares of degraded veldt grasslands were cut in select locations and 0.6 hectares of overgrown areas were carved. These management interventions not only contributed to the improvement of the habitat status within the localities but are also likely to extend the local diversity of the flora and fauna. In 2018, Eurasian hoopoe nesting occurred for a second time, and the female bred five baby birds.

In 2018, we continued our successful collaboration with the Nature Conservation and Landscape Protection Agency of the Czech Republic on a project titled 'Establishment of New Breeding of European Ground Squirrels'. Some educational activities were also implemented as part of the rescue programme. Because Brno Zoo had a high number of both adults and young ones, at the end of July 2018, a second release of 17 bred individuals into the Czech landscape occurred.

In 2015 and 2016, we released 5 red-crowned cranes and 1 Daur crane in the Far East. The last two seasons were marked by veterinary problems: in 2017, the Czech Republic was hit by bird flu, and the import of birds and bird eggs to the Russian Federation was completely banned. In 2018, it was the Newcastle disease. Nevertheless, we did not stop communicating with the Khingan State Nature Reserve in order to continue with the project. We agreed to purchase three telemetry radios to keep in touch with the nature reserve staff.

The international rescue programme for Steller's sea eagle remained uninterrupted in 2018. We purchased a cross-country drone, which allowed researchers to effectively control the occupancy of about 150 eagle nests.

The open rehabilitation centre, Kura Kura, initiated its operations of rescuing sea turtles in May 2017. Since then more than 30 sea turtles have been cured and released back into the sea. We believe that because of this centre, in the years to come, more turtles that become the victims of people's thoughtless actions will be saved.

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
kmen: členovci (Arthropoda)									
třída: bezobratlí (Invertebrata)									
řád: brouci (Coleoptera)									
čel.: Lucanidae									
Rhyssonotus nebulosis						0.0.13			
třída: hmyz (Insecta)									
řád: strašilky (Phasmatoptera)									
čel.: Phylliidae									
lupenitka zelená Phyllium siccifolium						0.0.20			
třída: koryši (Crustacea)									
řád: desetinožci (Decapoda)									
čel.: Alpheidae									
kreveta Alpheus bellulus						0.0.1			
čel.: Atyidae									
krevetka molucká Atyopsis moluccensis	0.0.2					0.0.2			
čel.: Coenobitidae									
poustevníček Coenobita rugosus	0.0.10					0.0.2			
čel.: Palaemonidae									
Macrobrachium rosenbergii						0.0.3			
čel.: Parastacidae									
rak Cherax peknyi	0.0.5					0.0.4			
rak modrý Cherax quadricarinatus	0.0.4					0.0.1			
rak mramorový Procambarus fallax	0.0.2					0.0.11			
čel.: Stenopodidae									
kreveta drsná Stenopus hispidus	0.0.3					0.0.3			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ILSB, ESB, RDB
třída: pavoukovci (Arachnida)									
řád: pavouci (Araneae)									
čel.: Theraphosidae									
sklípan barevnochlupatý Nhandu coloratovillosus	0.2					0.1			
sklípan královský Poecilotheria regalis	0.1					0.1			
sklípan růžový Grammostola rosea	0.1					0.1			
sklípan středoyucatanský Brachypelma epicureanum	0.1					0.1			
kmen: měkkýši (Mollusca)									
třída: plži (Gastropoda)									
řád: (Monotocardia)									
čel.: Buccinidae									
surmovka vražedná Clea helena	0.0.50					0.0.10			
čel.: Nassariidae									
vršatka Nassarius sp.	0.0.15					0.0.5			
řád: (Diotocardia)									
čel.: Neritidae									
zubovec Neritina sp.	0.0.6					0.0.2			
zubovec pacifický Neritina pulligera	0.0.15					0.0.8			
čel.: Trochidae									
kotouč indický Trochus niloticus	0.0.30					0.0.5			
čel.: Turbinidae									
donka šupinatá Astraea caelata	0.0.2					0.0.2			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
donka vlnitá <i>Turbo fluctuosus</i>	0.0.1					0.0.1			
kmen: ostnokožci (Echinodermata)									
třída: hvězdice, hadice (Stelleroidea)									
řád: (Phrynophiurida)									
čel.: Asteroschematidae									
hadice olivovězelená <i>Ophiarachna incrassata</i>	0.0.2					0.0.1			
řád: (Valvatida)									
čel.: Ophiasteridae									
hvězdice modrá <i>Linckia laevigata</i>	0.0.1					0.0.1			
řád: (Ophiurida)									
čel.: Ophiocomidae									
hadice rífová <i>Ophiocoma scolopendrina</i>	0.0.2					0.0.1			
čel.: Ophiuridae									
hadice <i>Ophiolepis superba</i>	0.0.2					0.0.1			
řád: (Valvatida)									
čel.: Oreasteridae									
hvězdice Linckova <i>Protoreaster linckii</i>	0.0.2					0.0.2			
řád: (Diadematoida)									
čel.: Diadematidae									
ježovka <i>Diadema savignyi</i>	0.0.8					0.0.4			
ježovka křehká <i>Tripteneustes gratilla</i>	0.0.4					0.0.1			
řád: (Temnopleuroidea)									
čel.: Temnopleuridae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
ježovka kulovitá <i>Mespilia globulus</i>						0.0.1			
čel.: Toxopneustidae									
Pseudoboletia indiana	0.0.3					0.0.3			
řád: ježovky (Echinoida)									
čel.: Echinometridae									
ježovka Mathaeova <i>Echinometra mathaei</i>	0.0.6					0.0.1			
kmen: žahavci (Cnidaria)									
třída: korálnatci (Anthozoa)									
řád: korálovnici (Corallimorpharia)									
čel.: Discosomatidae									
korálovník <i>Rhodactis</i> sp.	0.0.52					0.0.52			
řád: laločníci (Alcyonaria)									
čel.: Alcyoniidae									
laločnice <i>Lobophytum</i> sp.	0.0.2					0.0.1			
laločnice <i>Sarcophyton</i> sp.	0.0.2					0.0.1			
laločnice <i>Sinularia</i> sp.	0.0.8					0.0.12			
laločnice dura <i>Sinularia dura</i>	0.0.3					0.0.3			
čel.: Xeniidae									
laločník <i>Anthelia</i> sp.	0.0.5					0.0.5			
laločník <i>Xenia</i> sp.	0.0.5					0.0.121			
řád: rohovitky (Gorgonaria)									
čel.: Gorgoniidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
laločník Pinnigorgia sp.	0.0.8					0.0.15			
řád: sasankovci (Zoantharia)									
čel.: Zoanthidae									
sasankovec Acrozoanthus sp.	0.0.1					0.0.1			
sasankovec Isaurus sp.	0.0.1					0.0.1			
sasankovec Palythoa sp.	0.0.2					0.0.4			
sasankovec Zoanthus sp.	0.0.43					0.0.34			
řád: sasanky (Actiniaria)									
čel.: Actiniidae									
sasanka čtyřbarevná Entacmaea quadricolor	0.0.1					0.0.3			
sasanka pohostinná Macrodictyla dorensis	0.0.2					0.0.2			
čel.: Stoichactidae									
sasanka velkolepá Heteractis magnifica	0.0.1					0.0.1			
řád: stoloni (Stolonifera)									
čel.: Cornulariidae									
stolon Clavularia sp.	0.0.2					0.0.2			
čel.: Tubiporidae									
varhanitka červená Tubipora musica	0.0.1					0.0.1			
řád: větevníci (Scleractinia)									
čel.: Acroporidae									
montipóra Montipora confusa	0.0.5					0.0.4			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
montipóra "red" Montipora sp.	0.0.5					0.0.1			
montipóra prstovitá Montipora digitata	0.0.5					0.0.2			
větevník Acropora tumida	0.0.1					0.0.1			
větevník Acropora sp.	0.0.11					0.0.10			
větevník proměnlivý Acropora valida	0.0.3					0.0.3			
větevník útlý Acropora tenuis	0.0.1					0.0.1			
čel.: Agariciidae									
houbovník Pachyseris sp.	0.0.2					0.0.3			
houbovník lupenitý Pavona decussata	0.0.2					0.0.5			RDB
čel.: Caryophylliidae									
turbinatka Plerogyra simplex	0.0.1					0.0.1			
turbinatka Euphyllia paraancora	0.0.2					0.0.2			RDB
turbinatka Physogyra sp.	0.0.1					0.0.1			
turbinatka Euphyllia sp.	0.0.3					0.0.3			
turbinatka Jardinova Catalaphyllia jardinei	0.0.2					0.0.2			RDB
turbinatka rozdělená Euphyllia divisa	0.0.16					0.0.16			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Dendrophylliidae									
dendrofyla Turbinaria sp.	0.0.2					0.0.1			
dendrofyla Tubastraea sp.	0.0.4					0.0.9			
dendrofyla vousatá Duncanopsammia axifuga	0.0.2					0.0.2			
čel.: Faviidae									
útesovník Favites sp.	0.0.1					0.0.2			
útesovník Caulastraea sp.	0.0.5					0.0.6			
útesovník bodavý Echinopora lamellosa	0.0.3					0.0.7			
útesovník pichlavý Hydnophora exesa	0.0.1					0.0.1			
útesovník rozvětvený Hydnophora rigida	0.0.1					0.0.1			
čel.: Fungiidae									
houbovník Fungia sp.	0.0.6					0.0.8			
čel.: Mussidae									
riflovník lordhowensijský Acanthastrea lordhowensis	0.0.1					0.0.1			
čel.: Oculinidae									
okulína kuželovitá Galaxea fascicularis	0.0.1					0.0.1			
čel.: Pocilloporidae									
pórovník Seriatopora sp.	0.0.2					0.0.8			
pórovník Pocillopora sp.	0.0.4					0.0.7			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2017	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
pórovník Stylophora sp.	0.0.11					0.0.6			
pórovník bodlinatý Seriatopora hystrix	0.0.2					0.0.1			
pórovník členitý Pocillopora damicornis	0.0.2					0.0.2			
pórovník různotvarý Stylophora pistillata	0.0.2					0.0.5			
pórovník úhledný Seriatopora caliendrum	0.0.9					0.0.8			
čel.: Poritidae									
dírkovník Goniopora sp.	0.0.1					0.0.1			
dírkovník Porites sp.	0.0.1					0.0.1			
dírkovník Alveopora sp.	0.0.1					0.0.3			
čel.: Trachyphyllidae									
houbovník Trachyphyllia sp.	0.0.1					0.0.1			

Zoo Brno	paryby (Chondrichthyes)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: malotlamci (Orectolobiformes)									
čel.: Ginglymostomatidae									
žralok krátkoocasý Ginglymostoma brevicaudatum	2.0					2.0			
řád: rejnoci (Rajiformes)									
čel.: Dasyatidae									
trnucha Orbignyho Potamotrygon orbignyi	0.0.6					0.0.6		III	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Ceratodontidae									
bahník australský Neoceratodus forsteri	0.0.2					0.0.2		II	
řád: mnohoploutví (Polypteriformes)									
čel.: Polypteridae									
bichírek úhořovitý Erpetoichthys calabaricus	0.0.2					0.0.2			
bichir pruhoploutvý Polypterus ornatipinnis	0.0.1					0.0.1			
řád: ostnojazyční (Osteoglossiformes)									
čel.: Osteoglossidae									
baramundi malajský Scleropages formosus	0.0.1					0.0.1		I	RDB
baramundi australský Scleropages leichhardti	0.0.1					0.0.1			
arowana dvojvousá Osteoglossum bicirrhosum	0.0.1					0.0.1			
čel.: Pantodontidae									
motýlkovec africký Pantodon buchholzi	0.0.5					0.0.5			
čel.: Notopteridae									
nožovec černý Xenomystus nigri	0.0.1					0.0.1			
řád: holobříši (Anguilliformes)									
čel.: Muraenidae									
muréna příčnopruhá Echidna zebra	0.0.1					0.0.1			
muréna hvězdovitá Echidna nebulosa	0.0.1					0.0.1			
muréna sladkovodní Gymnothorax tile	0.0.10					0.0.10			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
řád: máloostní (Cypriniformes)									
čel.: Balitoridae									
mřenka <i>Petruichthys</i> sp.	0.0.4					0.0.4			
čel.: Cyprinidae									
parmička Denisonova <i>Puntius denisonii</i>	0.0.6					0.0.6			RDB
parmoun siamský <i>Crossocheilus siamensis</i>	0.0.3					0.0.3			
kapr obecný - nishikigoi <i>Cyprinus carpio</i>	0.0.14					0.0.14			
čel.: Cobitidae									
sekavka pákistánská <i>Botia lohachata</i>	0.0.7					0.0.7			
sekavec příčnopásý <i>Pangio kuhlii</i>	0.0.5					0.0.5			
řád: trnobříši (Characiformes)									
čel.: Alestiidae									
afrotetra konžská <i>Phenacogrammus interruptus</i>	0.0.7					0.0.7			
afrotetra dlouhoploutvá <i>Brycinus longipinnis</i>	0.0.8					0.0.8			
čel.: Characidae									
tetra diamantová <i>Moenkhausia pittieri</i>	0.0.13					0.0.13			
tetra Schomburgkova <i>Myleus schomburgkii</i>	0.0.5					0.0.5			
piaraktus plodožravý <i>Piaractus brachipomus</i>	0.0.5					0.0.5			
řád: sumci (Siluriformes)									
čel.: Loricariidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
krunýřovec L129 <i>Hypancistrus debiliter</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Callichthyidae									
pancéřníček panda <i>Corydoras panda</i>	0.0.6					0.0.6			
pancéřníček šikmopruhý <i>Corydoras melini</i>	0.0.6					0.0.6			
čel.: Mochokidae (Mochocidae)									
peřovec skalní <i>Synodontis petricola</i>	0.0.3					0.0.3			
peřovec čelnatý <i>Synodontis frontosus</i>	0.0.1					0.0.1			
peřovec černobřichý <i>Synodontis nigriventris</i>	0.0.1					0.0.1			
peřovec velkoploutvý <i>Synodontis velifer</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Siluridae									
sumec sklovitý <i>Kryptopterus bicirrhis</i>	0.0.5					0.0.5			
čel.: Plotosidae									
tandan skvrnitý <i>Tandanus tandanus</i>	0.0.5					0.0.5			
čel.: Loricariidae									
krunýřovec <i>Ancistrus sp.</i>	0.0.45					0.0.45			
glyptoper velkoploutvý <i>Glyptoperichthys gibbiceps</i>	0.0.4					0.0.4			
čel.: Callichthyidae									
pancéřníček drobný <i>Corydoras nanus</i>	0.0.2					0.0.2			
pancéřníček nazelenalý <i>Corydoras concolor</i>	0.0.7					0.0.7			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2017		
český název latinský název	1.1.2017	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2017	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
pancéřníček Schwartzův <i>Corydoras schwartzi</i>	0.0.16					0.0.16			
pancéřníček kropenatý <i>Megalechis thoracata</i>	0.0.5					0.0.5			
čel.: Aspredinidae									
šírokohlavec bičocasý <i>Platystacus cotylephorus</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Mochokidae (Mochocidae)									
peřovec nilský <i>Synodontis schall</i>	0.0.2					0.0.2			
peřovec Schoutedenův <i>Synodontis schoutedeni</i>	0.0.5					0.0.5			
řád: nahohřbetí (Gymnotiformes)									
čel.: Apterodontidae									
nožovka běločelá <i>Apterodontus albifrons</i>	0.0.1					0.0.1			
nožovka tenkonosá <i>Apterodontus leptorhynchus</i>	0.0.8					0.0.8			
řád: gavúni (Atheriniformes)									
čel.: Melanotaeniidae									
duhovka Wernerova <i>Iriatherina weneri</i>	0.0.10					0.0.10			
<i>Melanotaenia splendida</i> inornata	0.0.30					0.0.30			
čel.: Pseudomugilidae									
<i>Pseudomugil gertrudae</i>	0.0.7					0.0.7			
řád: halančíkovci (Cyprinodontiformes)									
čel.: Anablepidae									
halančík čtyřoký <i>Anableps anableps</i>	0.0.15					0.0.15			
čel.: Poeciliidae									
živorodka ostrotlamá - Black Molly <i>Poecilia sphenops</i>	0.0.10					0.0.10			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
mečovka mexická <i>Xiphophorus hellerii</i>	0.0.5					0.0.5			
<i>Poecilia caucana</i>	0.0.249					0.0.249			
čel.: Goodeidae									
gudea motýlková <i>Ameca splendens</i>	0.0.3					0.0.3			
řád: ropušnicotvární (Scorpaeniformes)									
čel.: Tetraogidae									
<i>Notesthes robusta</i>	0.0.5					0.0.5			
čel.: Scorpaenidae									
perutýn ohnivý <i>Pterois volitans</i>	0.0.1					0.0.1			
perutýn krátkoploutvý <i>Dendrochirus brachypterus</i>	0.0.1					0.0.1			
řád: ostnoploutví (Perciformes)									
čel.: Pseudochromidae									
sapínovec žlutofialový <i>Pictichromis paccagnellae</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Plesiopidae									
oblohav vysokoploutvý <i>Callopleiops altivelis</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Centrarchidae									
slunečnice pestrá <i>Lepomis gibbosus</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Apogonidae									
parmovec skvělý <i>Pterapogon kauderni</i>	0.0.16					0.0.16			RDB
parmovec příčnopruhý <i>Sphaeramia nematoptera</i>	0.0.10					0.0.10			
čel.: Toxotidae									
stříkoun lapavý <i>Toxotes jaculatrix</i>	0.0.4					0.0.4			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2017		
český název latinský název	1.1.2017	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2017	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
stříkoun pětitrnný Toxotes chatareus	0.0.4					0.0.4			
čel.: Chaetodontidae									
zobec obecný Chelmon rostratus	0.0.4					0.0.4			
čel.: Pomacanthidae									
pomec Genicanthus melanospilos	0.0.1					0.0.1			
čel.: Nandidae									
ostnáč listový Monocirrhus polyacanthus	0.0.2					0.0.2			
čel.: Cichlidae									
cichlidka Ramirezova Microgeophagus ramirezi	0.0.5					0.0.5			
Apistogramma macmasteri	0.0.3					0.0.3			
kančík "Rotkeil" Heros sp.	0.0.9					0.0.9			
kančík Salvinův Nandopsis salvini	0.0.2					0.0.2			
tlamovec Cyphotilapia gibberosa	0.0.8					0.0.8			
tlamovec žlutoocasy Cyprichromis leptosoma	0.0.12					0.0.12			
pestřenec tanganický Neolamprologus brichardi	0.0.10					0.0.10			
tlamovec Ophthalmotilapia ventralis	0.0.1					0.0.1			
tlamovec Duboisův Tropheus duboisi	0.0.1					0.0.1			RDB
kančík Cichlasoma orinocense	0.0.5					0.0.5			
hřebenáč Crenicichla regani	0.0.2					0.0.2			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
perleťovka surinamská <i>Geophagus surinamensis</i>	0.0.2					0.0.2			
kančík šikmopruhý <i>Mesonauta festivus</i>	0.0.3					0.0.3			
skalára vysoká <i>Pterophyllum altum</i>	0.0.7					0.0.7			
skalára amazonská <i>Pterophyllum scalare</i>	0.0.3					0.0.3			
perleťovka <i>Satanoperca daemon</i>	0.0.4					0.0.4			
kančík červenohlavý <i>Vieja synspila</i>	1.0					1.0			
čel.: Pomacentridae									
klaun zdobený <i>Amphiprion percula</i>	0.0.1					0.0.1			
Klaun klínopruhý <i>Amphiprion bicinctus</i>	0.0.2					0.0.2			
klaun sametový <i>Premnas biaculeatus</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Labridae									
kněžík žlutý <i>Halichoeres chrysus</i>	0.0.1					0.0.1			
kněžík velkozubý <i>Macropharyngodon bipartitus</i>	0.0.1					0.0.1			
pyskoun šestipruhý <i>Pseudocheilinus hexataenia</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Blenniidae									
slizoun dvoubarevný <i>Ecsenius bicolor</i>	0.0.1					0.0.1			
slizoun vlajkopruhý <i>Meiacanthus grammistes</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Callionymidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, LSB, ESB, RDB
vřeténka ozdobná <i>Synchiropus picturatus</i>	0.0.1					0.0.1			
vřeténka mandarínská <i>Synchiropus splendidus</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Eleotrididae									
hlavačka stlačená <i>Hypseleotris compressa</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Gobiidae									
lezec <i>Periophthalmus</i> sp.	0.0.7					0.0.7			
lezec obojživelný <i>Periophthalmus barbarus</i>	0.0.3					0.0.3			
hlaváč oranžovoskvřnný <i>Valenciennea puellaris</i>	0.0.1					0.0.1			
hlaváč opásaný <i>Cryptocentrus cinctus</i>	0.0.1					0.0.1			
<i>Amblygobius rainfordi</i>	0.0.1					0.0.1			
<i>Redigobius chrysosoma</i>	0.0.15					0.0.15			
čel.: Microdesmidae									
hlaváčovec zebra <i>Ptereleotris zebra</i>	0.0.2					0.0.2			
čel.: Scatophagidae									
kaložrout skvrnitý <i>Scatophagus argus</i>	0.0.14					0.0.14			
čel.: Siganidae									
králíčkovec dvojpruhý <i>Siganus virgatus</i>	0.0.1					0.0.1			
čel.: Acanthuridae									
bodlok proužkovaný <i>Acanthurus lineatus</i>	0.0.1					0.0.1			
bodlok půvabný <i>Naso elegans</i>	0.0.1					0.0.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
bodlok Vlamingův Naso vlamingii	0.0.1					0.0.1			
bodlok pestrý Paracanthurus hepatus	0.0.2					0.0.2			
bodlok žlutý Zebrasoma flavescens	0.0.1					0.0.1			
bodlok fialový Zebrasoma xanthurum	0.0.1					0.0.1			
čel.: Anabantidae									
ostnovec leopardí Ctenopoma acutirostre	0.0.2					0.0.2			
čel.: Belontiidae									
čichavec perleťový Trichogaster leerii	0.0.2					0.0.2			
řád: čtverzubci (Tetraodontiformes)									
čel.: Balistidae									
ostenec zlatolemý Xanthichthys auromarginatus	0.0.1					0.0.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	obojživelníci (Amphibia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: červoři (Gymnophiona)									
čel.: Typhlonectidae									
červorec splývavý Typhlonectes natans	0.0.7					0.0.7			
řád: žáby (Anura)									
čel.: Pipidae									
pipa malá Pipa parva	0.0.7					0.0.7			
čel.: Pelodyadidae									
rosnice siná Pelodyas caerulea	0.0.2					0.0.2			

Zoo Brno	plazi (Reptilia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: želvy (Chelonia)									
čel.: Carettochelyidae									
karetka novoguinejská Carettochelys insculpta	2.1					2.1		II	RDB
čel.: Emydidae									
želva nádherná Trachemys scripta elegans	1.23			0.2		1.21			
čel.: Geomydidae									
želva amboinská Cuora amboinensis	0.1					0.1		II	ESB, RDB
orlicie bornejská Orlitia borneensis	2.0					2.0		II	ESB, RDB
čel.: Testudinidae									
želva paprscitá Astrochelys radiata	0.2		1.0			1.2		I	ESB, RDB

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
želva pavoukovitá Pyxis arachnoides brygooi	6.1.1	0.0.3				6.1.4		I	ESB,RDB
želva zelenavá Testudo hermanni boettgeri	1.2.20					1.2.20		II	
želva pardálí Stigmochelys pardalis babcocki	5.0					5.0		II	
želva uhlířská Chelonoidis carbonaria	2.3.5	0.0.2		0.0.1	0.0.4	2.3.2		II	
čel.: Chelidae									
dlouhokrčka rotiská Chelodina mccordi		0.0.4	0.0.3			0.0.7		II	ESB,RDB
vousivka pestrá Phrynos geoffroanus	1.0					1.0			
řád: krokodýli (Crocodylia)									
čel.: Crocodylidae									
kajmánek trpasličí Paleosuchus palpebrosus	1.1					1.1		II	
řád: šupinatí (Squamata)									
čel.: Iguanidae									
Ctenosaura bakeri leguán zelený			1.0			1.0		II	ESB,RDB
Iguana iguana	1.0					1.0		II	
leiocefalus kýlnatý Leiocephalus carinatus	0.0.5	0.0.1		0.0.1		0.0.5			
leguánek modrý Sceloporus cyanogenys	0.0.1			0.0.1					
oplurus Oplurus cuvieri cuvieri	2.1			1.1		1.0			
leguánek modravý Petrosaurus thalassinus	1.0		0.0.3	1.0		0.0.3			
bazilišek zelený Basiliscus plumifrons	3.2			1.0		2.2			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
leguán pustinný <i>Dipsosaurus dorsalis</i>	0.0.5					0.0.5			
čukvala zavalitá <i>Sauromalus ater</i>	1.1					1.1			
anolis obrovský <i>Anolis equestris</i>	0.1			0.1					
leguán kubánský <i>Cyclura nubiola nubiola</i>	1.4					1.4		I	RDB
leguán nosorohý <i>Cyclura cornuta</i>	1.1					1.1		I	ESB,RDB
čel.: Agamidae									
agama kočičinská <i>Physignathus cocincinus</i>	1.2		0.0.5	0.0.2		1.2.3			
agama bradatá <i>Pogona barbata</i>			1.0			1.0			
trnorep skalní <i>Uromastyx acanthinura</i>			1.0.2	0.0.2				II	
čel.: Chamaeleonidae									
chameleon jemenský <i>Chamaeleo calyptrotus</i>			1.0.2			1.0.2		II	
čel.: Gekkonidae									
gekončík noční <i>Eublepharis macularius</i>	3.0					3.0			
čel.: Pygopodidae									
šupinonožka obrovská <i>Lialis jicari</i>			0.0.1			0.0.1			
šupinonožka Burtonova <i>Lialis burtonis</i>			0.0.1			0.0.1			
čel.: Scincidae									
egernie Stokesova <i>Egernia stokesii zellingi</i>			1.0.5	0.0.1		1.0.4			
čel.: Lacertidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
ještěrka zelená <i>Lacerta viridis</i>			0.0.6	0.0.2		0.0.4			
ještěrka paví <i>Timon pater</i>			0.0.5			0.0.5			
čel.: Teiidae									
teju červenavý <i>Tupinambis rufescens</i>	1.1		1.1		1.1	1.1		II	
dracena krokodýlovitá <i>Dracaena guianensis</i>	1.1					1.1		II	
čel.: Anguidae									
dvojjazyčník haitský <i>Celestus warreni</i>	6.2		1.0	1.0	2.1	4.1			RDB
čel.: Helodermatidae									
korovec mexický <i>Heloderma horridum</i> horridum	1.1			0.1		1.0		II	EEP
čel.: Varanidae									
varan komodský <i>Varanus komodoensis</i>	1.0					1.0		I	EEP, ISB, RDB
čel.: Boidae									
hroznýšovec kubánský <i>Chilabothrus angulifer</i>	1.0					1.0		II	ESB
krajta tygrovitá <i>Python molurus molurus</i>	0.1					0.1		I	
krajta diamantová <i>Morelia spilota variegata</i>	1.1					1.1		II	
krajta královská <i>Python regius</i>	1.1					1.1		II	
anakonda velká <i>Eunectes murinus</i>	1.2	0.0.42	0.0.1	0.1.1	0.0.42	1.1		II	
hroznýšovec duhový <i>Epicrates cenchria maurus</i>	1.0					1.0		II	
krajta zelená <i>Morelia viridis</i>			0.0.2			0.0.2		II	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Colubridae									
užovka obojková Matrix matrix			0.0.3		0.0.3				
užovka červená Pantherophis guttatus	0.0.1					0.0.1			
korálovka sedlatá Lampropeltis triangulum	0.0.2					0.0.2			
korálovka sedlatá Lampropeltis triangulum campbelli	0.1					0.1			
užovka domácí Boaedon fuliginosus	0.0.1					0.0.1			
čel.: Viperidae									
zmije obecná Vipera berus			0.0.5		0.0.5				

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: pštrosové (Struthioniformes)									
čel.: Struthionidae									
řád: brodiví (Ciconiiformes)									
čel.: Ciconiidae									
čáp bílý Ciconia ciconia			0.0.1		0.0.1				
řád: plameňáci (Phoenicopteriformes)									
čel.: Phoenicopteridae									
plameňák růžový Phoenicopteropus roseus	7.9					7.9		II	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: vrubozobí (Anseriformes)									
čel.: Anatidae									
husička dvoubarvá Dendrocygna bicolor	1.4.1					1.4.1		III	
labuť velká Cygnus olor	0.0.1		0.0.2		0.0.3				
kachna divoká Anas platyrhynchos			0.0.4		0.0.4				
husička vdovka Dendrocygna viduata	2.1					2.1			
čírka skořicová Anas cyanoptera	1.2					1.2			
kachna domácí - ruanská Anas platyrhynchos f. domestica	1.1					1.1			
řád: dravci (Falconiformes)									
čel.: Accipitridae									
orel východní Haliaeetus pelagicus	1.1	0.1				1.2		II	ESB,RDB
jestřáb lesní Accipiter gentilis			0.1		0.1			II	
krahujec obecný Accipiter nisus			0.0.1		0.0.1			II	
káně lesní Buteo buteo			0.0.6		0.0.6			II	
orel bělohlavý Haliaeetus leucocephalus	0.2					0.2		II	
čel.: Falconidae									
poštolka obecná Falco tinnunculus	0.1		0.0.17		0.0.15	0.0.2		II	
raroh velký Falco cherrug	1.0				1.0			II	RDB
řád: hřabaví (Galliformes)									
čel.: Cracidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
hoko červený Crax rubra	1.1					1.1		III	RDB
čel.: Phasianidae									
páv korunkatý Pavo cristatus	6.3	1.1			3.2	4.2		III	
křepelka korunkatá Rollulus rouloul	1.1	0.0.2		0.0.2		1.1			
křepelka čínská Coturnix chinensis			1.1			1.1			
bažant obecný Phasianus colchicus			0.0.1						
perlička domácí Numida meleagris f. do- mestica	6.3				6.3				
řád: krátkokřídlí (Gruiformes)									
čel.: Gruidae									
jeřáb mandžuský Grus japonensis	1.1	0.2				1.3		I	EEP, ISB, RDB
řád: bahňáci (Charadriiformes)									
čel.: Haematopodidae									
ústřičník velký Haematopus ostralegus	1.0		1.1			2.1			
čel.: Recurvirostridae									
tenkozobec opačný Recurvirostra avosetta	4.4					4.4			
čel.: Burhinidae									
dytík velký Burhinus grallarius			1.1			1.1			
čel.: Charadriidae									
kulík písečný Charadrius hiaticula	2.1			1.0	1.0	0.1			
čejka australská Vanellus miles			1.1			1.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Scolopacidae									
jespák bojovný Philomachus pugnax	5.3	0.1.1		0.1.1		5.3			
koliha velká Numenius arquata			1.1			1.1			
sluka lesní Scolopax rusticola			0.0.1						
řád: měkkozobí (Columbiformes)									
čel.: Columbidae									
hrdlička zahradní Streptopelia decaocto			0.0.6		0.0.5	0.0.1			
korunáč Sclaterův Goura sclaterii	0.1		1.0	0.1		1.0		II	ESB
holub zelenokřídlý Chalcophaps indica	1.1	0.0.2		0.0.2		1.1			
holub dvoubarvý Ducula bicolor	2.0	0.0.1	0.3	0.1		2.2.1			
holub hřivnáč Columba palumbus			1.1.2			1.1			
holub bronzovokřídlý Phaps chalcoptera			1.1			1.1			
holub wonga Leucosarcia melanoleuca			1.1			1.1			
holub domácí Columba livia f. domestica			0.0.11						
řád: papoušci (Psittaciformes)									
čel.: Loridae									
lori horský Trichoglossus moluccanus			6.6	2.0		4.6		II	
lori tříbarvý papuánský Lorius lory erythrothorax			1.0			1.0		II	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Cacatuidae									
kakadu palmový Probosciger aterrimus	1.0					1.0		I	EEP
korela chocholátá Nymphicus hollandicus	2.1					2.1			
čel.: Psittacidae									
nestor kea Nestor notabilis	2.0		0.1		1.0	1.1		II	ESB,RDB
ara ararauna Ara ararauna	2.1	1.2			1.0	2.3		II	
papoušek vlašťovčí Lathamus discolor			2.2		2.2			II	RDB
agapornis Fischerův Agapornis fischeri	3.3.20	0.0.18		1.0.5	1.0.10	1.3.23		II	
papoušek Alexandřin Polytelis alexandrae			2.2		2.2			II	
agapornis Fischerův - barevná mutace Agapornis fischeri	0.0.1	0.0.3		0.0.2		0.0.2		II	
papoušek zpěvavý Psephotus haematonotus	2.1			1.0		1.1		II	
papoušek různobarvý pestrý Eclectus roratus polychloros	1.1					1.1		II	
papoušek patagonský Cyanoliseus patagonus	2.3					2.3		II	
papoušek vlnkovaný Melopsittacus undulatus	0.0.29	0.0.21	0.0.1		0.0.1	0.0.50			
žako velký Psittacus erithacus erithacus	1.1		0.1	0.2		1.0		I	RDB
žako šedý Psittacus erithacus		0.0.5			0.0.2			I	RDB
vaza velký Coracopsis vasa	0.2	2.1	4.2	0.2	2.2	4.1		II	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: kukačky (Cuculiformes)									
čel.: Musophagidae									
turako šedý <i>Crinifer piscator</i>	1.1	2.0.2		1.1.2		2.0		III	
čel.: Cuculidae									
kukačka obecná <i>Cuculus canorus</i>			0.0.1						
řád: sovy (Strigiformes)									
čel.: Strigidae									
sýček obecný <i>Athene noctua</i>	5.2	2.1	0.1		4.1	3.3		II	
puštík obecný <i>Strix aluco</i>	2.1		0.0.3			2.1		II	
puštík bělavý západosibiřský <i>Strix uralensis uralensis</i>	1.1	1.1	0.1		1.0	1.2		II	
sovice sněžní <i>Nyctea scandiaca</i>	1.1	0.0.3		0.0.3		1.1		II	
puštík bradatý <i>Strix nebulosa lapponica</i>	1.0			1.0				II	
kalous ušatý <i>Asio otus</i>			0.0.1					II	
puštík bradatý <i>Strix nebulosa</i>	0.1					0.1		II	
výr velký <i>Bubo bubo bubo</i>			0.0.1					II	
výr virginický <i>Bubo virginianus</i>	1.1					1.1		II	
výr velký západosibiřský <i>Bubo bubo sibiricus</i>	1.1					1.1		II	
řád: svišťouni (Apodiformes)									
čel.: Apodidae									
rorýs obecný <i>Apus apus</i>			0.0.3						

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2017		
český název latinský název	1.1.2017	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2017	poznámka	CITES	EEP/ISB,ESB, RDB
řád: srostloprstí (Coraciiformes)									
čel.: Alcedinidae									
ledňák obrovský Dacelo novaeguineae	1.1		0.1			1.1			
čel.: Coraciidae									
mandelík hajní Coracias garrulus	1.1		0.1	0.1		1.1			
řád: šplhavci (Piciformes)									
čel.: Capitonidae									
perlák červenožlutý Trachyphonus erythrocephalus	2.2	0.0.2		0.1.1	1.0.1	1.1			
čel.: Picidae									
strakapoud velký Picoides major			1.0.4						
datel černý Dryocopus martius			0.0.1						
strakapoud prostřední Picoides medius			0.0.1		0.0.1				
žluna zelená Picus viridis			0.0.3		0.0.3				
řád: pěvci (Passeriformes)									
čel.: Hirundinidae									
jiříčka obecná Delichon urbica			0.0.8		0.0.8				
vlaštovka obecná Hirundo rustica			0.0.3		0.0.3				
čel.: Turdidae									
červenka obecná Erithacus rubecula			0.0.2		0.0.2				
rehek domácí Phoenicurus ochruros			0.0.1		0.0.1				
kos černý Turdus merula			0.0.25		0.0.25				

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
drozd zpěvný Turdus philomelos			0.0.19		0.0.19				
drozd černoprsý Turdus dissimilis	1.0					1.0			
čel.: Paridae									
sýkora koňadra Parus major			0.0.8		0.0.8				
sýkora modřinka Parus caeruleus			0.0.10						
sýkora uhelníček Parus ater			0.0.1						
čel.: Sittidae									
brhlík lesní Sitta europaea			0.0.1		0.0.1				
čel.: Meliphagidae									
kystráček modrolící Entomozon cyanotis			1.1			1.1			
čel.: Emberizidae									
strnad obecný Emberiza citrinella			0.0.1		0.0.1				
čel.: Fringillidae									
pěnkava obecná Fringilla coelebs			0.0.6		0.0.6				
čížek lesní Carduelis spinus			0.0.5		0.0.1	0.0.4			
hýl obecný Pyrrhula pyrrhula			1.0			1.0			
zvonek zelený Carduelis chloris			0.0.6		0.0.1	0.0.5			
zvonohlík zahradní Serinus serinus			0.0.1						
čel.: Ploceidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP,ISB,ESB, RDB
vrabec domácí Passer domesticus			0.0.9						
čel.: Sturnidae									
majna Rothschildova Leucopsar rothschildi	0.2					0.2		I	EEP,RDB
leskoptev purpurová Lamprotornis purpureus	1.2					1.2			
leskoptev tříbarvá Spreo fischeri	2.0					2.0			
špaček obecný Sturnus vulgaris			0.0.2						
čel.: Corvidae									
straka modrá Cyanopica cyana	2.0			1.0		1.0			
krkavec velký Corvus corax	1.1					1.1			
sojka obecná Garrulus glandarius			0.0.8						
havran polní Corvus frugilegus			0.0.2						

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: vačnatci (Marsupialia)									
čel.: Didelphidae									
vačice krysí Monodelphis domestica	1.1	0.0.10	0.0.6	0.0.7	0.0.4	1.1.5			
čel.: Dasyuridae									
vakorejské čtyřprstý Dasyercus byrnei			1.5		0.2	1.3			ESB,RDB
čel.: Phalangeridae									
kusu liščí Trichosurus vulpecula			1.0			1.0			
čel.: Potoroidae									
klokánek králíkovitý Bettongia penicillata	2.2		0.1		1.2	1.1		I	EEP,RDB
klokánek krysí Potorous tridactylus	3.0		0.2.1	0.0.1	1.0	2.2			
čel.: Macropodidae									
klokan bažinný Wallabia bicolor	1.1	0.2	0.1	0.1		1.3			ESB
klokan parma Macropus parma			3.0		1.0	2.0			
klokan žlutonohý Petrogale xanthopus xanthopus	1.1		2.2	0.1		3.2			EEP
řád: chudozubí (Xenarthra)									
čel.: Dasypodidae									
pásovec kulovitý Tolypeutes matacus	1.1	0.0.1				1.1.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
pásovec štetinatý <i>Chaetophractus villosus</i>	1.1					1.1			
řád: hmyzožravci (Insectivora)									
čel.: Tenrecidae									
bodlín Telfairův <i>Echinops telfairi</i>	0.0.3		0.0.1		0.0.1	0.0.3			
čel.: Erinaceidae									
ježek bělobřichý <i>Atelerix albiventris</i>	1.1		1.1	0.1		2.1			
ježek západní <i>Erinaceus europaeus</i>	0.0.13		0.0.68		0.0.53	0.0.28			
ježek východní <i>Erinaceus concolor</i>			0.0.2		0.0.1	0.0.1			
řád: letouni (Chiroptera)									
čel.: Pteropidae									
kaloň plavý <i>Eidolon helvum</i>	5.0					5.0			
čel.: Vespertilionidae									
netopýr nejmenší <i>Pipistrellus pygmaeus</i>			0.0.2		0.0.2				
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>			0.0.11		0.0.11				RDB
netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	0.0.2		0.0.12		0.0.14				
netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	0.0.1		0.0.326						
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>			0.0.1			0.0.1			
řád: primáti (Primates)									
čel.: Lemuridae									
lemur černý <i>Eulemur macaco</i>	1.2				0.1	1.1		I	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
lemur kata Lemur catta	5.0					5.0		I	ESB,RDB
vari černobílý Varecia variegata	0.2					0.2		I	EEP,ISB,RDB
lemur běločelý Eulemur albifrons	1.1					1.1		I	RDB
čel.: Callithrichidae									
tamarin žltoruký Saguinus midas	2.2	0.0.4			0.1	2.1.4		II	ESB
kosman běločelý Callithrix geoffroyi		0.0.2	1.1			1.1.2		II	EEP
lvíček zlatohlavý Leontopithecus chrysomelas	0.1		1.0			1.1		I	EEP,ISB,RDB
tamarin pinčí Saguinus oedipus	1.1					1.1		I	EEP,ISB,RDB
kosman zakrslý Callithrix pygmaea	5.2				5.2			II	
čel.: Cebidae									
kotul veverovitý Saimiri sciureus	2.4			1.0	0.3	1.1		II	EEP
čel.: Cercopithecidae									
dželada Theropithecus gelada	3.0				2.0	1.0		II	EEP,ISB
pavián anubi Papio anubis	0.4					0.4		II	
čel.: Pongidae									
šimpanz Pan troglodytes	1.2					1.2		I	EEP,RDB
řád: šelmy (Carnivora)									
čel.: Canidae									
vlk arktický Canis lupus arctos	6.5	0.0.4				6.5.4		I	

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
liška polární <i>Alopex lagopus</i>	1.1	0.0.6		1.0.1	0.0.2	0.1.3			
liška obecná <i>Vulpes vulpes</i>			0.0.5		0.0.5				
vlk hřivnatý <i>Chrysocyon brachyurus</i>	1.1					1.1		II	EEP, ISB
čel.: Ursidae									
medvěd lední <i>Ursus maritimus</i>	1.2			1.0	0.1	0.1		II	EEP, ISB, RDB
panda červená <i>Ailurus fulgens</i>	1.1			0.1		1.0		I	ISB, RDB
medvěd kamčatský <i>Ursus arctos beringianus</i>	2.1					2.1		II	ESB
čel.: Procyonidae									
nosál červený <i>Nasua nasua</i>	4.7			0.1	0.1	4.5			
mýval severní <i>Procyon lotor</i>	1.1					1.1			
kynkažu <i>Potos flavus</i>			1.1			1.1		III	ESB
čel.: Mustelidae									
kuna lesní <i>Martes martes</i>			0.0.1		0.0.1				
kuna skalní <i>Martes foina</i>			0.0.3		0.0.3				
jezevec lesní <i>Meles meles</i>			0.0.1		0.0.1				
rosomák <i>Gulo gulo gulo</i>	2.3			1.0	0.1	1.2			EEP
skunk pruhovaný <i>Mephitis mephitis</i>	0.2.4	0.0.4	1.0		0.0.7	1.2.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
jezevec hnědý <i>Melogale orientalis</i>			0.0.4		0.0.2	0.0.2			
fretka <i>Mustela furo</i>	0.1		1.0			1.1			
vydra říční <i>Lutra lutra</i>			0.0.1			0.0.1		I	EEP
čel.: Herpestidae									
galidie tenkopruhá <i>Mungotictis decemlineata</i>			0.1			0.1			ESB,RDB
surikata <i>Suricata suricatta</i>	3.1	0.0.16		2.0.2	0.0.2	1.1.9			
čel.: Felidae									
manul <i>Otocolobus manul</i>	2.2	0.0.5	1.0		1.0	2.2.5		II	EEP,ISB
levhart cejlonský <i>Panthera pardus kotiya</i>	1.1.2					1.1.2		I	
margay <i>Leopardus wiedii</i>	1.1	1.0			1.0	1.1		I	EEP
rys kanadský <i>Lynx canadensis</i>	1.1					1.1		II	
lev konžský <i>Panthera leo bleyenberghi</i>	1.1.2					1.1.2		II	RDB
kočka pouštní <i>Felis margarita harrisoni</i>	1.1					1.1		II	EEP,ISB
jaguarundi <i>Herpailurus yagouaroundi</i>	2.1	0.0.1	1.0		1.0	2.1.1		I	
tygr sumaterský <i>Panthera tigris sumatrae</i>	0.1		1.0			1.1		I	
čel.: Otariidae									
lachtan medvědí <i>Callorhinus ursinus</i>	1.0					1.0			RDB
řád: lichokopytníci (Perissodactyla)									
čel.: Equidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
kůň domácí - fríský <i>Equus caballus</i>	0.1				0.1				
kůň domácí - mini appaloosa <i>Equus caballus</i>	2.2					2.2			
kůň domácí - pony <i>Equus caballus</i>	0.1					0.1			
kůň domácí - irský kob <i>Equus caballus</i>	2.0					2.0			
zebra Chapmanova <i>Equus quagga chapmanni</i>	1.4				0.1	1.3			
kůň Převalského <i>Equus przewalskii</i>	0.2			0.1		0.1		I	EEP, ISB, RDB
zebra Grévyho <i>Equus grevyi</i>	1.4	0.1				1.5		I	EEP, ISB, RDB
kiang východní <i>Equus kiang holdereri</i>	1.3					1.3		II	ISB
čel.: Tapiridae									
tapír jihoamerický <i>Tapirus terrestris</i>	1.1					1.1		II	EEP, RDB
řád: sudokopytníci (Artiodactyla)									
čel.: Suidae									
prase divoké <i>Sus scrofa</i>			0.0.4						
čel.: Tayassuidae									
pekari bělobradý <i>Tayassu pecari</i>	2.3		0.3	0.1		2.5		II	RDB
čel.: Camelidae									
vikuña <i>Vicugna vicugna</i>	1.2	0.1	1.0		1.0	1.3		I	EEP, ISB
velbloud dvouhrbý - domácí <i>Camelus bactrianus</i>	2.6				1.3	1.3			
alpaka <i>Vicugna pacos</i>	4.5	1.0			3.2	2.3			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Bovidae									
paovec hřivnatá Ammotragus lervia	2.4				2.4			II	RDB
bizon Bison bison	2.3	0.2			1.0	1.5			
tahr himálajský Hemitragus jemlahicus		0.1	2.4			2.5			
jak domácí Bos grunniens	3.4.1	0.0.1		1.0	2.0	0.4.2			
ovce domácí - valašská Ovis aries aries	0.3					0.3			
ovce domácí - kamerunská Ovis aries aries	0.4					0.4			
tur domácí - jerseyký Bos taurus	0.1					0.1			
kozorožec sibiřský Capra sibirica	4.8	0.1.2	1.1	1.2	0.1	4.7.2		III	
koza domácí - kamerunská Capra hircus	1.6	3.6		1.4	2.2	1.6			
koza domácí - burská Capra hircus	0.3					0.3			
takin indický Budorcas taxicolor taxicolor	4.3				1.0	3.3		II	ESB,RDB
buvolec běločelý Damaliscus pygargus phillipsi	2.1		0.2		1.0	1.3			ESB
řád: hlodavci (Rodentia)									
čel.: Sciuridae									
sysel obecný Spermophilus citellus	0.0.53	0.0.48		0.0.21	0.0.17	0.0.60			RDB
psoun prériový Cynomys ludovicianus	1.1.17			0.0.1		1.1.16			
čipmank východní Tamias striatus	1.1			1.0		0.1			

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>			0.0.10						
veverka Prévostova <i>Callosciurus prevostii</i>	1.1					1.1			
čel.: Castoridae									
bobr kanadský <i>Castor canadensis</i>	4.1		0.1	1.0	2.1	1.1			
čel.: Muridae									
pískomil křečkovitý <i>Pachyuromys duprasi</i>	1.1					1.1			
čel.: Hystricidae									
osinák africký <i>Atherurus africanus</i>	3.0	1.0	2.2	1.0	4.1	1.1			
čel.: Erethizontidae									
kuandu obecný <i>Coendou prehensilis</i>	1.0					1.0			ESB
urzon kanadský <i>Erethizon dorsatum</i>	0.2		0.1	0.1	0.1	0.1			
čel.: Chinchillidae									
čínčilavlnatá-domestikovaná forma <i>Chinchilla lanigera</i>	0.0.3					0.0.3			
čel.: Caviidae									
mara stepní <i>Dolichotis patagonum</i>	7.5	2.0.9		0.0.2		7.5.7			
čel.: Hydrochaeridae									
kapybara <i>Hydrochoerus hydrochaeris</i>	1.2.2	0.0.3		0.0.3	0.0.2	1.2			
čel.: Dasyproctidae									
aguti Azarův <i>Dasyprocta azarae</i>	3.2				0.2	3.0			ESB
čel.: Octodontidae									

Seznam chovaných zvířat

List Of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)						2018		
český název latinský název	1.1.2018	Narození/ Birth	Příchod/ Arrival*	Úhyn/Death	Odchod/ Departure**	31.12.2018	poznámka	CITES	EEP,ISB,ESB, RDB
osmák degu Octodon degus	0.0.5	0.0.2				0.0.7			
čel.: Capromyidae									
hutie stromová Capromys pilorides	0.5			0.2		0.3			
řád: zajíci (Lagomorpha)									
čel.: Leporidae									
králík domácí - český luštič Oryctolagus cuniculus v. edulis	1.1	0.0.7			0.0.7	1.1			
králík domácí - český strakáč Oryctolagus cuniculus v. edulis	1.1				0.1	1.0			
králík domácí - český červený Oryctolagus cuniculus v. edulis	1.1.3				0.0.3	1.1			
králík domácí - zakrslý Oryctolagus cuniculus v. edulis	0.0.4					0.0.4			
zajíc polní Lepus europaeus			0.0.16		0.0.16				
králík domácí - český černo- pesíkatý Oryctolagus cuniculus v. edulis			1.1			1.1			

Veterinární, preventivní a léčebná péče probíhala, stejně jako v minulých letech, i v roce 2018 ve třech rovinách.

Preventivní péče spočívala v důsledné sanaci areálu i objektů expozic dle ročního plánu deratizace, dezinfekce a dezinsekce, průběžně i podle aktuální potřeby. Jarní, podzimní i průběžné parazitologické depistáže, prováděné ve spolupráci s Ústavem parazitologie Fakulty veterinárního lékařství (FVL VFU), především s MVDr. Ladou Hofmannovou, Ph.D. prokázaly účinek plošného jarního a podzimního odčervení (interval obecně považovaný v podmínkách zoologických zahrad za dostatečný), ale i dlouhodobé problémy akcentující nutnost trvalé kontroly zoohygieny a zacházení s nebezpečnými odpady živočišného původu. Tradičně velkou pozornost věnujeme účinku dehelmintizace u zeber z důvodu trvalého zachytu *Parascaris equorum*. Antiparazitika jsme aplikovali 4x ročně, u hříbat individuálně a od třetího týdne života každý měsíc. Zvýšený důraz dále kládeme na dehelmintizaci a sanaci prostředí manulů (*Cystoisospora* revolta, *Cryptosporidium*), lvů koňských (*Toxascaris*), jaguarundi (*Toxascaris leonina*), vlků arktických (*Strongylida*, *Eucoleus aerophilus*, *Giardia*), losů evropských (rodu *Trichuris*), skunků pruhovaných (*Toxocara*). Bohužel došlo k rozšíření velmi odolného endoparazita *Trichuris* sp. jak vektory, tak pohybem personálu od výběhu losů evropských k soběm polárním, kozorožcům sibiřským, paovcům hřivnatým a jelenům sibiřským. V rámci úseku Parohatá zůstala ušetřena invazi *Trichuris* sp. pouze expozice jelenů milu. Tyto hlístice významně a dlouhodobě komplikují zdravotní stav i u pavíánů anubi. *Trichurózu* potlačujeme opakovaným podáváním fenbendazolových preparátů v pětidenních cyklech. Zvláště u opic, schopných výrazné separace léčiva z potravy, je útlum výskytu parazita nesnadný. Prioritním nálezem byl průkaz dosud nepopsaných kokciidií u jezevců hnědých, importovaných do Zoo Brno z Indonésie. Kolegové z Ústavu parazitologie VFU pracují na klasifikaci a pojmenování endoparazita, který je často příčinou průjmu, hubnutí i úhynů především mláďat. Očekávaný a četný byl výskyt ekoto i endoparazitů u ježků ze záchranné stanice Zoo Brno v Jinačovicích (kryptosporidie, vrtejši, žaludeční hlístice, tasemnice, kapilárie, plícnivky, zákožky, klišťata). Trus, kadávery ježků a vybraných druhů ptáků nám vyšetřili kolego-

vé z Ústavu parazitologie v rámci výzkumného úkolu. Obdobně přínosná je pro nás spolupráce s Ústavem ekologie a chorob volně žijících zvířat prof. Pikuly, který patří ke světově uznávaným odborníkům na onemocnění *white nose* netopýrů s dosahem z Evropy do regionů střední Asie a Sibiře. Hlístice tenkohlavců ovčích (*Trichuris ovis*) výrazně komplikuje zdravotní stav losího stáda. Z důvodů parazitárního zatížení expozice a častým recidivám jsme přistoupili k podávání medikovaného krmiva přípravky Rafoxanidum, Mebendazolium, Ivermectinum (Wild Mix 1, Wild Mix 2) s uspokojivým výsledkem. Z řady individuálně i plošně použitých preparátů jsme k léčbě i prevenci endo a ektoparazitóz v roce 2018 u největšího počtu zvířat medikovali krmnou dávku přípravkem Fenbendazol Bioveta 4 % plv., Panacur gran., Levamisole 30 % plv. Při možnosti individuálního podání jsme aplikovali injekčně především Biomectin inj., perorálně pak Equistrong pastu, Noromectin Equine pasta, Panacur 10 % susp. a ve většině případů Equiverm pastu u koňovitých a medvědů. S ohledem na nutnost střídání účinných látek vzhledem ke vznikající rezistenci endoparazitů jsme si nechali v záloze pro případ rezistence endoparazitů preparát Equimoxin perorální pastu. U šelem vzhledem k efektivnosti podání aplikujeme během příležitostného odchytu individuálně preparáty Advocate, Stronghold Spot-On a Profender s širokým spektrem účinnosti.

Díky preventivnímu podávání přípravku Baycox 5 % susp. respektive Toltramax susp. mláďatům vybraných druhů týden po jejich narození a přípravku Sulfacox T sol. u dospělých, jsme nezaznamenali výrazné ztráty způsobené kokcidiozou, která alteruje zdravotní stav zvířat především na úseku Parohatá. Terénní cvičení domácích i zahraničních studentů VFU v zoologické zahradě pod vedením MVDr. Hofmannové je cennou příležitostí k diskusi o aktuálních parazitologických problémech. Ústavu parazitologie FVL VFU patří naše velké poděkování za odbornou spolupráci a levnou pravidelnou i průběžnou depistáž.

Opatření v oblasti deratizace, dezinfekce a dezinsekce probíhala dle aktualizovaného plánu. Výskyt divokých potkanů v roce 2018 nebyl pozorován. Objevené nory za ptačími expozicemi Beringie byly preventivně opatřeny návnadou. K eliminaci škůdců jsme použili přípravky Patenrat G a Hubex zatraktiv-

Veterinární péče

Veterinary Care

něných lososovým olejem. Během posledních dvaceti let jsme zaznamenali jen ojedinělý výskyt těchto přenašečů vážných onemocnění (salmelonóza, listerióza, leptospiróza, parvoviróza), na který jsme důrazně a s úspěchem reagovali. V expozicích s rizikem roznesení návnady (Tropické království, Pavilón exotických ptáků, Tygří skály) se nám osvědčil přípravek Hubex ve voskových blocích umístěný v pro zájmová zvířata nepřístupných tvrdoplastových staničkách. Tyto odolné, pro většinu zvířat nepřístupné staničky, se velice osvědčily pro venkovní použití. Vysoký výskyt drobných hlodavců komplikuje provoz v expozici vodních ptáků na úseku Beringie, Tropické království a Pavilón exotických ptáků. Zde jsou staničky doplňovány průběžně.

Kromě kladení návnad se také snažíme zabránit přístupu drobných hlodavců do objektu a ochránit uskladněná krmiva pomocí plastových, uzavíratelných nádob. Pro hubení švábů v pavilonu Tropické království a Pavilonu opic jsme opět použili s patrným efektem, preparáty Neostomosan, Goliath gel. Vedle možného přenosu infekce švábi komplikují u plazů hojení ran, často vzniklých při páření. Eliminace výskytu ektoparazitů společně s instalací terarijních UV lamp přispěly významně ke zlepšení stavu kůže u varana komodského. Výskyt létavého hmyzu eliminujeme pomocí lepeových pastí i larvicidních postřiků podestýlky. Opatření DDD realizujeme paralelně i v Záchraně stanic pro hendikepované živočichy v Jinačovicích.

Vybrané druhy zvířat jsme vakcinovali v květnu po dokončení plošné dehelmintizace. Psovitě a kočkovitě šelmy vakcinujeme proti všem nebezpečným infekcím vyjma infekční peritonitidy koček, velbloudovitě proti tetanu, koňovitě proti tetanu a chřipce, soby proti klostridiím, lachtany proti leptospiróze, králíky proti moru a myxomatóze.

Kvalitu krmiv kontrolujeme v kooperaci se Státním veterinárním ústavem (SVÚ) Olomouc. Vyšetření biologického materiálu provádíme ve spolupráci s VFU, SVÚ Olomouc, Výzkumným ústavem veterinárního lékařství (VÚVL) Brno i dalšími nestátními subjekty. S firmou Genexone, spolupracujeme při vytváření perspektivních chovných skupin, určování pohlaví, archivaci DNA vybraných jedinců. Velkým přínosem

při molekulární detekci mikroorganismů (patogenů) pro nás i zvířata představuje spolupráce s laboratorii veterinární molekulární diagnostiky Vemodia a.s., která je zaměřená na kvantitativní pandetekci DNA, RNA virů, bakterií a hub. Používané metody vyšetření jsou většinou méně invazivní, neovlivňují negativně pohodu zvířat.

Určit pohlaví bobrů kanadských metodou analýzy DNA nám šestým rokem pomáhají odborníci z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky.

Dodržování zákona o veterinární péči a zákona na ochranu zvířat proti týrání kontrolovali v průběhu roku sedmkrát pracovníci Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj. Kontroly kladly důraz na vedení dokumentace v souladu s legislativou EU, na pohodu zvířat v chovech i při přesunech (schválené přepravní prostředky). Mohu konstatovat, že nám stejně jako v minulém roce nebyly vytknuty závažnější nedostatky. Komunikací s Odborem vnějších vztahů SVS, KVS pro Jihomoravský kraj a přípravou Osvědčení pro vnitřní obchod EU v systému Traces control system se aktivně podílíme na zahraniční výměně zvířat.

Léčebná péče, soustředěná na kmenová zvířata, se v mnoha případech neobešla bez distanční imobilizace. Ani v tomto roce jsme opět neměli k dispozici silné opiáty na bázi etorfinu. Se vzniklou situací se nadále vyrovnáváme použitím Zoletilu, koncentrovaného medetomidinu (10,20 a 30mg/ml), detomidinu, butorphanolu i klasické Hellabrunnské směsi. Bohužel i koncentrovaný medetomidin se po skončení evropské produkce stal nedostupným, a především imobilizace žiraf, bizonů a některých koňovitých se stala riskantním úkonem s dopadem na pohodu zvířat. Nedobrá situace na trhu s anestetiky pokračuje.

Z celkového množství zákroků připadá na preventivní opatření a interní poruchy 69 % případů, naproti tomu na poruchy březosti, porodní a poporodní komplikace připadá pouze 10 % zákroků. Zbýlá procenta případů naplňují zákroky chirurgické, včetně časté korekce paznehtů a kopyt (paovce hřivnaté, kozořoci sibiřští, losi evropští, jaci a koně).

Po úpravách krmné dávky v se nám daří držet v dobré kondici soby polární, odchovat životaschopná mláďata. Neopakovala se situace z roku 2017, kdy vlivem extrémně teplého počasí došlo k úhynu tří sobů. Ve spolupráci s MVDr. T. Husákovou jsme provedli v březnu a dubnu významné množství kompletních vyšetření krve u lam při příležitosti imobilizace, za účelem střihání vlny, korekce paznehtů a dvou kastrací samců. Získané poznatky, především o karenci vitamínů a minerálů, jsme využili při úpravě krmných dávek a programu prevence.

V sobotu 18. 8. uhynul po více než týden trvající inapetenci medvěd lední Umca, který se zasloužil o přirozený odchov pěti mláďat i věhlas brněnské zoologické zahrady. Uměle odchovaný Umca měl zlovyk olizovat, cucat i kousat cizí předměty. Proto jsme opětovně doufali, že zubolékařské ošetření zbaví medvěda bolesti a dojde k obnovení příjmu potravy. Je popsáno v recentní literatuře, že až třicet procent ledních medvědů v zajetí trpí fibrózou ledvin. Toto postižení bylo histologickým vyšetřením prokázáno s klasifikací pokročilá fibróza s přítomností kalcium-moxalátových krystalů. Toxikologickým vyšetřením byly zjištěny vysoké hodnoty kadmia a rtuti v parenchymatózních orgánech. Vyšetřením kostní tkáně získáme informace o způsobu i časovém průběhu intoxikace.

Trvalé podávání roborancií, probiotických kmenů bakterií, dehelmintizace, vakcinace, individuální odběry krve a její analýzy vedou k upevnění zdraví stáda. Také u menších druhů exotických zvířat přidáváme do krmné dávky probiotika (Purina VD Fortiflora, Proparrot, Prorabbit, Probiolog, Probiocat). Je prokázáno, že probiotika působí ve prospěch pozitivní mikroflóry, ale dokážou také vytěsnit endoparazity, především kokcidie i bakteriální enteropatogeny. Především u ptáků, malých primátů a koček využijeme s dobrou odezvou k prevenci i potlačení onemocnění imunomodulaci s využitím veterinárních i humánních specialit (Imunoglukán, Betaglukan, DM Guard). Při úspěšném odchovu manulů (*Otocolobus manul*) jsme nepoužili pro potlačení *Toxoplasma gondii* doporučená antibiotika, ale kombinaci imunomodulátora, probiotika a antikokcidika s dobrým efektem. Dva vrhy již byly úspěšně převezeny k dalšímu chovu do jiných zoologických zahrad.

Veterinární servis zajišťoval denně soukromý veterinární lékař. V rámci úzké spolupráce s Ústavem eko-

logie a chorob volně žijících zvířat se na léčebné péči v Zoo Brno podílí prof. MVDr. Jiří Pikula, PhD., aby i v době nepřítomnosti kmenového pracovníka byla zajištěna plnohodnotná veterinární péče.

Vědeckovýzkumná a kulturně-propagační práce byla orientována především na přednáškovou činnost prováděnou ve prospěch dvou ústavů VFU. Lektoruji dva typy kvalifikačních kursů a okrajově se podílím na výuce studentů středních odborných škol (obor veterinářství, zemědělství). Jsem členem Oborové rady VFU pro choroby volně žijících zvířat, ptáků a malých savců, a proto jsem zasedal v komisích pro obhajobu dizertačních prací či v komisích pro vykonávání státní doktorské zkoušky. Oponoval jsem jednu dizertační a tři odborné práce.

Na XIX. semináři CAZWV (Česká asociace veterinářů zoozvířat a volně žijících zvířat) věnovanému aktuálním otázkám v klinické praxi jsem vystoupil s příspěvkem Řešení inapetence u medvěda ledního (*Ursus maritimus*) zapříčiněné dentální patologií.

Sympatickým nadačním počinem je každoroční pořádání odborně populárních seminářů s podporou VFU. V roce 2018 jsem vystoupil s příspěvkem Nemoci tygrů na III. Semináři Co zachránit i tygra.

Praktická ukázka péče o zvířata v Zoo Brno, odborný výklad a přednáška pro německé studenty byly tradičně dobře hodnocenou součástí programu výměny studentů mezi VFU Brno a Lipskou univerzitou.

MVDr. Stanislav Mazánek, Ph.D.
veterinární lékař

Summary

As part of preventive care for the zoo, we refurbished the premises and the objects in the expositions in line with the annual plan of rodent control, disinfection, dissection and according to the specific needs of the premises. Spring, autumn and parasitological screening were carried out in cooperation with the Institute of Parasitology, Faculty of Veterinary Medicine (FVL VFU). MVDr. Lada Hofmannová, Ph.D., highlighted the effects of widespread spring and autumn deworming (the interval is generally con

Veterinární péče

Veterinary Care

Prohlídka lvičat se uskutečnila na konci února.

/ The lion cubs were examined at the end of February.

sidered sufficient given the zoo conditions) as well as the need for permanent control of hygiene in the zoo and for appropriate handling of hazardous wastes of animal origin. Traditionally, we have focused strongly on the dehelminthisation in zebras because of the permanent threat of *Parascaris equorum*. We administer anti-parasitics 4 times a year to each individual foal from the third week of their birth. This year we also paid close attention to the dehelminthing and remediation of the manul (*Cystoisospora revolta*, *Cryptosporidium*), *Panthera leo melanochaita* (*Toxascaris*), jaguarundi (*Toxascaris leonina*), arctic wolf (*Strongylida*, *Eucoleus aerophilus*, *Giardia*), elk (*Trichuris*) and striped skunk (*Toxocara*). Unfortunately, a very resistant endoparasite strain (*Trichuris* sp.) spread both through vectors and through the movement of personnel from elks to reindeer, ibex, Barbary sheep and Altai wapiti exposures. Only the milu exposition was spared from the infection in the 'deer' section. These parasites also complicated the long-term health condition of the olive baboon. We suppressed trichuriasis through repeated administration of fenbendazole preparations in five-day cycles. In monkeys, who are highly capable of separating medicines from food, controlling the parasite was difficult. Another key concern was the detection of coccidia not yet seen in brown badgers, imported from Indonesia. Our colleagues from the Institute of Parasitology, VFU, worked on classifying and naming the endoparasite, which often causes diarrhoea, weight loss and deaths of the young ones. Of the total number of interventions carried out at the zoo, 69% were preventive measures and related

to internal disorders, 10% were related to pregnancy, labour and postpartum complications, and the rest consisted of surgical procedures, including frequent hoof correction (Barbary sheep, ibex, elk, yak and horse).

After adjusting the feed ration, we are able to maintain the reindeer in good condition and breed viable calves. The unfortunate situation of 2017 did not recur, when three reindeer died because of extremely warm weather. With the help of MVDr. T. Husáková, we completed a number of blood tests for the lamas, in March and April, to immobilise them for the shearing of wool, to correct the hooves and to castrate two males. Results of the blood tests showed a lack of vitamins and minerals, and this information was used in the treatment of feed rations and in prevention programmes.

On Saturday, August 18, the polar bear Umca died after more than a week of inappetence. Umca had contributed to the natural breeding of five cubs and to the popularity of Brno zoo. The artificially bred Umca had a habit of licking, sucking and biting foreign

Péče o mládě manula. / Taking care of the Pallas's cat cub.

objects. We had hoped again that dental treatment would relieve the polar bear of any pain and that food intake would be restored. Recent literature suggests that up to 30% of polar bears living in captivity suffer from kidney fibrosis. A histological examination of Umca confirmed this condition, and it was classified as advanced fibrosis with the presence of calcium oxalate crystals. A toxicological examination revealed high levels of cadmium and mercury in the parenchymatous organs.

Organizační úsek

Organizational Department

Organizační úsek v roce 2018 koordinoval a metodicky řídil oblast organizačních vztahů brněnské zoologické zahrady. Útvar vnitřních věcí zajišťoval chod podatelny včetně koordinace spisové a archivační služby a evidence interních i externích dokumentů. Změny, které byly zahájeny již v předchozích obdobích a byly zaměřeny na problematiku mezinárodní spolupráce, byly v roce 2017 plně funkční. Bohužel začátkem roku 2018 bylo nutno přistoupit k obměně tohoto útvaru kvůli odchodu dvou pracovníků. Během roku 2018 se útvar mezinárodní spolupráce stabilizoval a byl plně funkční.

Útvar vnějších vztahů, tedy komunikace s veřejností a prezentace činnosti Zoo Brno a všech jejích aktivit, pracoval beze změn a byl plně funkční. Beze změn zůstala i činnost v oblasti personalistiky. Organizační úsek nadále vedl agendu ředitele organizace, do níž patří evidence a koordinace řešení úkolů uložených řediteli, plánování a organizace pracovních schůzek, kompletace podkladů k jednáním, organizování pracovních cest a zasedání včetně zajišťování letenek, ubytování, programu a vyúčtování. Úsek také odpovídal za přípravu zápisů z porad, jednání a zasedání, za přípravu prezentací, za organizování zasedání Rady příspěvkové organizace Zoo Brno a za další náležitosti.

Útvar mezinárodní spolupráce

Útvar mezinárodní spolupráce prošel radikální změnou, pracovní poměr ukončil doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc. (vedoucí útvaru), MVDr. Dana Halová, Ph.D. V lednu roku 2018 bylo vyhlášeno výběrové řízení na obsazení místa vedoucího útvaru. Činnost útvaru spočívala především v koordinaci mezinárodní spolupráce. Pracovníci útvaru komunikovali s EAZA, WAZA, EARAZA a se zoologickými zahradami v zahraničí, udržovali a navazovali nové kontakty ve světě a dohlíželi na plnění úkolů vyplývajících z členství Zoo Brno v mezinárodních organizacích. Organizovali návštěvy našich pracovníků v cizině i zahraničních odborníků v naší zoo a koordinovali koncepční záměry v oblasti chovu zvířat.

Součástí činnosti útvaru je informování ředitele a jeho spolupracovníků o obsahu materiálů přicházejících ze zahraničních organizací, zejména EAZA a WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií). Jsou z nich připravovány stručné české synopse tak, aby pracovníci byli průběžně a nepřetržitě informováni o úkolech vyplývajících z našeho člen-

ství v těchto organizacích a o aktuálním dění v zoologických zahradách v Evropě a ve světě. Pracovníci útvaru pravidelně vyhodnocují, překládají a rozesílají pravidelně týdenní informační bulletiny.

Probíhalo i aktivní rozvíjení spolupráce v rámci organizací, jichž je Zoo Brno členem: WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 2000), EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 1997), EARAZA (Euroasijská organizace zoologických zahrad a akvárií; členem od roku 2001), IZE (Mezinárodní asociace vzdělávacích pracovníků zoologických zahrad; členem od roku 1999), ISIS (International Species Information System; členem od roku 1998) a UCSZOO (Unie českých a slovenských zoologických zahrad).

Pracovní cesty ředitele Zoo Brno

Ředitel Zoo Brno, MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., se v únoru 2018 zúčastnil zasedání prezidia Euroasijské asociace zoologických zahrad a akvárií (EARAZA) jako viceprezident této asociace. Hostitelem tohoto zasedání byla moskevská zoo. Na jednáních byla řešena problematika záchranných programů EARAZA – zejména jeřábů mandžuských a daurských, dále pak orlů východních, kde byla podepsána smlouva o spolupráci na jejich ochranu mezi EARAZA, Zoo Moskva, Zoo Brno a Moskevskou státní universita M.V. Lomonosova. Na jednání byl i schválen termín konání výroční konference asociace 29.10.-3.11.2018 v Zoo Jerevan, v Arménii.

Ve dnech 18. - 21. 4. 2018 se ředitel brněnské zoo zúčastnil uzavřených jednání Directors' Days EAZA, v belgické Antwerp Zoo. Mezi hlavní témata, která byla na konferenci řešena, patřila celosvětová problematika znečištění plasty, plnění strategie EAZA 2017/2020, dále pak problematika legislativy a podmínky chovu zvířat v zoologických zahradách v rámci celé EU.

Koncem května se v Zoo Dvůr Králové nad Labem konala Valná hromada Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZOO), které se ředitel Zoo Brno účastnil jako viceprezident této unie. Na uzavřeném jednání VH UCSZOO (určeném pouze pro ředitele zoologických zahrad), probíhala jednání zaměřená na rozpočet a činnost unie. Na následném otevřeném jednání byla řešena podpora in situ projektů členských zoo z prostředků UCSZOO. Pro potřeby projektu brněnské zoo Kura Kura (ochrana mořských želv v Indonésii) byla schválena podpora 50 000,- Kč.

Organizační úsek

Organizational Department

Ředitel zoo se i v měsíci červnu zúčastnil zasedání česko-polsko-slovenských zoologických zahrad, které se uskutečnilo ve slovenské Spišské Nové Vsi. Během odborných přednášek byly představeny projekty ochranné a edukační. Byla prezentována ochranná kampaň Evropské asociace zoo a akvárií (EAZA) Silent Forest, která je zaměřena na ochranu zpěvných ptáků lesů jihovýchodní Asie. Dále pak projekt na vzdělávání zoopedagogů, do kterého se zapojilo 16 členských zoo Unie českých a slovenských zoologických zahrad, včetně pracovníků Zoo Brno.

Výroční konference EAZA, které se ředitel Zoo Brno účastnil, se konala v řeckém městě Athény. Na jednání této výroční konference byla řešena problematika vyčleňování finančních prostředků a pracovníků na projekty ochrany přírody zaměřené na ochranu populací zvířat v jejich přirozených stanovištích (in situ projekty), zachování životaschopných populací zvířat v péči člověka tak, aby bylo zajištěno jejich dlouhodobé přežití. Dále problematika edukační – působení na návštěvníky zoo, předávání informací o zvířatech, hlavně o podmínkách, které potřebují k přežití ve volné přírodě.

V rehabilitačním centru Kura Kura na ostrově Nusa Penida v Indonésii se ředitel brněnské zoo účastnil slavnostního vypuštění čtyř vyléčených želv za účasti místních zástupců policie, politické reprezentace a zástupců ochranných organizací BKSDA (Balai Konservasi Sumber Daya Alam) a KKP (Kawasan Konservasi Perairan). Proběhla jednání s představitelem nadace Yayasan Kura Kura o nutnosti příprav pro prodloužení licence pro rehabilitační centrum na dalších pět let. Žádost musí být podána v březnu 2019 na BKSDA. Dále byly řešeny plány na dostavbu centra (ubytování pro indonéského veterináře) s předsedou nadace Yayasan Kura Kura, s Eko Jati Waluyo, který by celou dostavbu organizoval a řídil. Zprávy z činnosti rehabilitačního centra Kura Kura za prvního půl roku 2018 byly předány na BKSDA, a na všech 12 ochranných center pro mořské želvy na Bali. Toto předání proběhlo osobní návštěvou ředitele zoo na centrech.

Výroční konferenci Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA) hostila thajská Zoo Bangkok v měsíci říjnu. WAZA si vybrala jako hlavní téma konference Wild at Heart, zaměřené na aktuální témata v ochraně přírody – životní podmínky zvířat, welfa-

re a udržitelný rozvoj. Ředitel Zoo Brno absolvoval všechna plenární zasedání, kde ředitelé členských zoo odsouhlasili uspořádání Celosvětového kongresu druhů (Global Species Congress) s cílem „zdůraznit status všech druhů, vyslovit a posoudit následky hrozeb, kterým čelí a vytyčit jejich budoucí ochranu“. WAZA v Bangkoku rozšířila svoji působnost o dohodu udržitelného rozvoje, podepsáním Memoranda porozumění/Memorandum of Understanding (MoU) s Forest Stewardship Council (FSC) se WAZA zavázalo, že do roku 2023 bude 50 % členů využívat certifikované dřevěné a papírové produkty ze 70 % své celkové potřeby.

Na konferenci WAZA navazovala konference EAAZA (Euro-asijská asociace zoologických zahrad a akvárií), jejímž hostitelem byla Zoo Jerevan v Arménii. Konference se ředitel Zoo Brno zúčastnil jako viceprezident této mezinárodní asociace. Zoo Jerevan spolupracuje s Nadací na ochranu přírody a kulturního dědictví – FPWC, které je od roku 2012 členskou organizací IUCN. Hlavní témata konference byla věnována právě welfare a projektům ochrany přírody (in situ), do kterých je brněnská zoo také zapojena. Jedná se o projekty na ochranu orla kamčatského a jeřába mandžuského, ve volné přírodě v místech jejich přirozeného výskytu.

Útvar vnějších vztahů

Prezentace činnosti Zoo Brno a všech jejích aktivit se v oblasti vnějších vztahů uskutečňovala prostřednictvím tiskových konferencí, tiskových zpráv a aktualit, webové prezentace Zoo Brno, komunikací na sociálních sítích a newsletteru.

V roce 2018 se v Zoo Brno konalo celkem 12 tiskových konferencí a novinářům bylo poskytnuto 53 tiskových zpráv. Na oficiální internetové prezentaci na webu www.zoobрно.cz bylo v sekci Aktuality publikováno celkem 48 článků a informací o dění a akcích v Zoo Brno. Za rok 2018 zaznamenal web brněnské zoo 952 318 návštěv od 296 238 uživatelů. Zobrazeno bylo 2 613 326 stránek. Největší návštěvnost měla kromě úvodní stránky sekce Přímé přenosy.

K 1. 1. 2018 bylo fanouškem Zoo Brno na Facebooku 27 279 lidí, k 31. 12. 2018 jich bylo 29 042, což znamenalo nárůst 1 763 fanoušků. Statusem s největším

Organizační úsek

Organizational Department

dosahem byl příspěvek o úhynu samce ledního medvěda Umcy z 18. 8. 2018 (107 635 oslovených lidí, 352 komentářů, 643 sdílení).

Na začátku roku 2018 měl účet Zoo Brno na Twitteru 490 sledujících, k 31. 12. 2018 jich bylo 753. Na Instagramu jich bylo k 1. 1. 2018 celkem 3 487, k 31. 12. 2018 pak 5 704. Příznivcům Zoo Brno posíláme newsletter s novinkami, chystanými projekty a akcemi. V roce 2018 jsme poslali 12 těchto zpravodajů. K 31. 12. 2018 ho odebíralo 967 zájemců.

Útvar personální

Dílčí organizační a personální změny byly realizovány v rámci naplňování strategických cílů:

Rozvoj podnikové kultury

Posílení podnikové kultury je orientováno na následující oblasti.

Interpersonální vztahy – proběhly celoušekové a celozoo schůze všech zaměstnanců.

Informovanosti zaměstnanců o dění v zoo bylo podporováno využitím elektronické komunikace a webových stránek organizace.

Rozvoj potenciálu zaměstnanců byl realizován prostřednictvím jejich vzdělávání.

Dynamika organizační struktury

Rozvoj činnosti organizace, v důsledku provozních důvodů, legislativních a organizačních změn, rozšíření působnosti o zajištění provozu pracoviště virtuální zoo v nových prostorách na Radnické v Brně byl implementován do organizačního řádu směrem k navýšení počtu kmenových zaměstnanců. Novým poradním orgánem ředitele je Rada příspěvkové organizace.

Byly realizované dílčí změny v organizační struktuře, struktuře úseků, útvarů a změně jejich názvu, včetně změn dotčených pracovních pozic. Změny organizačního řádu byly aplikovány do praxe dotčených úseků.

Integrace individuálního dobrovolnictví do organizačních procesů

Individuální dobrovolnická činnost je od svého vzniku 2014 plně integrována do procesů organizace. Má vzrůstající trend. V lednu proběhlo tradiční setkání managementu zoo s dobrovolníky a supervize dob-

rovolnické činnosti. S 30 novými zájemci byly smlouvy sepsovány průběžně. Současný počet aktivních dobrovolníků se pohybuje kolem 80 osob. V souhrnu za rok 2018 činila individuální dobrovolnická činnost 1 933 hodin.

Vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávání bylo zajišťováno dle profesního zaměření zaměstnanců. Zúčastnili se odborných školení a seminářů organizovaných jako:

Skupinové – periodické a rozšiřující

- 1) Seminář zdravotní problematika zvířat pro zaměstnance chovatelského úseku,
- 2) Seminář personální práce vedoucího zaměřený na pracovní dobu pro vedoucí management
- 3) Seminář vedoucích a příkazců operace – školení ekonomického systému INUVIO
- 4) Všichni zaměstnanci: Periodické školení BOZP a PO – prosinec.

Individuální – odborná a profesní

- 1) Vedoucí manažeři – aktuální změny v ekonomické legislativě, právo a vzdělávání ve veřejné správě, seminář pro ředitele škol a školských zařízení, ochrana osobních údajů, personalistika.
- 2) Zaměstnanci útvaru ekologické výchovy – kurzy zdravotník zotavovacích akcí, dopravní prostředky, cestujeme kolem světa, kreativní dílny a rukodělné kurzy, rok v přírodě s mrňaty, hospodářská zvířata a my.
- 3) Zaměstnanci chovatelského úseku – certifikace řidič průvodce transportu zvířat, certifikace handicapovaná zvířata, ochrana zvířat proti týrání
- 4) Zaměstnanci ekonomického úseku – ekonomické, účetní, daňové semináře.
- 5) Zaměstnanci obchodního úseku – kurz pro odchyt zvířat.
- 5) Zaměstnanci technického úseku – přezkoušení svářeče, školení řidičů.
- 6) Vstupní školení BOZP a PO – nově nastupujících zaměstnanců.

Individuální – rozšiřující kvalifikaci – organizované zaměstnancem

- 1) Studium v oblasti pedagogických věd učitel 2. stupně ZŠ a SŠ – 1 zaměstnanec úseku stanice zájmových činností
- 2) Funkční studium pro ředitele škol a školských zařízení I. ročník – 2 zaměstnanci úseku stanice zájmových činností
- 3) Studium k výkonu specializovaných činností v ob-

Organizační úsek

Organizational Department

lasti environmentální výchovy - 1 zaměstnanec úseku stanice zájmových činností

4) Kvalifikační kurz pro ředitele škol a školských zařízení – ředitel zoo

5) Rekvalifikační kurz chovatel zvířat v ZOO - 2 zaměstnanci chovatelského úseku

Personální obsazení

Ke konci roku 2018 se zvýšil počet kmenových zaměstnanců vzhledem ke stavu k 31. 12. 2017 z původních 99 na 106.

Rada příspěvkové organizace Zoo Brno

Rada města Brna (dále jen RMB) na své 144. schůzi, konané 5. 12. 2017 schválila zřízení rad příspěvkových organizací v působnosti Odboru životního prostředí Magistrátu města Brna. V návaznosti na rozhodnutí RMB pak Zastupitelstvo města Brna na svém zasedání Z7/38, konaném 10. 4. 2018, schválilo změnu Řířovací listiny Zoo Brno, která upravuje pravomoc ředitele organizace, zřídí jako svůj poradní orgán radu příspěvkové organizace. Rada příspěvkové organizace Zoo Brno a stanice zájmových činností (dále jen RPO Zoo Brno) byla zřízena Organizačním opatřením ředitele 2/2018, k datu 15. 7. 2018. RPO Zoo Brno zasedala v roce 2018 dvakrát (26. 7. 2018 a 26. 9. 2018), obě zasedání se uskutečnila v Zoo Brno.

Hlavním tématem obou zasedání bylo seznámení členů rady s dokumenty pro řízení Zoo Brno – Generel rozvoje Zoo Brno, Strategie rozvoje Zoo Brno, Výroční zpráva Zoo Brno 2017, Rozpočet Zoo Brno 2018, Řířovací listina Zoo Brno, Řířovací listina RPO Zoo Brno a Jednací řád RPO Zoo Brno. Předseda RPO Zoo Brno, Jiří Morávek, inicioval jednání ohledně úprav Řířovací listiny RPO a Jednacího řádu RPO, předložené návrhy úprav byly projednány a schváleny na 2. zasedání RPO Zoo Brno, jednohlasně, a to všemi přítomnými členy.

Svou činnost RPO Zoo Brno ukončila k datu konání komunálních voleb ve městě Brně v roce 2018 a to na základě Zásad vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím, příloha č.1 Vzor působnosti Rady příspěvkové organizace, bod č.3, který stanovuje funkční období členů Rady příspěvkové organizace minimálně do konce volebního období, ve kterém byli členové Radou města Brna navrženi.

Bc. Jana Hadová,
vedoucí organizačního úseku

Summary

The public relations activities of Brno Zoo were presented via press conferences, press releases and news items, the Brno Zoo website, social networking sites and newsletters. We held 12 press conferences at Brno Zoo in 2018 and provided journalists 53 press releases. On our official website, www.zoobrna.cz, we have published 48 articles and information about events at the zoo in the News section. In 2018, our website recorded 952,318 visits from 296,238 users, and 2,613,326 pages were displayed. This included traffic from the homepage of the Direct Broadcast section. On 1 January 2018, Brno Zoo had 27,279 followers on Facebook, and on 31 December 2018, this number had increased to 29,042, an increase of 1,763 followers. The Brno Zoo account on Twitter had 490 followers at the beginning of the year and 753 recorded on 31 December 2018. On Instagram, we had 3,487 followers on 1 January 2018, and on 31 December 2018, we had 5,704. We send a newsletter to the supporters of Brno Zoo informing them of zoo news, upcoming projects and events. In 2018, we sent 12 newsletters. As of 31 December 2018, our newsletter had 967 subscribers.

V roce 2018 vznikl organizační změnou obchodní úsek, pod který byl převeden útvar marketingu, útvar služeb návštěvníkům, útvar občerstvení, specialista pro obchod a nově vzniklý útvar virtuální zoo.

Útvar marketingu má na starosti propagaci zoologické zahrady, pořádání akcí pro veřejnost i propagační akce mimo areál zoo. Útvar služeb návštěvníků zajišťuje provoz vstupních pokladen, centra služeb, prodej suvenýrů, provoz trampolínového centra a

dalších doplňkových služeb pro návštěvníky. Útvar občerstvení zajišťuje provoz stánku s občerstvením Afrika. Specialista pro obchod má na starosti adopce, veřejné sbírky, prodej zážitkových programů a pronájem prostor zoo. Útvar virtuální zoo zajišťuje provoz v znovunabytých prostorech v ulici Radnická, kde Zoo Brno buduje jedinečný projekt virtuální zoo a v současné době jej využívá pro konání různých výstav, jejichž hlavním tématem jsou zvířata a příroda.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

Akce pro veřejnost uspořádané v zoo

1. 1. stejně jako v letech minulých připravila Zoo Brno již tradiční **Novoroční komentovaná krmení** zvířat. Tentokrát se návštěvníci mohli těšit na tygra sumaterského, medvěda ledního, lamy alpaky, lemura kata a opičky drápkaté.

14. 2. oslavili návštěvníci v Zoo Brno **Valentýna**, součástí i ceny a součástí dne byla i speciální komentovaná krmení o lásce u pandy červené, medvěda ledního a lemura kata.

24. – 27. 2. Zoo Brno slavila společně s návštěvníky **Mezinárodní den ledních medvědů**. Zájemci měli možnost vyzkoušet své znalosti o těchto krásných šelmách v zábavném kvízu.

30. 3. – 2. 4. probíhaly tradiční **Velikonoce** v Zoo Brno. Pro rodiče s dětmi byly připraveny kreativní dílničky – tradiční i netradiční zdobení vajíček a jarní výzdoba. O Velikonočním pondělí návštěvníci hledali v areálu ukrytá velikonoční vajíčka. Dále bylo připraveno focení s kuřátky a ukázky střihání ovcí, řezbářských prací a sklářských technik.

1. 4. na Velikonoční pondělí připadl **Den ptactva**, kdy každý návštěvník s ptačím příjmením mohl využít zvýhodněné vstupné za 10 Kč.

8. 4. proběhl slavnostní **křest lvičat**. Mláďata pokřtil přímo u expozice lvů konžských Radek Štěpánek, bývalý tenista.

24. 4. se mohli návštěvníci těšit na symbolické vyhnání zimy v podobě Morany, zdobení líta, soutěže a naučnou stezku pro děti v rámci akce **Vítání jara**. V tento den proběhl v Zoo Brno i křest levhartů cejlonských. Kmotry levhartů se staly úspěšná blogerka brněnského Cool Brno Blogu Michaela Salačová a Česká Miss World 2013 Lucie Kovandová.

30. 4. uspořádala Zoo Brno akci pod názvem **Čarozoo**. Na pódiu se odehrála divadelní a kouzelnická vystoupení, děti měly možnost vyzkoušet si dovednosti v čarodějnickém kvízu a došlo i na opékání špekáčků.

12. 5. se konal **Den dětí s ČPZP**. Po celé zoo probíhaly soutěže pro děti formou zábavné stezky. Děti, které absolvovaly všechny soutěže, dostaly od ČPZP dárky.

2. 6. se uskutečnila tradiční akce **Noc snů** aneb Večer splněných přání pro chronicky nemocné a handicapované děti. K této příležitosti na pódiu probíhal program, kde se představil taneční sbor Komináček, vystoupil kouzelník Magic R, děti z DD Tišnov, zazpívala Sára Nová a zahrála kapela Zimour.

9. 6. se konala již počtvrté akce **Dětský den s úsměvem**. Zoo Brno byla plná barev, zábavy a atrakcí. Po celý den probíhala oblíbená komentovaná krmení zvířat, která společně s chovateli moderovaly známé osobnosti. Děti si mohly vyzkoušet skákací boty, zotetování, karate, něco pěkného si vyrobit, nechat si namalovat obličej nebo si poslechnout pěvecké vystoupení.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

29. 6. připravila zoo akci **Za vysvědčení s vyznamenáním do Zoo Brno** za 10 Kč. Děti, které měly na vysvědčení vyznamenání, mohly v tento den využít zvýhodněné vstupné.

18. 7. připravila Zoo Brno ve spolupráci s Eurocentrem Brno při Ministerstvu pro vnitřní rozvoj speciální prohlídky zoo v rámci programu **Putování po projektech financovaných EU**, kdy se předem přihlášení zájemci dozvěděli informace a zajímavosti nejen o expozicích vybudovaných za podpory EU.

20. – 21. 7. se Zoo Brno zapojila do festivalu **Mendel je ... vědec** a připravila speciální komentované prohlídky. Na děti čekala také chillout zóna.

17. 8. se uskutečnilo promítání **kina Art**. Protože kino Art rekonstruuje svoje prostory, vybralo si pro jednu z letních projekcí prostředí naší zoo. Po zavírání době, kdy v zoo kromě diváků už zůstali jen její stálí obyvatelé, se na „tygří loučce“ promítal film *Kniha džunglí*. Aby zážitek diváků byl co nejintenzivnější, zahájili jsme program komentovanou prohlídkou zoo, představili jsme také záchranné programy, na kterých se Zoo Brno podílí, a potom už se diváci mohli oddat kulturnímu zážitku za zvuků noční zoo.

25. 8. se konal již tradiční **Den adoptivních rodičů a sponzorů**, který byl spojen s oslavami 65. výročí otevření zoo. Jako výraz díků příznivcům a podporovatelům zoo byl připraven den plný zábavy, vystoupení a soutěží nejen pro přispěvatele na chov.

1. 9. mohli všichni návštěvníci navštívit speciální akci **Den hantezoo [hantecu]**.

9. 9. se konal Den s pojišťovnou 211 s bohatým programem pro děti i dospělé.

12. 9. čekal odpoledne soutěživé návštěvníky každou půlhodinu **Chytrý kvíz**, na kterém si mohli společně s moderátory tohoto oblíbeného brněnského kvízu prověřit znalosti a bystřit svoje smysly.

15. 9. nabídla zoo návštěvníkům skutečně bohatý program. Dopoledne hostila čtvrtý ročník běžeckého závodu **Craft RUNGO** běh brněnskou zoo. Odpoledne si mohli návštěvníci užít v rámci Mezinárodního dne pan červených naučnou stezku se spoustou

zajímavostí o těchto krásných a pozoruhodných šelmách.

1. 10. u příležitosti **Mezinárodního dne seniorů** připravila brněnská zoo na tento den vstupné pro seniory za 10,- Kč, jízdu vláčkem zdarma a speciální komentované krmení.

6. 10. u příležitosti **Světového dne zvířat** jsme opět přichystali tradiční a oblíbenou akci pro všechny návštěvníky se zvířecím příjmením, kteří měli vstup za 10 Kč.

10. 10. jsme pro velký zájem zopakovali speciální prohlídku zoo v rámci programu **Putování po projektech financovaných EU**.

27. 10. poslední říjnová sobota patřila dýním a dýňovým specialitám na akci **Halloween**. Připravena byla tisícovka dýní, které si mohli malí i velcí návštěvníci vydlabávat. Ty nejlepší dýně pak byly na pódiu odměněny. Zdarma jsme návštěvníkům nabídli ochutnávku dýňových specialit, dýňové polévky a dýňového koláče. Na pódiu mohli návštěvníci vidět pěvecké a taneční vystoupení a nechybělo ani divadlo. Celý večer vyvrcholil ohňovou show.

15. 11. – 24. 12. probíhala akce **Za ozdobu do Zoo Brno** zdarma. Děti, které donesly do Zoo Brno vlastnoručně vyrobenou vánoční ozdobu, měly v ten den vstup volný. Ozdob nám malí návštěvníci přinesli tolik, že jsme s nimi ozdobili celý stromeček u vstupu za pokladnami.

2. 12. rozzářilo brněnskou zoo **Rozsvícení vánočního stromu**. Pro všechny návštěvníky byl připravený bohatý adventní program: výtvarné dílničky pro děti, koncert a samozřejmě také setkání se zvířaty. Vánoční strom slavnostně rozsvítil zpěvák Voxel.

24. 12. prosince již tradičně připravila brněnská zoo **Štědrodopolední komentovaná krmení** tygra sumaterského, lachtana medvědího, lemura kata, nestora kea a kosmana běločelého.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

Ohrožení ledních medvědů jsme si připomněli na konci února. / The endangered polar bears were recalled at the end of February.

První velkou akcí je každý rok Vítání jara.
/ Welcoming Spring is the first big event every year.

Velikonoce v Zoo Brno jsou tradičně jednou z nejoblíbenějších akcí v roce. / Easter in Brno Zoo is traditionally one of the most popular events of the year.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

Lvičata dostala při křtu jména Anoona a Akashinga. / The lion cubs were christened Anoona and Akashinga.

Nakonec srpnavždyděkujeme všem adoptivním rodičům.
/ We always thank all adoptive parents at the end of August.

Poslední akcí v roce jsou Štědrýdopolední komentovaná krmení
v dárkovém balení. / The last event in the year is commented
feeding 'in a gift box' on the morning of Christmas Eve.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

Účast na akcích mimo areál Zoo Brno

18. 1. – 21. 1. proběhla prezentace Zoo Brno na veletrhu **Go Regiontour** v rámci společné prezentace s městem Brnem.

22. 4. se Zoo Brno prezentovala v rámci spolupráce s AC Moravská Slavia na akci **Nový Lískovec v pohybu**.

29. 5. – 9. 9. uspořádala Zoo Brno výstavu **Divočina v centru** v nákupní galerii Vaňkovka. Uprostřed nákupního centra byla realisticky představena krajina Kamčatky a savany, na jejichž pozadí byla promítána videoprojekce zvířat ze Zoo Brno. Součástí výstavy byly ukázky fotografií zvířat Zoo Brno, představení vizualizace nového vstupu do zoo a doprovodný program.

9. 6. se Zoo Brno představila v rámci spolupráce s Torsen Sports na 13. ročníku Brněnského **festiválu dračích lodí**, největším brněnském závodě dračích lodí.

16. 6. se zoo zúčastnila akce **Dobry den v Bystrci**, kde prezentovala aktivity Zoo Brno a připravila soutěže pro děti.

9. 9. se Zoo Brno zúčastnila benefiční akce **Nedělní odpoledne na Šelepce**.

21. 12. Zoo Brno nechyběla na již tradiční akci **Vánoce na radnici**, tentokrát na téma Evropské Vánoce. **23. 12.** se představila Zoo Brno také v brněnském planetáriu na akci Vánoce na hvězdárně.

Zoo Brno se také účastnila festivalu **RE:PUBLIKA**. Během adventu se zoo několikrát prezentovala na pódiu v rámci akce Brněnské Vánoce na náměstí Svobody a také na stánku, kde si návštěvníci mohli zakoupit vánoční dárek v podobě předmětů z kolekce Zoo Brno, dozvědět se o možnostech adopce zvířete, sbírkách na záchranné programy a v neposlední řadě se také vyfotit s maskotem ledním medvědem. Na Dominikánském náměstí mohli v zookoutku návštěvníci pozorovat ovce a kozy kamerunské.

Další propagace zoo probíhala prostřednictvím výlepu plakátů s akcemi Zoo Brno v prodejnách Albert v Brně a okolí. Mediální partner, rádio Krokodýl, informovalo o všech akcích pro veřejnost chystaných v Zoo Brno. Jako pozvánku na novou sezónu jsme zrealizovali billboardovou kampaň a kampaň v regionálních rádiích, která se soustředila na návštěvníky z okolních měst. Naopak předvánoční billboardová kampaň na podporu adopcí zvířat byla cílená na oblast Brna a společně s kampaní v rádiu Krokodýl přinesla v období říjen až listopad 2018 výrazné navýšení počtu adopcí a příspěvků na chov zvířat. Pozvánka do Zoo Brno byla i na reklamních panelech CLV v podchodu brněnského nádraží a na reklamních plochách v prostoru dopravního uzlu Hlavní nádraží. Dva bannery prezentující Zoo Brno byly vyvěšeny na koupališti Riviéra a ve spolupráci s OŽP MMB byly pro reklamu Zoo Brno využity stanice imisního monitoringu na ulici Zvonarka a na Výstavišti.

Prostřednictvím letáků byl prezentován projekt Kura Kura – želvy v ohrožení a záchranné projekty pro jeřábi mandžuské a daurské a orly východní.

Služby návštěvníkům

Útvar služeb zákazníkům se od března 2018 rozrostl o dvě nové pracovnice – animátorky volného času. Jejich primárním úkolem je navrhování a realizace volnočasových programů v zoo jako jsou komentované prohlídky, průvodcovské služby, komentovaná setkání se zvířaty, zážitkové programy apod.

Na období červenec až září jsme uvedli do provozu nový sezonní vstup do zoo s velkou odstavnou plochou pro vozidla návštěvníků. Tento vstup využilo 19 505 osob.

Jelikož máme v plánu rozšířit odpočinková místa pro návštěvníky, zkusili jsme v době letních prázdnin nabídnout návštěvníkům k dispozici skládací lehátka. Tento počín měl výrazně pozitivní ohlas, proto se v příštím roce chystáme vybudovat další odpočinkové zóny.

Prodej upomínkových předmětů s logem zoo jsme rozšířili o novou kolekci magnetek, deštníky, podsedáky, batůžky, svíčky, přívěsky, papírové tašky a další. Vydali jsme nové leporelo a malého průvodce zoo.

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

Pro oživení zimní sezóny animátorky každý první víkend v měsíci připravily speciální soustavu krátkých komentovaných krmení a setkání, každé na jiné téma. V listopadu na téma Jak se zvířata připravují na zimu, v prosinci Zvířata o Vánocích.

I v roce 2018 jsme na základě schválení RMB uzavřeli sezonní nájemní smlouvy za účelem zpestření a rozšíření služeb pro návštěvníky – celkem 14 smluv.

Od dubna do září bylo v provozu trampolínové centrum.

Benefitní poukázky (SODEXO, EDENRED a UP) pro platbu vstupného využili návštěvníci v hodnotě 599 448 Kč.

Rodinné pasy a senior pasy uplatnilo celkem 26 830 osob.

Podíl plateb za vstupné platební kartou dosahuje již 28,6 % z celkové vybrané částky.

I v roce 2018 pokračovala spolupráce s DPMB a. s. – prodej a akceptace pojízdných vstupenek. Pro nedostatek vody v přehradě byl v letních měsících částečně omezen provoz lodní dopravy, což se projevilo na počtu osob, které si zakoupili nebo uplatnili pojízdnou vstupenku – 3700 osob, což je o 474 osob méně než v roce 2017.

Návštěvnost v roce 2018: 330 118 osob
(vč. SEV Hlídky + VZ Radnická)

Měsíc s nejvyšší návštěvností: duben 2018 - 56 021 osob

Měsíc s nejnižší návštěvností: únor 2018 - 5 223 osob

Den s nejvyšší návštěvností: 2. 4. 2018 - 5 049 osob

Den s nejnižší návštěvností: 10. 1. 2018 - 1 osoba

Prodej přenosných permanentek: 984 ks

Prodej neprenosných permanentek: 228 ks

Počet kočárků, které projely branou zoo: 20 392
Počet psích návštěvníků: 4 395

Tržby z prodeje upomínkových předmětů /MC/:
4 559 919,- Kč

Adopce

Zájem veřejnosti o poskytnutí pomoci zoologické zahradě se realizuje prostřednictvím finančních i věcných darů. Souhrn finančních darů od adoptivních rodičů a sponzorů činil za rok 2018 celkem 1.577.565,- Kč. Oproti roku 2017, kdy souhrn finančních darů od adoptivních rodičů a sponzorů činil 1.292.780,- Kč, se tato částka navýšila o 284.785,- Kč.

Veřejné sbírky

Kura Kura - želvy v ohrožení

V roce 2018 byla zřízena nová veřejná sbírka ke stejnému účelu – Kura Kura – želvy v ohrožení, tentokrát již na dobu neurčitou. V průběhu roku 2018 přispěli dárci částkou 108.489,- Kč. Vybrané prostředky byly použity na potřebné vybavení záchranného centra v Indonésii. Zůstatek účtu k 31. 12. 2018 je 47.102,- Kč. Zastupitelstvo města Brna na svém Z7/17 jednání dne 12. 4. 2016 schválilo zapojení statutárního města Brna do mezinárodního systému podpory projektů na záchranu ohrožených druhů zvířat ve volné přírodě prostřednictvím projektu „Koruna ze vstupu“ dle záměru Zoo Brno, na základě kterého se poskytuje z každého návštěvníka Zoo Brno jedna koruna na vybrané projekty. Na základě návštěvnosti v roce 2017 byl poskytnut dar nadaci Yayasan Kura Kura Nusa Penida ve výši 308 112 Kč. O tuto částku byl snížen neinvestiční příspěvek Zoo Brno pro rok 2018.

Pomoc chovu ohrožených druhů zvířat

V roce 2018 pokračovala veřejná sbírka (zahájena 1. 3. 2013), zaměřená na pomoc chovu a záchranu ohrožených druhů zvířat v Zoo Brno. Část příspěvků byla poskytnuta formou dárcovských SMS (DMS), ale jsou i pravidelní přispěvatelé na účet. V letošním roce byl poskytnut také štědrý dar ve výši 300.000 Kč. Za rok 2018 bylo veřejností darováno 312.683,- Kč. Během roku 2018 se vyčerpalo 161.857,- Kč, peněžní

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

prostředky sloužily k rekonstrukci voliér v Exotáriu. K 31. 12. 2018 je 193.372,- Kč.

Záchranný mezinárodní program reintrodukce orla východního a mezinárodní repatriační program pro jeřáby na Dálném východě

V roce 2018 pokračovali i veřejné sbírky zaměřené na mezinárodní ochranné projekty – první na reintrodukcii orla kamčatského a druhá na reintrodukcii jeřába mandžuského a daurského. V roce 2018 dárci přispěli na záchranu orla kamčatského částkou 55.588,- Kč. Na jeřába mandžuského a daurského veřejnost darovala 25.510,- Kč.

Zážitkové programy

Díky novým posilám v týmu jsme mohli v roce 2018 zařadit do nabídky nové zážitkové programy. Nejzajímavějším zážitkem se pro návštěvníky stal zážitkový program – setkání se zvířaty. Program nabízel v letním období možnost setkat se s žirafou síťovanou, tapírem jihoamerickým nebo lemurem kata. V zimním období se jednalo o setkání s liškami polárními, rosomáky sibiřskými a soby polárními. Návštěvníci se během hodinového programu o svých oblíbených zvířatech dozví spoustu zajímavostí, jak obecných o daném druhu, tak o konkrétním chovu u nás v zoo. Dostanou se do zázemí a pokud to je pro daný druh zvířete vhodné, účastní se i krmení zvířete, které probíhá enrichmentovou formou. Návštěvníkovi tak zprostředkujeme nejen nezapomenutelný zážitek, ale také se dozví např. co je to welfare zvířat.

Dalším novým zážitkovým programem, který vznikl v roce 2018, je rozlučka se svobodou, program je nabízen nastávajícím nevěstám a jejich kamarádkám, které chtějí zažít nezapomenutelné chvíle v zoologické zahradě. V neposlední řadě byla inovována prohlídka zoo s průvodcem. Záměr o prohlídku mohou volit ze třech variant: horní úsek, dolní úsek a milovníci zvířat dychtiví všech informací mohou zvolit celodenní prohlídku. Mimo nových zážitkových programů nabízí Zoo Brno programy Ošetřovatel šelem a Ošetřovatel kopytníků. Tyto programy jsou v Zoo Brno zavedeny již několik let. Cílem programů je poskytnout možnost bližšího pohledu do chodu zoo. Záměr z řad veřejnosti například uklidí výběh

afrických kopytníků Safari a účastní se vypouštění zvířat ze stájí, přitom se jim naskytne příležitost nakrmit žirafu, pak uklidí i stáj. Přímý kontakt se zvířaty umocní i rozhovory s chovateli, od nichž se dozvědí zajímavosti spojené s chovem i provozem zahrady. V roce 2018 Zoo Brno prodala 21 zážitkových programů – ošetřovatel, 9 zážitků bylo realizováno prostřednictvím agentur. Zážitkové programy setkání se zvířaty si v roce 2018 zakoupilo 50 zájemců. Novinkou roku 2018 bylo spuštění prodeje zážitkových programů přes e-shop města Brna na portálu Brno iD. Pomocí e-shopu bylo prodáno dalších 8 zážitků. Rozlučku se svobodou zakoupilo 6 zájemců. Prohlídka zoo s průvodcem byla zakoupena 3krát.

Virtuální zoo

Útvar virtuální zoo zahájil svůj provoz v prostorách na Radnické ulici výstavou fotografií ruského fotografa Aleksandra Avalova pod názvem Svět zvířat v objektivu Aleksandra Avalova, která probíhala **27. 4. – 31. 5. 2018.**

Ve dnech **1. 8. – 3. 9. 2018** byly k vidění v prostorech v Radnické ulici příběhy zvířat v záchranné stanici. Spolu s informacemi o záchranné stanici v Jinačovicích byla pro návštěvníky připravena ukázka tzv. hmyzích hotelů, včelínů, čmelínů a ptačích budek. Od 4. 9. 2018 mohli návštěvníci obdivovat snímky světově proslulé společnosti National Geographic Society. Šedesát velkoformátových fotografií instalovaných na přírodních panelech, které odkrývají svět divoké přírody tak, jak je vidí přední fotografové National Geographic Chris Johns, Robert B. Haas, Michael Nichols, Bill Curtsinger a další.

Mgr. Lucie Dostálová
vedoucí obchodního úseku

Summary

In 2018, a total of 330, 118 people visited Brno Zoo. From July to September, we had a new seasonal entrance to the zoo with a large car park for visitors. This entry was used by 19, 505 visitors.

To revive footfall in the winter season, our animators designed a special set of short commented feeds and meetings. Each was on a different theme and was

Akce pro veřejnost

Programmes for our Visitors

held in the first weekend of the month. In November, the theme was 'How the animals prepare for the winter', and in December, it was 'Animals at Christmas'.

Public aid received by the zoo came in the form of financial and material donations. Financial donations from adoptive parents and sponsors totalled CZK 1, 577, 565 in 2018. Compared to the 2017 sum of CZK 1, 292, 780, donations in 2018 increased by CZK 284, 785.

Thanks to new team members, we were able to introduce new adventure programmes in 2018. The most interesting experience for the visitors was meeting the animals. The programme offered visitors an opportunity to meet the reticulated giraffe, the South American tapir and the ring-tailed lemur in the summer. In the winter months, the visitors could meet the Arctic fox, wolverine and reindeer.

Technický úsek byl v roce 2018 organizačně členěn do šesti útvarů: investičního, informační technologie, úprav zeleně, logistiky, správy majetku a podpůrných aktivit.

Útvar investiční

Nové stavby

V roce 2018 byla dokončena nová ubikace pro klokany, která doplňuje stávající průchozí expozici klokánů. Kolaudace objektu proběhla 21. 6. 2018. Přízemní ubikace je stylizována do podoby chatrče australských přistěhovalců s otevřenou verandou, o půdorysném rozměru cca 6,5 x 4,5 m a výšce hřebene sedlové střechy 4 m.

Vnitřní prostor je dělitelný dřevěným demontovatelnými příčkami na 2 boxy o celkové ploše 13 m². Objekt je napojen na areálový rozvod pitné vody a NN rozvody elektrické energie.

Dále bylo dokončena další etapa areálového oplocení, a to v délce cca 650 bm v úseku Safari – lední medvědi. Tato část oplocení je opatřena dvěma bránami – u objektu Safari posuvnou bránou a pod dětskou zoo otevírací dvoukřídlou bránou.

Po demolici objektů v areálu Kníničky byla plocha upravena pro možnost občasného parkování návštěvníků zoo. Pro komfort návštěvníků byl zřízen dočasný přechod přes ulici Ondrova k nově zřízenému provizornímu vstupu s pokladnami a turnikety, umístěnému v dolní části areálu zoo. Dále bylo nutné pořídit oplocení oddělující návštěvníkovou trasu od provozních prostor.

V provozním zázemí byly postaveny dvě skladovací stanové haly o půdorysné ploše 30 x 15 m a výšce 4 m. Haly jsou vybaveny osvětlením a rozvody elektro.

V lednu proběhla kolaudace objektu, který slouží pro potřeby provozu a zázemí občerstvení expozice Africká vesnice. Jedná se o přízemní objekt v podobě domorodé chýše, kruhového půdorysu o průměru cca 9,4 m a výšce cca 6,7 m. Objekt obsahuje příruční sklad, šatnu se sociálním zázemím a kancelář.

Probíhající stavební akce

Z probíhajících stavebních akcí je nutné zmínit venkovní výběh šimpanzů, VIP prostor u Dětské zoo a opravu střechy objektu Kopyta. Všechny tyto stavby by podle harmonogramu prací měly být dokončeny v roce 2019.

Pro komfort návštěvníků byl zřízen dočasný přechod přes ulici Ondrova k nově zřízenému provizornímu vstupu s pokladnami a turnikety, umístěnému v dolní části areálu zoo. / For the convenience of visitors, a temporary crossing was established from the Ondrova Street to the newly established temporary entrance with cash desks and turnstiles, located at the bottom of the zoo grounds.

Příprava nových investic

Investiční útvar pořizoval v roce 2018 tyto studie a projektové dokumentace:

Nový vstupní areál Zoo Brno – dopracování studie

Nový vstupní areál – mořská akvária (návrh)

Studie proveditelnosti pro investiční záměry při ul. Ondrova

Konceptní zastavovací studie – provizorní vstup Kníničky

Expozice afrických prasat – architektonická studie

Výlet do pravěku – návrh a zjednodušená PD

Šimpanzi III. etapa – aktualizace a dopracování studie

Služební vjezd a technické zázemí (bourací práce)

Expozice kapustňáků – částečná aktualizace

Útvar informační technologie

V roce 2018 bylo dokoupeno prodloužení licencí pro používání databázového a aplikačního serveru, nainstalovaných bezpečnostních softwarů a dokončeno jejich pokročilé nastavení. V závěru

Technický úsek

Technical Department

roku proběhlo výběrové řízení na externího správce sítě zahrnující i bezpečnostní monitoring síťových toků, které vyhrála firma Visitech. Byly zahájeny stavební úpravy nových prostor pro přesun serverovny, který je plánován v roce 2019. Proběhla výměna 36 ks PC, 2 ks notebooků a 22 ks LCD monitorů.

Útvar úprav zeleně

Velkou část činnosti zaměstnanců Útvaru úpravy zeleně v roce 2018 tvořily údržby výběhů a expozic. Jednalo se zejména o výměnu stávajících, či instalaci nových dekorací. Nové parkosy se instalovaly na lemuřím ostrově, v ubikaci lemuřů, v Tropickém království i kosmanů a lvíčků, v Exotáriu, u orlů východních, na veterinární stanici, u nosálů, na Opicích II., v expozici Žijí tu s námi.

Během roku proběhla také řada nových výsadb. V okolí Ivince, na ponydromu a Dětské zoo se vysazovaly duby a javory. V záhonu před pokladnami se pak doplňovaly sakury a podrost byl vytvořen z brslenu. Kolem tabulí v esíčku se obnovila výsadba, vysadili se liriopy, hosty, čínské rákosy.

Došlo k úpravě teras v blízkosti správní budovy, vysazení stromů a keřů a položení kobercového trávníku. Na parkovišti byly obnoveny záhony a osázeny kvetoucími keři, trvalkami a okrasnými travami. V rámci budování nové expozice Žijí tu s námi byla vytvořena výsadba z našich domácích dřevin a proběhlo i ozelenění střechy jedné z budov. Vodní rostliny se doplňovaly do jezírek k bobrům a vlkům. Založen byl trávník na vyhlídce na Safari, příprava plochy na zatravnění byla provedena s pomocí dobrovolníků. V Beringii se dosazovaly borovice, okrasné trávy, barvinky a břečťany. Další realizace výsadby proběhly u indiánské chýše, u sovic, jespáků, klokanů, bizonů, strak, sov, mandelíků, výra a také v prostoru nad veterinární stanicí. Byly obnoveny předbariéry u mar a manula. Pracovníci útvaru prováděli i sezónní výsadbu atraktivních letniček do areálu.

Zahradníci množili v pěstitelském zázemí rostlinný materiál pro další výsadby (interiérové rostliny, exteriérové a také letničky). Z keřů se namnožili řízkováním zejména tavolníky, skalníky, mochny, zimolezy, brsleny, svidy, bobbkovišně, hlohyně. Z interiérových rostlin se množili ty, které se do expozic používají

nejčastěji, a to fikusy, filodendrony, ledviničky, šplhavnice, zelence, pepřnice. Pro potřebu SEV Hlídka se pěstovaly papriky a rajčata. Došlo k přesazení velké části rostlin ve skleníku.

Zahradníci také prováděli pravidelnou údržbu areálu: stříhání živých plotů, řez okrasných dřevin, ořez suchých větví stromů kolem cest, kácení stromů ohrožujících bezpečnost návštěvníků, stříhání trvalky a travin, údržbu interiérových expozic, hnojení a postřik interiérových rostlin, pletí, vyžínání a hrabání trávy, štěpkování okusů, závlahu trávníků a nových výsad. Zaměstnanci útvaru pomáhali chovatelům

dvakrát týdně zajišťovat okusy pro zvířata. Postarali se také o sezónní tematickou výzdobu areálu, například při halloweenských, velikonočních a vánočních svátcích. Útvar úpravy zeleně se podílí také na dobrovolnických dnech, které jsou zaměřené zejména na hrabání suchého listí, trávy a pletí v areálu.

Útvar logistiky

Útvar logistiky zajišťoval v roce 2018 zejména provoz služební vrátnice spojenou s ostrahou areálu, dodávky skladových zásob a jejich evidenci a v neposlední řadě také provoz a údržbu vozového parku. Služebními vozidly Zoo Brno bylo najeto 73 294 km a spotřebovalo se 10 228,64 l nafty a 4 788,51 l benzínu. Útvar logistiky v období duben až říjen 2018 přepravil návštěvníckým vlakem 35.178 dospělých osob a 24.208 dětí. Celkem bylo 59.386 platících návštěvníků a vybráno na vstupenkách činilo 945.640,- Kč.

V roce 2018 se pořídilo služební 8místné vozidlo pro přepravu osob Peugeot Traveller, který nahradil vyřazený vůz v roce 2017 Opel Zafira. Dále byly pořízeny 2x elektromobil MELEX 366 a MELEX 364, určeny jsou pro obchodní úsek a ředitele. K pracovnímu stroji AEBI se koupil hřidelový sypač na zimní údržbu komunikací. V neposlední řadě byla schválena žádost o dotaci dle výzvy č.21/2017 na nákup nákladního elektromobilu kategorie N1 nad 2,5 t do 3,5 t, který bude realizovaný výběrovým řízením v roce 2019 a bude určený pro přepravu dílenského materiálu a zabezpečení oprav při událostech v areálu Zoo Brno.

Útvar správy majetku

Opavy svěřeného majetku v roce 2018 zajišťovalo sedm stálých zaměstnanců, kteří prováděli zednické, tesařské, instalatérské, malířské a zámečnické práce. Pracovníci byli dovybaveni kvalitním elektronářadím v dostatečném množství, což vedlo k lepší organizaci práce, tj. rozdělení pracovníků do více skupin, které mohou současně provádět opravy na několika místech. Postupně se tak daří rychleji odstraňovat závady. Za účelem snížení nákladů na materiál, je v co větší míře využíván již použitý nebo zbytkový materiál.

Rozsáhlejší opravy a práce vysoce odborného charakteru byly zadány externím společností. Například opravy střech na objektech u tygrů, veterinárním středisku, CPK, Záchrané stanici v Jinačovicích, při opravě bazénu u lachtanů, opravě tlakové stanice užitkové vody pod hydroglobem, opravě povrchu komunikací v areálu, opravě podlah v 2. NP a výměně prosklené stěny s posuvnými dveřmi objektu CPK.

Útvar podpůrných aktivit

Na útvaru podpůrných aktivit pracovali v roce 2018 zaměstnanci na dobu určitou vykonávající veřejně prospěšné práce (VPP) a osoby vykonávající obecně prospěšné práce (OPP), celkem tedy cca 60 osob. Tuto formu výpomoci zoologické zahradě zprostředkoval Úřad práce. V lednu až srpnu působilo v zoo 17 VPP + jeden koordinátor VPP, v srpnu až prosinci 13 VPP. Tito pracovníci se věnovali především úklidu areálu a drobným pomocným pracím. Nejpočetnější skupinu v útvaru podpůrných aktivit tvořili pracov-

níci OPP, které do zoo posílá mediační a probační služba. Pracovalo jich tu kolem 25. Jejich spolehlivost byla vyšší než v minulých letech, ale i tak některým musela být pro porušování pracovní kázně zrušena smlouva. Zoologické zahradě vypomáhali i dobrovolníci. Přicházeli ve skupinách nebo individuálně, a na různých místech uklízeli návštěvnické, občas i chovatelské prostory, natírali dřevěné prvky oplocení, pomáhali zahradníkům s údržbou zeleně či v sadě sbírali ovoce. Přišlo 1123 skupinových dobrovolníků, kteří opracovali 3369 hodin.

Ing. Miroslav Janota,
vedoucí technického úseku

Summary

In 2018, the new kangaroo quarters were completed to complement the existing kangaroo passage. The approval for building the quarters was received on 21 June 2018.

After the demolition of the buildings in the Kníničky complex, the area was converted into an occasional parking lot for zoo visitors. For the convenience of the visitors, a temporary crossing over the Ondrova Street was built to the newly opened temporary entrance, with cash desks and turnstiles at the bottom of the zoo grounds. Additionally, a fence was built to separate the visitor's route from the premises.

In January 2018, the construction of operational and refreshment facilities for the 'African Village' exposition was approved. The building is designed as a native hut, with a circular ground plan, a diameter of approximately 9.4 m and a height of approximately 6.7 m. The building contains a handy storage, a dressing room with sanitary facilities and an office.

In 2018, a large part of the work of the Greening Unit staff was the maintenance of runs and expositions. They were in charge of replacing existing decorations or installing new ones. For example, new decorations were installed on the Lemur Island, in the lemurs' quarters, at the Tropical Kingdom with marmosets and lion tamarins, in the Exotarium Pavilion, at the aviary for the Steller's sea eagles, at the veterinary station, at coatis, in the area known as 'Monkeys II', and in the exposition 'They Live Here With Us'.

A number of new plantations were also made during the year. Oak and maple trees were planted around the lion pavilion, the pony ground and the children's

Technický úsek

Technical Department

zoo ground. More cherry blossoms were planted in the flowerbed in front of the cash desks, and the undergrowth was made of spindle. The plants around the boards were restored with liriopie and Chinese reeds.

In 2018, we purchased an 8-seater passenger vehicle Peugeot Traveler, which replaced the Opel Zafira decommissioned in 2017. Two MELEX 366 and MELEX 364 electromobiles were also purchased, for the sales department and the director. The AEBI machine was equipped with a screw shaft sprayer for winter road maintenance.

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Vzdělávací pracovníci Zoo Brno rozvíjejí svoji činnost ve dvou týmech: přímo v zoo a ve Středisku ekologické výchovy, které je dislokováno mimo zoologickou zahradu v centru města, v historické budově Hlídka 4 v parku pod hradem Špilberkem.

Hlavní náplní práce zooedukátorů je tvorba a realizace výukových programů. V zoo tyto programy, a také exkurze po zoologické zahradě, nabízíme dětem z mateřských škol, žákům základních škol a studentům škol středních i vysokých. Ve středisku ekologické výchovy jsou programy zaměřeny především na předškoláky a na žáky z prvního stupně základních škol.

Práce pedagogů zasahuje významně i do oblasti mimoškolní výuky. Na obou pracovištích pořádáme pří městské tábory pro děti, pravidelně k nám docházejí děti do různých zájmových kroužků. Pro školní kolektivy organizujeme několikrát do roka soutěže zaměřené na znalosti z biologických oborů a pro širokou veřejnost pořádáme osvětové akce. Zooedukátoři také zajišťují s kontaktními zvířaty do různých speciálních ústavů, jako jsou ústavy sociální péče či domovy seniorů, nebo klienty těchto ústavů zvou na prohlídku do zoo.

Úkolem pedagogů je také propagovat, vysvětlovat a šířit myšlenky ochranných kampaní, které pravidelně vyhlašuje Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) nebo Světová asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA).

Výukové programy a exkurze

Vzdělávací pracovníci Zoo Brno nabízeli v roce 2018 školám sedmáct různých výukových programů. I nadále byly v nabídce takzvané samoobslužné pracovní listy, které umožňují žákům exkurzi zoologickou zahradou pouze za doprovodu jejich pedagoga. Další nabízenou aktivitou pro školní kolektivy byla naučná stezka „Nechme je žít!“.

Studenti středních škol měli k dispozici sedm různých výukových programů, žáci z prvního stupně základních škol si mohli vybrat z osmi programů, žáci druhého stupně základních škol z dvanácti a

pro děti z mateřských škol byly připraveny dva výukové programy. Některé programy tak byly upraveny pro děti různého věku.

Žáci prvního stupně ZŠ nejvíce navštěvovali program Stopujeme zvířata, který dětem přiblížil život některých druhů savců žijících na území našeho státu. Tento program tematicky navazuje na kampaň, kterou pod názvem Nechme je žít! vyhlásila EAZA. Program Od rovníku k pólu, pojednávající o zvířatech z různých podnebných pásů byl druhým nejoblíbenějším, realizovali jsme jej celkem jedenáctkrát. V oblíbenosti se také program týkající se africké fauny, nazvaný Výprava do Afriky. Žáci se během tohoto programu podívají na novou expozici lvů a do Africké vesnice v zoo, prohlédnou si žirafy, zebry, antilopy, plameňáky i lemury a při naslouchání africkým pohádkám se dozví mimo jiné i to, proč mají zvířata skvrny a pruhy. Žáci druhého stupně základních škol a středoškoláci nejčastěji navštěvovali program Etologie, pojednávající o způsobu chování zvířat. Během programu si sami vyzkoušejí, jaké to je pozorovat a zaznamenávat chování zvířat. Tento program proběhl v zoo celkem dvanáctkrát. Program Naši savci, který se týká života savců žijících na území České republiky, obsadil v oblíbenosti druhé místo. Účastníci programu určují přírodniny (srst, parohy, rohy, lebky či stopy našich savců) a v areálu zoo pozorují zejména medvědy, vlky, rysy, jeleny, bobry a losy. Také tento program tematicky navazuje na kampaň Nechme je žít!. I nadále nabízíme tři výukové programy, které sestavili pracovníci Městského střediska ekologické výchovy Divizna, působícího při Zoo Liberec. Školám je nabízejí téměř všechny české i slovenské zoologické zahrady. Jde o součást projektu, který financuje Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí České republiky a jehož cílem je prohloubit další vzdělávání zoopedagogů a zkvalitnit tak výuku a osvětu v zoologických zahradách. Jedná se o programy: Pochybné suvenýry, ty proběhly v Zoo Brno během roku 2018 celkem 7x, program Zvířata v ohrožení, ten proběhl v zoo čtyřikrát a program Prales na talíři, který proběhl dvakrát.

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Nově nabízíme školám program Ztichlý les a Třídíme organismy. Program Ztichlý les přibližuje žákům třídu ptáci (Aves) pomocí různých přírodnin i pozorování ptáků žijících v Zoo Brno. Žáci se seznámí s charakteristickými znaky ptáků, společně prozkoumají různé druhy peří, vajíček i hnízd, dozví se, proč vlastně ptáci zpívají a k čemu je jim to dobré. Seznámíme je také s ochrannářskou kampaní EAZA Silent Forest (Ztichlý les). S žáky promyslíme, jak můžeme k ochraně ptáků přispět i my. Program Třídíme organismy seznamuje žáky s jednotlivými třídami obratlovců. Kdo patří mezi ptáky, savce nebo obojživelníky? Které znaky mají společné a které jsou typické jen pro některou třídu? Jak je od sebe poznáme? To vše se žáci dozvědí, když za námi do zoo na výukový program přijdou.

V Zoo Brno během roku 2018 proběhlo 140 výukových programů a exkurzí, kterých se zúčastnilo 2 578 dětí, žáků a studentů. Společně s naučnou stezkou ke kampani Nechme je žít! a samoobslužnými pracovními listy využilo vzdělávací programy v zoo 5 947 dětí, žáků a studentů.

Spolupráce s Jihomoravským centrem pro mezinárodní mobilitu (JCMM)

V roce 2018 jsme byli požádáni Jihomoravským centrem pro mezinárodní mobilitu o spolupráci na projektu Polygram. Tento projekt podporuje polytechnické vzdělávání, matematickou a čtenářskou gramotnost v Jihomoravském kraji. V rámci tohoto projektu vytvořil Mgr. David Staněk ve spolupráci s pracovníky našeho úseku pracovní listy, které spojily výuku matematiky s výukou biologie v zoo. Zkušební exkurze proběhly v zoo na podzim a vytvořené pracovní listy tak budou moci využívat žáci základních škol i studenti škol středních při exkurzích do Zoo Brno.

Vzdělávací stezka ke kampani Nechme je žít!

Kampaň Nechme je žít! (Let It Grow!) je společnou akcí tří největších evropských ochrannářských a vědeckých společností – Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Mezinárodního sdružení botanických zahrad pro ochranu (BGCI)

a Sítě evropských vědeckých center a muzeí (Ecsite). Cílem kampaně je pomoci udržet ekosystémy původních populací živočichů a rostlin a chránit je před nepůvodními, invazními druhy.

Deset stanovišť naučné stezky, kterou pod názvem Nechme je žít! připravili vzdělávací pracovníci Zoo Brno především pro žáky základních škol, upozorňuje na nebezpečí, jež vězí v šíření rostlin a živočichů do oblastí, ve kterých se dříve nevyskytovali. Stezku jsme otevřeli v dubnu 2017 a vzhledem ke kladným ohlasům jsme ji nechali otevřenou až do konce roku 2018. Otázky a úkoly, které žáci na stezce vedoucí naší zahradou řešili, se týkaly rostlin i zvířat žijících především v naší přírodě, ba dokonce i přímo v areálu zoo na Mniší hoře.

Soutěže

Ptačí den pro školy

Zoo Brno již tradičně pořádá ornitologickou soutěž pro čtyřlenná družstva druhého stupně základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. V roce 2018 se Den ptactva pro školy uskutečnil 28. března. Soutěže se zúčastnilo 52 žáků.

Zoo Brno pravidelně pořádá ornitologickou soutěž Ptačí den pro školy. / Brno Zoo regularly organises the ornithological competition 'Bird Day for Schools'.

Into the Wild with English Guide

Soutěž pro žáky druhého stupně ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Přípravovali ji

studenti Gymnázia na Slovanském náměstí v Brně, otázky z oblasti zoologie byly sestaveny v anglickém jazyce. Soutěže se zúčastnilo 50 družstev z 25 základních škol a víceletých gymnázií (150 žáků a studentů). O tuto soutěž byl velký zájem, kombinace jazykové a zoologické soutěže přitahuje jak žáky, tak pedagogy. Během průchodu zoologickou zahradou soutěžní družstva odpovídala na otázky vyvěšené v areálu zahrady a čekalo na ně také několik stanovišť, kde žáci museli prokázat znalosti zvuků zvířat i jejich stop nebo luštili křížovku.

Den přírodních věd pro školy

V roce 2018 proběhl již šestý ročník soutěže pro žáky druhého stupně základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. O tuto soutěž, kterou s velkým zápletem připravují studenti Střední průmyslové školy chemické ve spolupráci se Zoo Brno, je obrovský zájem. Proto jsme v letošním roce soutěž rozšířili z jednoho na dva dny a počet soutěžících družstev tak zdvojnásobili. Mezi sebou soutěží tříletá družstva z jednotlivých škol. Na stanovištích, kterých letos studenti připravili celkem sedm (geologie, mikrobiologie, fyzika, zoologie bezobratlých, zoologie obratlovců, chemie a botanika), si účastníci vyslechli krátký výklad k dané problematice a následně odpovídali na soutěžní otázky. Ústředním tématem soutěže byli Outsideri, tedy v našem vnímání ti, kteří nemají život tak lehký jako ostatní. Ve fyzice jsme se tak bavili o sporu Thomase Edisona a Nikoly Tesly, u obratlovců o těžkém životě albinů v přírodě. Již tradičně na žáky čekaly na podiu u Dětské zoo zábavné chemické pokusy. Ve středu 10. 10. se soutěže zúčastnilo 82 družstev žáků 8. a 9. tříd základních škol, ve čtvrtek soutěžilo 35 družstev studentů víceletých gymnázií a v oddělené kategorii 48 družstev žáků 6. a 7. tříd základních škol. Dohromady se soutěže účastnilo 33 základních škol a 12 víceletých gymnázií (celkem 495 žáků a studentů).

Soutěž ke kampani Silent Forest

Na úbytek a vymírání ptačích druhů v tropických deštných lesích jihovýchodní Asie upozorňuje osvětová kampaň, kterou vyhlásila Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA). Kampaň

nese název Ztichlý les – Asijská krize pěvců (Silent Forest – Asian Songbird Crisis). Každým dnem mizí z lesů jihovýchodní Asie obrovské množství zpěvných ptáků, kteří slouží jako výnosný obchodní artikl. Nadměrná poptávka postihuje v regionu stovky ptačích druhů a miliony jedinců ročně. Ty nejžádanější z nich již z mnoha míst původního výskytu zmizely a ocitají se na pokraji vyhynutí. Příčiny krize jsou v této části světa hluboce zakořeněné v tradici chovu zpěvných ptáků jako domácích mazlíčků. Čím více jich místní obyvatelé doma chovají, tím větší prestiž ve svém okolí získávají. Nejde však pouze o domácí mazlíčky. Velkou roli v masivním úbytku pěvců hrají i populární pěvecké soutěže, protože pro mnoho rodin jsou příležitostí, jak si finančně přilepšit. Kultura a chov ptáků se tak postupem času proměnila ve sport a masivní průmysl, který živí nejenom lovce a prodejce, ale i výrobce a dodavatele klecí, potravy a doplňků. Přestože například v Indonésii existuje mnoho legálních chovatelů ptactva, i nadále tam přetrvává alarmující počet pytláků a překupníků, kteří nelegálně obchodují s pěvci odchycenými ve volné přírodě. Mnoho z nich však v malých klecích, ve kterých jsou po odchytu drženi, nepřežije více než několik dní. České zoologické zahrady, které při minulých kampaních EAZA organizovaly dětské literární a výtvarné soutěže, tentokrát vyhlásily soutěž pěveckou. Pravidla soutěže nebyla jednoduchá. Žáci měli za úkol složit český text na melodii složenou v Zoo Chester ve Velké Británii pro tuto kampaň. Písničku museli také nacvičit, na kameru natočit výsledek společného úsilí a podělit se o něj. Organizátoři jihomoravského kola soutěže (studenti Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity společně se vzdělávacími pracovníky Zoo Brno) byli sami zvědaví, kolik odvážlivců se s takto náročným úkolem dokáže poprat. V našem kraji úkol zvládly jen tři pěvecké týmy, které však odevzdaly mimořádně kvalitní příspěvky. Jejimi autory byla 3. třída ze ZŠ Babice nad Svitavou, 6. třída ze ZŠ na Vejrostově ul. v Brně a 7. třída ze ZŠ na Slovanském nám. v Brně. Slavnostní vyhlášení výsledků pěvecké soutěže a předání cen proběhlo 21. dubna 2018 v Zoo Brno při příležitosti oslav Dne Země. Rádi bychom poděkovali odvážným soutěžícím i jejich pedagogům, kteří nám poslali krásná pěvecká videa. Doufáme, že zpěv ve ško-

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

lách i mimo ně neutečte. A že neztichnou ani naše lesy. EAZA si klade za cíl nasbírat v rámci kampaně peníze na šest vybraných záchranných projektů v jihovýchodní Asii. Jedná se o terénní výzkumy a budování záchranných center pro nejohroženější druhy ptevců. Do pomoci záchrany ptevců se ale může zapojit i široká veřejnost. V rámci kampaně probíhá sbírka dalekohledů. Zájemci mohou svůj starý (ale stále funkční) dalekohled donést do zoo ve svém nejbližším okolí. Nashromážděné dalekohledy budou poskytnuty místním dětem v Asii a prostřednictvím výukových programů poslouží k rozvíjení jejich zájmu o životní prostředí a jeho ochranu. Více informací naleznete na www.silent-forest.eu.

Prázdniny v zoo

Letní prázdniny

Brněnská zoo již delší dobu organizuje velice úspěšnou akci – příměstský prázdninový tábor. Týdenní pobyty o letních prázdninách měly v brněnské zoo premiéru v roce 1997. Do osmi týdenních turnusů, které pokryjí oba prázdninové měsíce, přijímáme kolem pteadvaceti dětí ve věku od 7 do 11 let. Také v roce 2018 (v době od 9. 7. do 31. 8.) přicházely děti do zoo od pondělí do pátku v 8 hodin ráno a rodiče si je vyzvedli týž den v 17 hodin. Náplň jednotlivých dnů připravily a o děti se staraly pracovnice Úseku stanice zájmových činností a v jejich činnosti jim pomáhali studenti a studentky Masarykovy univerzity v Brně. Rodiče přihlašovali děti na tábor na internetových stránkách Zoo Brno.

Pro děti trávící v zoo prázdniny vždy připravujeme velmi pestrý program, k němuž patří pozorování zvířat přímo v areálu zoo, soutěže, hry, zábavné kvízy, pracovní listy, celotáborová hra, soutěžní stezka o zvířatech a vyplňují si svůj táborový deníček. Děti na táboře vítali jejich oblíbení kamarádi, papoušek Eda a fretka Žofinka. Během týdne děti poznaly celou zahradu a nahlédly i do jejího zákulíší.

Poslední den prázdninového pobytu vedoucí tábora prověřili na oblíbené soutěžní stezce znalosti, které děti během týdne stráveného v zahradě zís-

kaly. Závěr turnusu patřil divadlu Genus, které za děti přijelo se svým zábavným vystoupením.

V roce 2018 se letních příměstských taborů v zoo účastnilo 187 dětí.

Jarní prázdniny

Podobně probíhají i jarní prázdniny, které zoologická zahrada pořádá od roku 1997. V období jarních prázdnin mohli rodiče přihlásit děti k pobytu v zoo třeba jen na jeden den. Během jarních prázdnin, kdy v zoo ještě panuje zimní počasí, mohou děti spatřit všechna zvířata nejen ve vytápěných pavilonech, ale i ve venkovních expozicích. Děti navštívily v roce 2018 pavilon žiraf v Africké vesnici, kde je chovatel František Ptáček zblízka seznámil s jeho svěřenci – žirafami, zebry a antilopami. Podívaly se do expozice lemurů, kde se přímo účastnily komentovaného krmení. S vedoucí tábora děti strávily jeden den ve Stanici mladých přírodovědců, kde se seznámily se základy péče o domácí mazlíčky a mohly si prakticky péči vyzkoušet. Jarních prázdnin v zoo se (v době od 5. 2. do 9. 2. 2018) účastnilo 27 dětí.

Stanice mladých přírodovědců

Tato zájmová organizace již od roku 1978 nabízí aktivní a atraktivní využití volného času dětí a dospívajících mládeže ve věku od 6 do 18 let. Jejím hlavním posláním je obrátit pozornost mladé generace k přírodě, k její ochraně a k získávání vědomostí v rozličných přírodovědných oborech. Při práci v kroužcích se jejich členové formou her dozvědí hodně o faunistických i floristických zájmovostech brněnské zoo, ať jde o původní, či exotické druhy. Zjistí také, co vše je nutné k přežití těchto organismů v přírodě. Vedoucí jednotlivých kroužků vtiskují náplni práce osobitý ráz a specifické zaměření, všichni se ale snaží posilovat vztah dětí k přírodě a vedou je k odpovědnému chování ke všemu živému – nejen k domácím mazlíčkům. Ve školním roce 2017/18 pracovalo v osmi odborných skupinách (kroužcích) 68 dětí.

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Příroda od A do Z

Přírodovědný a tvořivý kroužek pro děti od 9 do 11 let, v prostředí brněnské zoologické zahrady zaměřený na poznávání života zvířat v zoo. Děti se seznamují s ochranou životního prostředí, ekologií i chováním zvířat. Učí se poznávat volně žijící zvířata v České republice a formou procházek po zoo i zvířata žijící v Zoo Brno.

Rejnoci

Přírodovědný a tvořivý kroužek pro děti od 10 do 14 let, v prostředí brněnské zoologické zahrady zaměřený na ochranu zvířat.

Šimpanzi

Přírodovědný a tvořivý kroužek pro děti od 7 do 9 let, zaměřený na přírodu na Mniší hoře a na poznávání života zvířat v zoo.

Surikaty

Přírodovědný a tvořivý kroužek pro děti od 7 do 10 let. Děti si v tomto kroužku mimo jiné vyzkoušejí orientaci v terénu, stopování zvířat nebo práci se základními laboratorními pomůckami. Nechybí ani péče o domácí mazlíčky.

Leguáni

Přírodovědný a tvořivý kroužek pro děti od 6 do 9 let. Děti se v kroužku pídí po zajímavostech ze života fauny a flóry, přičemž se mají možnost zblízka seznámit i s exotickými obyvateli této planety.

Mladí průvodci

Kroužek pro mládež od 10 do 18 let. Členové kroužku získávají podrobnější znalosti o jednotlivých zvířatech z naší zoo a vedou si záznamy o jejich chovu. Vypomáhají při akcích pořádaných zoologickou zahradou, jako je např. „Noc snů“.

Mladí veterináři

Kroužek pro žáky od 11 do 15 let. Náplň kroužku je zaměřena na veterinární péči o zvířata.

Alpaky

Kroužek pro mládež od 12 do 20 let. Náplň kroužku je zaměřena na péči o lamy alpaky. Zaměstnanci Zoo Brno mladé zájemce učí starat se o tato

krásná zvířata, ale probírají i základní prvky jejich tréninku. Zoo často alpaky využívá při různých akcích pro veřejnost, na nichž se členové kroužku rovněž podílejí.

Nízkoprahový klub

Nízkoprahový klub byl založen jako součást Stanice mladých přírodovědců Zoo Brno v prosinci 2001 a jeho činnost je realizována v klubovně ve správní budově Zoo Brno a v areálu zoologické zahrady, z čehož vyplývají některé jeho specifické rysy. S ohledem na bezpečnost klientů klubu, ale i zvířat chovaných v zoo, a vzhledem k vytiženosti klubovny skupinami SMP, je Nízkoprahový klub otevřen pro děti a mládež každé úterý od 15:30 do 18:00 hodin a klienti klubu se pohybují v areálu zoo vždy s doprovodem pracovníků klubu.

Náplň činnosti klubu je orientována na přírodu, životní prostředí, zvířata žijící ve volné přírodě i chovaná v zoologických zahradách. V zoo mohou využívat také areál Dětské zoo, kde mohou zažít přímý kontakt s chovanými zvířaty, jako jsou králíci, kozy, ovce, koně atd.

Některé organizace nemohou z organizačních důvodů docházet ve vymezený čas odpoledne, proto jim vycházíme vstříc a mohou navštěvovat klub po předchozí domluvě i v jiný den v jiných hodinách.

Nízkoprahový klub si dává za cíl u dětí a mládeže ze sociálně slabých rodin, ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, z rizikových skupin, dětí a mládež z diagnostických ústavů probudit zájem o přírodu, zvířata a zoologickou zahradu. Veškeré snažení směřuje k tomu, aby děti navštěvovaly klub rády, opakovaně a pravidelně. V roce 2018 klub navštívilo 203 frekventantů těchto organizací: Dětský diagnostický ústav Hlinky, Diagnostický ústav pro mládež Veslařská, Ratolest Brno, Středisko výchovné péče Help Me, Středisko výchovné péče Veslařská, Romské středisko DROM, IQ Roma servis, Centrum sociálních služeb, Francouzská 42, MŠ, ZŠ a SŠ pro zdravotně znevýhodněné, Kamenomlýnská 2 a Klokánek. Projekt je realizován v rámci Městského programu prevence kriminality v Brně ve spolupráci s Koordinačním centrem prevence.

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Spolupráce se speciálními institucemi

Návštěvy pacientů kliniky dětské onkologie

Zoo Brno spolupracuje s Klinikou dětské onkologie Fakultní dětské nemocnice v Brně již od roku 1998. Děti z kliniky se pohybují po areálu zoo mikrobusem nebo na elektrických vozících, které je zavezou na zajímavá místa naší zoo. Po prohlídce celé zahrady se vždy těší na občerstvení v restauraci U Tygra. Tam děti také dostávají malý dáreček jako upomínku na návštěvu zoo. V květnu byla pro děti z onkologie připravena návštěva zoo se zaměřením na mláďata levharta cejlonského a lva konžského. Dětem jsme také umožnili nahlédnout do chovatelského zázemí lvů, kde samice Kivu a samec Lolek odchovávají svá dvě mláďata. Akce se účastnilo 15 dětí a 15 rodičů. V září jsme děti pozvali na prohlídku expozice Beringia, kde chováme medvědy kamčatské a děti viděly komentované krmení medvědů ledních. Malé pacienty jsme v úterý 4. 12. pozvali na tradiční 21. Mikulášskou besídku. V doprovodu rodičů a zdravotníků se besídka v přednáškovém sále správní budovy účastnilo 20 dětí. Studenti Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity pod vedením doc. Blanky Horké svým zpěvem českých koled navodili krásnou vánoční atmosféru. Děti si koledy zazpívaly přímo na pódiu, mezi sboristy. Na závěr programu v přednáškovém sále zahrály Brněnské písničkové tetiny pohádku „S tetinami zpívání o zimě a Vánocích“. Pro děti a hosty pak bylo připraveno pohoštění. Druhá část vánočního setkání se odehrála na prostranství před vchodem do komplexu Beringie, kam chovatelé přivedli lamy a poníky. Za dětmi přišel Mikuláš, Anděl a Čert a obdarovali je dárečky. Děti přinesly zvířátkům dárek, koš plný ovoce a zeleniny, poté samy čtyřnohé přátele nakrmily. Vánoční besídku uzavřelo společné foto a Mikuláš, který se s dětmi rozloučil zazvoněním zvonečku a přáním krásných Vánoc a šťastného nového roku 2019. Děti s rodiči i lékařským personálem do zoo velmi rády jezdí, pobyt mezi zvířaty na ně blahodárně působí a všechny zúčastněné alespoň na chvíli vytrhne z každodenních starostí. Přestože je organizace návštěvy těžce nemocných dětí velmi náročná, stojí za to v úsilí pokračovat a pomáhat

těm, kteří pomoc potřebují. Obrovský dík patří Mgr. Aleši Jaroškoví a Mgr. Pavlu Petrovi z cestovní kanceláře Al & Pa, kteří od roku 2005 vozí děti zdarma autobusem z nemocnice do Zoo Brno, kde je pak rovněž vozí po areálu zahrady.

Od roku 1998 proběhlo v Zoo Brno 96 návštěv pacientů dětské onkologie, kteří také podnikli patnáct výletů do jiných zoo. Všech těchto akcí se za uvedenou dobu účastnilo 1 512 dětí v doprovodu 1 363 dospělých (příbuzných či zdravotnického personálu). V roce 2018 se návštěvy pacientů dětské onkologie v Zoo Brno uskutečnily tři (24. 5., 15. 10. a 4. 12.) a účastnilo se jich 50 dětí v doprovodu 45 dospělých.

Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Elpis, Fr. Škaunicové 17, Brno

Od počátku školního roku 2004/05 spolupracuje Zoo Brno se státní Speciální školou pro žáky s více vadami Elpis v Brně-Židenicích. V tomto zařízení se nacházejí dvě třídy mateřské školy speciální a šest tříd základní školy speciální, ve kterých se vzdělávají děti mentálně a tělesně postižené, děti s Downovým syndromem a děti s autistickými rysy. Pracovnice Úseku stanice zájmových činností Zuzana Sommerová jezdí jednou měsíčně do Elpisu s kontaktními zvířátky ze Stanice mladých přírodovědců, s nimiž pak děti pozvolně seznamuje. Do Elpisu příležitostně přijíždí i další pracovnice Mgr. Jana Galová s papouškem druhu ara ararana, známým Eda, kterého děti milují a vždy se na něho velmi těší. Prostřednictvím zvířat lze pozitivně ovlivnit prožitky a chování zejména mentálně či tělesně postižených dětí. U všech dětí se snažíme o emotivní vztah ke zvířatům, v jejich přítomnosti děti projevují kladné emoce – radost, úsměv apod. Postupně mizí i případný strach ze zvířete, které si berou na klín, pochovalí a pohladí. Na dětech je vidět, že se na zvířátka ze zoo velmi těší. V roce 2018 proběhlo devět návštěv pracovníků zoo ve speciální škole Elpis.

Domov pro osoby se zdravotním postižením Srdíčko, centrum sociálních služeb, Šelepova 5, Brno

Do Stanice mladých přírodovědců v areálu Zoo

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Brno dojíždí skupina 6 až 8 klientů Srdíčka, trpících pohybovým, mentálním nebo kombinovaným postižením, někteří z nich jsou nevidomí. Ve stanici se klienti usadí v místnosti kolem stolu a postupně se seznamují s kontaktními zvířaty – králíky, morčaty, křečky, ježky bělobříchými, fretkou, užovkou červenou a dalšími. Také u těchto klientů se snažíme odstranit ostych ze zvířat. Během teplejšího období roku tyto děti absolvují projížďky elektrovozikem po areálu zoo s výkladem o chovaných zvířatech. Pro děti s lehkým a středně těžkým stupněm mentálního postižení a s přidruženým kombinovaným postižením je jízda po zoo mimořádným zážitkem. Klienti Domova Srdíčko v roce 2018 navštívili zoo desetkrát.

Sdružení Veleta, denní stacionář, Libušina tř. 13, Brno

V roce 2013 se podařilo navázat na dřívější spolupráci se Sdružením Veleta v Brně-Kohoutovicích. Jedná se o domov pro osoby od 18 let se zdravotním, zejména kombinovaným postižením. Skupina 10 až 15 klientů dochází na exkurze po zoologické zahradě. Klienti Sdružení Veleta v roce 2018 navštívili zoo jedenáctkrát.

Služby sociální péče Tereza, domov pro osoby se zdravotním postižením, Terezy Novákové 62a, Brno

V roce 2013 jsme navázali na dřívější spolupráci s Domovem Tereza, který poskytuje služby – sociální, ambulantní, pobytové a odlehčovací – osobám od 7 do 40 let, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Do Zoo Brno dojíždí ze stacionáře skupina 4 až 5 klientů trpících pohybovým, mentálním nebo kombinovaným postižením. Klienti Domova Tereza v roce 2018 navštívili zoo šestkrát.

TyfloCentrum, Chaloupkova 3, Brno

Pro klienty tohoto centra jsme v roce 2018 připravili výukový program v sále s ukázkou přírodnin a živých zvířat. Klienty pozdravil papoušek Eda, fretka Žofka a skunk Tiffany.

DOZP Gaudium - denní stacionář pro osoby se zdravotním postižením

V roce 2018 jsme nově navázali spolupráci se stacionářem Gaudium, sídlícím na Schodové 1292/18 v Brně. V roce 2018 se uskutečnilo 4 návštěvy.

Domovy pro seniory a kluby seniorů

Naše zoo v roce 2005 navázala spolupráci s některými brněnskými domovy seniorů a v roce 2018 i s kluby seniorů. Spolupráce spočívá v návštěvách pracovníků Úseku stanice zájmových činností v domovech pro seniory, ale i v exkurzích seniorů do zoo. Pravidelně spolupracujeme s Domovem pro seniory na Mikuláškově náměstí, jehož klienti si adoptovali papouška Edu, na něhož finančně přispívají. Do tohoto domova vyjíždíme na přátelské besedy s kontaktními zvířaty – králíky, morčaty, ježky, hady, fretkou Žofkou a samozřejmě také s papouškem Edou. Seniori zhlédnou filmový dokument o zvířatech a poté pobesedujeme o novinách v zoo. Následuje oblíbené hlazení zvířátek.

V roce 2018 proběhly dvě akce: 21. 2. návštěva v domově seniorů na Mikuláškově nám. a 27. 6. jsme pozvali seniory na exkurzi po zoo s návštěvou nově otevřené expozice lvů konžských.

Vzdělávací akce v areálu zoo

Den Země – 21. 4. 2018

Program na Den Země již tradičně připravili studenti Provozně ekonomické fakulty Mendlovy univerzity v Brně. Společně s pedagogickými pracovníky zoo připravili čtyři stanoviště, na kterých děti plnily různé úkoly a dostávaly za ně razítka. Musey získat nejméně tři ze čtyř, aby na konci dostaly odměnu. U prvního stanoviště děti soutěžily ve hře pexeso, vybarvovaly omalovánky ohrožených pěvců jihovýchodní Asie, malovaly obrázky či třídily odpad. U druhého stanoviště studenti prověřili, zda naše děti dokážou prolézt pavučinou z provazu bez rozeznání rozvěšených rolníček nebo dopravit vajíčko na lžičce bezpečně zpět do hnízda. Třetí stanoviště v Africké vesnici testovalo smysly, například pouze po hmatu měly děti poznat, které zvíře je ukryto v krabici. Soutěžící poznávali stopy

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

zvířat či přiřazovali zvířata do správných kontinentů. Nejvíce zaujalo rozpoznávání zvuků zvířat, dětem nečinilo potíže poznat hlas lva či orla, překvapivě však váhaly při hlasech ovce a kozy. U posledního stanoviště si děti mohly samy vyrobit zvířecí masky, které jim moc slušely. Odměnou pro úspěšně soutěžící byly sladkosti, omalovánky, pexesa, bloky, kšiltovky či trička. Počasí přálo a sluníčko hrálo skoro letně. Do Zoo Brno přišlo 21. dubna 4 450 návštěvníků a soutěžní stezku úspěšně absolvovalo 220 dětí.

Den přírodních věd – 1. 5. 2018

Akte pro širokou veřejnost, kdy studenti s pedagogy Střední průmyslové školy chemické v Brně připravili ve spolupráci s pedagogickými pracovníky zoo devět stanovišť, na kterých se návštěvníci

Den přírodních věd. / Science Day.

mohli seznámit se zajímavými informacemi z oblasti přírodních věd, například geologie, botaniky, chemie a fyziky. Letos měla akce téma – „Outsideři“. Některá stanoviště byla zaměřena na komentovanou krmení zvířat, kde studenti společně s chovateli seznámili návštěvníky se zajímavostmi o zvířatech i z oblasti ochrany přírody. Akce nalákala 4 335 návštěvníků.

May Day pro pěvce – 12. 5. 2018

V tento den jsme seznámili návštěvníky s novou kampaní „Silent Forest“ – Ztichlý les. Kampaň pro roky 2018 a 2019 vyhlásila Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií. Jejím úkolem je přispět k záchraně zpěvných ptáků v jihovýchodní Asii. Každým dnem mizí z lesů jihovýchodní Asie obrovské množství zpěvných ptáků. Ti se stávají

předmětem obchodu, ať už za účelem chovu, tak pro účast na pěveckých soutěžích. V malých klíčkách, ve kterých jsou ptáci drženi, z nich mnoho nepřežije více jak několik dní. Ty nejjednodušší druhy již z některých ostrovů zcela zmizely a ocitají se tak na pokraji vyhynutí. Je tedy nejvyšší čas zasáhnout, než lesy zcela utichnou. Na návštěvníky v zoo čekala vzdělávací stezka i ornitologická prohlídka s průvodcem. Stezku prošlo 100 dětí, celkem na May Day pro pěvce dorazilo do zoo 2 926 návštěvníků.

Evropská noc pro netopýry – 9. 9. 2018

Osvětová akce pro veřejnost. Přednášku a ukázkou netopýrů předvedl doc. Jan Zukal z Ústavu biologie obratlovců AV ČR. Přednáška byla doplněna promítáním filmu od Ivana Horáčka „Netopýři ve tmě“ a doprovodnými aktivitami pro děti. Akce se účastnila také Záchraná stanice Jinačovice. Do zoo zavítalo v tento den 1 584 návštěvníků.

Foto: vzdělávací evropska noc pro netopýry
Popisek: Do Zoo Brno dorazilo na Evropskou noc pro netopýry přes 1,5 tisíce lidí. / Over 1500 people have arrived at the European night for bats in Brno Zoo.

Mezinárodní den seniorů – 1. 10. 2018

U příležitosti Mezinárodního dne seniorů připravila brněnská zoo na tento den vstupné pro seniory 10,- Kč, jízdu vláčkem zdarma a speciální komentovaná krmení zvířat.

Světový den zvířat – 6. 10. 2018

U příležitosti Světového dne zvířat jsme 6. 10. 2018 v zoo uspořádali akci pro širokou veřejnost. Pro návštěvníky byla připravena zábavná kvízová stezka po zoo týkající se ohrožení zvířat, jejich biologie i zajímavosti ze světa zvířat. Po vyhodnocení stezky proběhlo v sále správní budovy zoo promítání filmu „Plastic Ocean“, který nám pro tuto akci zapůjčilo sdružení Greenpeace. V tento den zavítalo do zoo 2 183 lidí.

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Středisko ekologické výchovy SEV Hlídka

Rok 2018 se nesl na Hlídce v duchu plnění požadavků vyplývajících z Následného plánu činnosti. Zaměstnanci Hlídky se snažili dostat do povědomí veřejnosti reklamní kampaní, která měla vést ke zvýšení počtu návštěvníků organizace.

Nárůst zájmu mezi návštěvníky Hlídka zaznamenala hlavně u maminek s dětmi, navštěvujícími mateřské centrum a různé akce. Trend zvyšování zájmu o středisko u této kategorie i nadále trvá. Moderní a přátelské prostředí s kvalitním vybavením láká stále více návštěvníků. Právě pro tuto klientelu se nabízí kromě samotného pobytu v centru i různé aktivity. Úterní cvičení maminek s dětmi Jezečci se rozdělilo na dvě samostatné fungující skupiny. V mateřském centru za velkého zájmu proběhl kurz první pomoci u malých dětí. V mateřském centru rovněž funguje tvořivá dílna pro nejmenší Myšky. Z dalších kroužků fungujících na Hlídce se těší velkému zájmu kroužek Lišáček, který přibližuje hravou formou dětem život zvířat a péči o ně. Několik setkání kroužku se odehrává přímo v Zoo Brno. Pro velký zájem byl v letošním roce

V mateřském centru funguje tvořivá dílna pro nejmenší Myšky. Na snímku skvělá díla malých dětí. / A creative workshop for the smallest mice works in the parent centre. Pictured great works of little children.

tento kroužek rozdělený na dva společně fungující kroužky, které vedou dvě pedagogické pracovnice. Cestovatelský klub se rozdělil na dvě části, a to pro menší děti Vlaštovka a pro větší děti Albatros. Na vedení kroužku se kromě pracovníků SEV Hlídka podílel i ředitel Zoo Brno RNDr. Martin Hovorka, Ph.D. Za cíl si malí cestovatelé zvolili zoologické

zahrady, ekologická centra, muzea tradic a různé přírodní zajímavosti. Kromě již zmíněných kroužků na Hlídce funguje i tvořivý kroužek Sedmikráska, kroužek vaření Kulinář a pokusy z oblasti chemie si mohou děti vyzkoušet v kroužku Pokustón.

SEV Hlídka je členem Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina a její zaměstnanci se pravidelně účastní různých seminářů a školení v oblasti ekologie ve spolupráci právě s Pavučinou. Zvyšování a prohlubování kvalifikace pedagogů na Hlídce vede k tomu, že Hlídka nabízí veřejnosti kvalitní zájmové vzdělávání, a to nejen v oblasti ekologie. Výukové programy

O výukové programy na Hlídce je velký zájem mezi školami i mateřskými školkami, a to nejen z Brna. Většina výukových programů je zaměřená na ekologii, přírodu a tradice. Přehled výukových programů najdou zástupci škol a školek na webu organizace. Nabídka byla rovněž rozeslaná formou brožurky do spolupracujících organizací. Kromě nabídky výukových programů nabízí školám SEV Hlídka i Dlouhodobý ekologický projekt. Během roku 2018 navštívilo některý z výukových programů Hlídky, ať už v areálu Zoo Brno, SEV Hlídky nebo parku pod Špilberkem 2 126 dětí. Největší zájem byl o program Vánoce očima dětí, který proběhl 15x, podzimní program „Jak si Kaštánek zasloužil princeznu Duběnku“ navštívily děti celkem 11x a program v zoo „Jak to chodí u zvířátek“ se opakoval 9x.

OKRUH	POČET AKCÍ	POČET ÚČASTNÍKŮ
Výukové programy – SEV Hlídka	88	1569
Výukové programy – areál Zoo Brno	25	308
Dlouhodobý ekologický projekt	11	249

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

Přehled návštěvnosti mateřského centra SEV Hlídka:

měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Počet dětí	261	181	150	133	99	108
měsíc	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Počet dětí	58	71	73	244	199	215

Mateřské centrum neustále zvyšuje svoji návštěvnost. / The parent centre attendance constantly increases.

Mateřské centrum

Jak již bylo zmíněno, mateřské centrum neustále zvyšuje svoji návštěvnost. V roce 2017 navštívilo mateřské centrum v doprovodu rodičů 1 146 dětí a v roce 2018 se tento počet zvýšil na 1 792 dětí. Z toho 1 114 dětí navštívilo herničku MC a 678 dětí se zúčastnilo některého z programů MC.

Návštěvnost centra je velmi závislá na počasí. Zatímco v roce 2018 bylo horké léto a o pobyt v mateřském centru v době letních prázdnin nebyl téměř žádný zájem, v období zimních měsíců je návštěvnost velmi vysoká.

Mimoškolní výchova

V SEV Hlídka působilo v roce 2018 devět zájmových kroužků, a to pro batolata, děti z MŠ a prvního stupně ZŠ.

Zajíčci a Ježečci

Kroužky cvičení pro maminky s nejmenšími dětmi.

Při cvičení se používají plyšové hračky zvířátek, různé hudební nástroje, balanční pomůcky a pomůcky na rozvoj motoriky nejmenších dětí. Cvičení je doprovázeno říkadly a písničkami. Při cvičení se často používají přírodniny, čímž jsou děti v kontaktu s přírodou.

Sedmikráska

Kroužek tvoření z keramické hlíny, malba na sklo, ozdoby z přírodnin a jiné.

Pokustón

Zábavné experimentování v oblasti vědy, pokusy chemické i fyzikální, dovednosti v oblasti biologie, tvoření zajímavých výrobků.

Lišáček

Přírodovědný kroužek, který probíhá v areálu SEV Hlídky, parku Špilberk i v zoo. V roce 2018 tento kroužek začalo navštěvovat 22 dětí, což vedlo k jeho rozdělení na dvě části, z nichž každá má svého pedagoga. Děti se učí o životě zvířat, pečují o ně, poznávají přírodu v okolí SEV Hlídka i v areálu Zoo Brno. Učí se zacházet s mikroskopem, odlévat stopy a jiné zajímavé činnosti. Nechybí ani hry.

Kulinář

Kroužek, kde se děti učí připravovat různé pokrmy.

Vlaštovka a Albatros

Cestovatelské kluby, které mají činnost vždy v sobotu nebo neděli 1x za měsíc. Výlety jsou celodenní a děti v nich poznávají zajímavá místa. V říjnu cestovatelé navštívili Zoo Jihlava a centrum Podpovrch, v listopadu Staré město a Kovozoo a Ekologické centrum Žabka a v prosincovém adventním čase se vánočně naladili ve skanzenu Veselý

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

kopec a Betlém Hlinsko.

Vzdělávání studentů

Na základě Následného plánu činnosti v roce 2018 začalo pod hlavičkou SEV Hlídka vzdělávání studentů. První tři programy s tématem Etologie a Význam zoo proběhly v zoo a zúčastnilo se jich celkem 106 studentů z brněnských středních škol.

Osvětové akce

V průběhu roku 2018 uspořádala SEV Hlídka celkem 82 osvětových akcí pro širokou veřejnost. 52 akcí se uskutečnilo přímo v areálu SEV Hlídky, 20 akcí v areálu Zoo Brno a 10 akcí ve spolupráci s jinými subjekty. Celkem se osvětových akcí zúčastnilo téměř 21 000 návštěvníků. Mezi nejúspěšnější akce roku 2018 lze zařadit Advent na Hlídce, Brambóriádu, Den Země na Kraví hoře a Den s městskou policií Brno.

Příměstské tábory

V termínu letních prázdnin proběhlo na SEV Hlídka 7 turnusů příměstských táborů na téma Pravěk. Zúčastnilo se jich celkem 161 dětí. Turnusy probíhaly každý všední den od 8 do 17 hodin. Kromě programu na Hlídce, kde probíhaly hry a tvoření, se děti seznámily i se zvířaty v Zoo Brno a navštívily při celodenním výletu Zoo Olomouc. Poslední den jako správní pravěcí lovci zavítaly za svými předky do Anthroposu Brno. Každý turnus tábora úspěšně uzavřela pravěká olympiáda.

Výstavy, přednášky a semináře SEV Hlídka

V roce 2018 proběhla v parku pod Špilberkem jedna výstava, a to ve spolupráci s Magistrátem města Brna. Výstava se jmenovala Výstava na stromech (Naše boty) a zabírala se problematikou Fair trade. Ve spolupráci s Magistrátem města Brna, odborem zdraví – kancelář projektu Zdravé město, proběhl seminář Poskytování první pomoci u dětí.

Podíl na akcích partnerů

Kromě dlouhodobé spolupráce s Magistrátem

města Brna v oblasti Fair trade a spolupráce se Zoo Brno jsme se podíleli na třech akcích pořádaných jinými subjekty:

Den Země na Kraví hoře (duben 2018) – ve spolupráci s Lipkou

Den s Městskou policií Brno (září 2018) – ve spolupráci s Městskou policií Brno

Zvířátkiáda (říjen 2018) – ve spolupráci s městskou částí Brno-střed

Mgr. Jana Kratochvílová
pověřená vedením stanice zájmových činností

Summary

The activities of the educational staff of Brno Zoo are developed by two teams: one based directly in the zoo and one in the Centre of Environmental Education, located outside the zoo in the city centre – in the historical building Hlídka 4, below Špilberk Castle.

Seven different teaching programmes were organised for secondary school students, eight programmes were available to pupils of the first-grade primary school, second-grade primary school pupils could select from twelve programmes, and two educational programmes were designed for kindergarten children. Some programmes were modified for children of different ages.

In 2018, 140 educational programmes and excursions were held in Brno Zoo, which involved 2, 578 children, pupils and students. A total of 5, 747 children, pupils and students participated in the educational programmes at the zoo, along with the 'Let It Grow!' campaign trail.

The 'Let It Grow!' campaign is a joint initiative of the three largest European conservation and scientific societies: the European Association of Zoos and Aquariums (EAZA), the International Association of Botanical Gardens for Conservation (BGCI) and the Network of European Science Centres and Museums (Ecsite). The aim of the campaign is to help maintain the ecosystems of native animal and plant populations and to protect them from non-native, invasive species.

Ten posts of the 'Let It Grow!' nature trail designed

Stanice zájmových činností

Environmental Education Centre

by the training staff of Brno Zoo specifically for primary school pupils draw attention to the dangers of spreading plants and animals to areas where they did not previously exist. We opened the trail in April 2017 and because of positive feedback, we left it open until the end of 2018. The questions and tasks that the pupils solved on the trail helped plants and animals living primarily in our nature, and even directly in the zoo area at Mniší hora.

Brno Zoo has been organising a very successful event for a long time: a suburban holiday camp. Weekly stays during the summer holidays premiered in Brno in 1997. We accept about 25 children aged 7 to 11 in eight weekly runs that cover both holiday months. Also in 2018 (from 9 July to 31 August), the children came to the zoo from Monday to Friday at 8 am, and their parents picked them up at 5 pm on the same day.

A meeting was held in the Centre of Environmental Education to discuss the requirements arising from the Follow-up Plan of Action. Hlídka's employees tried to generate public awareness through an advertising campaign that was designed to increase the number of visitors to the organisation.

The increased interest in Hlídka was mainly from mothers with children visiting the parent centre and other events. The trend of increasing interest continues. More and more visitors are attracted by the modern and friendly environment with quality equipment.

The educational programmes at Hlídka are very popular among schools and kindergartens, and not only from Brno. Most tutorials focus on ecology, nature and tradition. School and kindergarten representatives can find an overview of the tutorials on the organisation's website. We also converted the material into a booklet and sent it to co-operating organisations. In addition to offering educational programmes, Hlídka offers schools a Long-Term Ecological Project.

During 2018, a total of 2126 children participated in Hlídka's educational programmes, whether in the Brno Zoo complex, the Environmental Education Centre, or the Špilberk Park.

In 2017, the parent centre was visited by 1, 146 children, accompanied by their parents, and in 2018 this number rose to 1, 792 children. Of these, 1, 114 children visited the parent centre, and 678

children participated in one of the parent centre programmes.

During the summer holidays, 7 tours of the suburban camps were organised at the Centre of Environmental Education, on the theme 'Prehistoric'. A total of 161 children participated in the camps.

Kontrolní činnost

Supervisory Activities

Interní auditor Zoo Brno, Ing. Ladislav Trojan, do 31. 12. 2018 vyhotovil, v souladu s ročním plánem interního auditu pro rok 2018, schváleným dne 12. 1. 2018 ředitelem Zoo Brno, MVDr. Martinem Hovorkou, Ph.D., celkově 5 auditorských spisů vč. závěrečného shrnujícího (počty interních auditů: 1- audit finanční, 4- audity systému, 4 – audity výkonu).

audit č.1/2018 – Kontrola veřejných zakázek (registr smluv) – zaměřeno na krmiva

audit č.2/2018 – Inventarizace majetku (celkový proces v organizaci)

audit č.3/2018 – Směrnice organizace (zaměřeno na aktuálnost dokumentů a práce s nimi v rámci jednotlivých úseků)

audit č.4/2018 – Vnitřní kontrolní systém organizace, práce s riziky

audit č.5/2018 – Závěrečný shrnující audit, prověření plnění návrhů doporučení v rámci interních auditů, které byly provedeny v organizaci v roce 2018.

Výsledky auditů

Audit č.1/2018 – Kontrola veřejných zakázek (registr smluv) – zaměřeno na krmiva

Auditované období: 2. 1. 2018 – 31. 1. 2018

Předmět auditu: prověření a kontrola dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek, konkrétně zaměřeno na veřejné zakázky malého rozsahu

Cíl auditu: prověření a kontrola dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek. Konkrétně byl audit zaměřen na veřejné zakázky malého rozsahu v oblasti krmiv.

Auditovaný útvar: ekonomický

Zaměření auditu: audit systému a výkonu

Závěr auditu: Nebyly zjištěny žádné závažné pochybení a nedostatky ze strany Zoo Brno, které by nasvědčovaly porušení základních principů 3E (účelnost, hospodárnost a efektivnost).

Organizace postupovala v souladu s interními směrnici a v souladu s metodikou danou jí zřizovatelem a dle legislativy ČR. Bylo navrženo pouze jediné doporučení – striktní vedení složek jednotlivých veřejných zakázek, včetně důsledné archivace podkladů.

Audit č.2/2018 – Inventarizace majetku (celkový proces v organizaci)

Auditované období: 1. 2. – 15. 3. 2018

Předmět auditu: prověření a kontrola dodržování procesu inventarizace v organizaci

Cíl auditu: prověření a kontrola procesu inventarizace v organizaci

Auditovaný útvar: ekonomický

Zaměření auditu: audit finanční, systému a výkonu
Závěr auditu: kontrolou nebyla zjištěna žádná závažná pochybení v rámci procesu inventarizace v Zoo Brno. Dle předložené dokumentace proběhla inventarizace v souladu s interními směrnici, účinnou od 1.11.2016.

Audit č.3/2018 – Směrnice organizace (zaměřeno na aktuálnost interních řídicích dokumentů)

Auditované období: 1. 3. – 15. 5. 2018

Předmět auditu: kontrola aktuálnosti interních řídicích dokumentů

Cíl auditu: prověření a kontrola aktuálnosti interních řídicích dokumentů v organizaci

Auditovaný útvar: organizace

Zaměření auditu: audit systému a výkonu

Závěr auditu: kontrolou nebyla zjištěna žádná závažná pochybení v rámci předložených interních řídicích dokumentů v Zoo Brno.

Kontrolní činnost

Supervisory Activities

Audit č.4/2018 – Vnitřní kontrolní systém organizace, práce s riziky

Auditované období: 1. 6. – 15. 9. 2018

Předmět auditu: prověření a kontrola Vnitřního kontrolního systému organizace. Interní audit je zaměřen také na práci s riziky.

Cíl auditu: zaměřen na Vnitřní kontrolní systém organizace a také práci s riziky.

Auditovaný útvar: organizace

Zaměření auditu: audit systému a výkonu

Závěr auditu: V rámci práce s riziky v organizaci, analýzy rizik a identifikaci skupin rizik spatřeny značné rezervy. Doporučeno jedenkrát ročně stav rizik v organizaci přehodnocovat, a to na základě změn v ekonomice a právních předpisech (v provázanosti na konkrétní organizační a provozní podmínky zařízení). Jako vhodná varianta doporučena spolupráce ekonomického úseku, ředitele organizace a interního auditora. Zároveň doporučeno zapracovat práci s riziky v organizaci, identifikaci rizik, analýzu rizik a další do vnitřní směrnice organizace. V současné době není ve směrnici o rizicích uvedeno.

Souhrnné zhodnocení výsledků interního auditu

V návaznosti na zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole v Zoo Brno a stanici zájmových činností, příspěvkové organizaci je zpracován pro každý rok plán interního auditu.

V roce 2018 bylo provedeno celkově 9 interních auditů (1- audit finanční, 4- audit systému, 4 – audit výkonu), zpracovaných v souladu s ročním plánem interního auditu pro rok 2018, schváleným dne 12. 1. 2018 ředitelem Zoo Brno, MVDr. Martinem Hovorkou, Ph.D.

Celkem tedy bylo v roce 2018 provedeno 9 interních auditů (počet interních auditů v ročním plánu interního auditu je 14). Žádné závažné nedostatky, které by zásadním způsobem nepříznivě ovlivňo-

valy činnost Zoo Brno a stanice zájmových činností, příspěvková organizace nebyly zjištěny.

Summary

In connection with Act No. 320/2001 Coll. on financial control, an internal audit plan has been developed for each year to ensure the financial monitoring of Brno Zoo and the Leisure Activities Station, which is a contributing organisation.

In 2018, a total of 9 internal audits were conducted (1 financial audit, 4 system audits, 4 performance audits), in accordance with the annual internal audit plan developed for 2018, approved on 12 January 2018 by the Brno Zoo Director, MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.

In total, 9 internal audits were carried out in 2018 (the number of internal audits in the annual internal audit plan is 14). No serious deficiencies that would significantly affect the activities of Brno Zoo or the activities of Leisure Activities Station, a contributory organisation, were noted.

Ekonomický úsek

Economic Department

Hospodaření zahrady skončilo v roce 2018 zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši 9 398,31 Kč.

Výnosy

Celkové výnosy činily v roce 2018 109 605 850,84 Kč

Členění hlavních výnosových položek	
Příspěvek zřizovatele	61 506 827,00 Kč
Účelová dotace MŽP v rámci programu „Příspěvek zoologickým zahradám“ v roce 2018	1 097 935,00 Kč
Dotace od úřadu práce Brno-město	2 065 723,00 Kč
Dotace z MŠMT – školské zařízení	1 140 589,00 Kč
Rozpuštění dotací na stavby	1 128 148,80 Kč
Výnosy za vlastní výkony a zboží	35 705 490,80 Kč
Ostatní výnosy	6 961 137,24 Kč

Výnosy za vlastní výkony a zboží

35 705 490,80 Kč

- z toho:

tržby ze vstupného zoo	24 717 348,63 Kč
poníci	148 700,00 Kč
psi	175 800,00 Kč
vláček	945 640,00 Kč
trampolíny	164 920,00 Kč
nájmy	1 771 624,35 Kč
prodej zboží (upomínkové předměty, občerstvení)	6 988 988,62 Kč
vzdělávací programy Zoo+Hlídka 4	40 820,00 Kč
ostatní	482 919,20 Kč
tržby za vstupné SEV Hlídka 4	268 730,00 Kč

Ostatní výnosy

6 961 137,24 Kč

- z toho:

- tábory v zoo	762 625,00 Kč
- reklama	523 391,86 Kč
- příspěvky SMP	63 500,00 Kč
- úroky	6 434,72 Kč
- plnění od pojišťovny	149 925,61 Kč
- tržby z prodeje zvířat	249 402,67 Kč
- kurzové zisky	20,34 Kč
- čerpání fondů	4 251 467,70 Kč
- smluvní pokuty a úroky z prodlení	382 636,37 Kč
- ostatní	571 732,87 Kč

Ekonomický úsek

Economic Department

Náklady

Náklady činily v roce 2017 celkem 109 596 452,53 Kč

Členění hlavních nákladových položek

Spotřeba materiálu 10 080 984,98 Kč

z toho:

- krmivo	5 023 907,73 Kč
- veterinární léky a materiál	315 368,58 Kč
- osivo, hnojivo, květiny	324 746,03 Kč
- technický materiál	584 186,55 Kč
- propagační materiál	207 325,82 Kč
- nákupní cena zvířat	375 469,62 Kč
- pohonné hmoty	463 517,68 Kč
- kancelářské potřeby	262 138,65 Kč
- repre oděvy	385 830,07 Kč
- dotace MŽP	18 705,00 Kč
- ochranné nápoje	5 610,00 Kč
- učební pomůcky školské zařízení	5 370,00 Kč
- materiál – akce	138 108,37 Kč
- odborné časopisy	112 315,42 Kč
- knihy nízkoprahový klub	10 176,00 Kč
- ostatní	403 926,84 Kč

Spotřeba energie, plynu a vody 4 606 014,06 Kč

Náкупní cena prodaného zboží 3 641 375,92 Kč

Aktivace - 262 074,65 Kč

Zvířata 475 708,31 Kč

Opravy a udržování 8 162 278,09 Kč

Cestovné 1 198 596,16 Kč

Náklady na reprezentaci 81 354,60 Kč

Ostatní služby 12 064 826,31 Kč

Mzdové náklady 38 876 982,00 Kč

Zákonné sociální pojištění 12 985 981,00 Kč

Jiné sociální pojištění 213 601,00 Kč

Zákonné sociální náklady 1 663 324,25 Kč

Jiné daně a poplatky 11 981,00 Kč

Ostatní náklady z činnosti 918 876,04 Kč

Odpisy DHM a DNM 11 811 128,58 Kč

Opravné položky 71 307,00 Kč

Náklady z DDHM 2 953 783,90 Kč

Kurzové ztráty 32 835,50 Kč

Manka a škody 7 588,48 Kč

Ekonomický úsek

Economic Department

Největší část výnosů – 56,12 % – tvořil příspěvek na provoz od zřizovatele, tj. Statutárního města Brna.

Výnosy za vlastní výkony a zboží představovaly 32,58 %, ostatní výnosy 6,3 % z celkových výnosů. V případě účelové dotace od ministerstva životního prostředí to bylo 1,00 %, příspěvek Úřadu práce Brno-město činil 1,88 % výnosů a příspěvek od MŠMT činil 1,04 %.

Na finančních darech adoptivních rodičů a sponzorů zoo získala celkem 1 577 565,00 Kč, veřejná sbírka formou DMS na „Pomoc chovu a záchraně ohrožených druhů zvířat v Zoo Brno“ vynesla 312 683,37 Kč, veřejná sbírka Kura Kura – želvy v ohrožení vynesla 167 403,55 Kč, veřejná sbírka Jeřáb mandžuský vynesla 25 510,00 Kč a veřejná sbírka Orel kamčatský vynesla 55 588,00 Kč.

V roce 2018 jsme získali dotace od zřizovatele ve výši 61 506 827,00 Kč.

V roce 2018 jsme získali kromě příspěvku na provoz od zřizovatele, účelové dotace od MŽP ČR, dotace od Úřadu práce Brno – město a dotace od MŠMT na provoz školského zařízení. Základní příspěvek byl zvýšen o účelové příspěvky v hodnotě 9 700 000,00 Kč na zajištění oprav komunikací (2 500 000,00 Kč), na údržbu vybudovaných nových expozic + krmení zvířat (800 000,00 Kč), provozování střediska ekologické výchovy (5 100 000,00 Kč), na opravu starších expozic (1 000 000,00 Kč), na nákup firemního oblečení (300 000,00 Kč) a prevence kriminality – nízkoprahový klub (50 000 Kč)

Také byl poskytnut příspěvek od zřizovatele ve výši 40 450 000,00 Kč a jedná se o 2 investiční příspěvky na vybudování expozice Šimpanzů II. etapa (38 000 000 Kč), na vybudování expozice Šimpanzů III. etapa (800 000,00 Kč) a nestavební investiční dotace 700 000,00 Kč na elektromobily a 950 000,00 Kč na Multivan.

Veřejné zakázky

V průběhu roku 2018 se uskutečnilo 180 výběrových řízení k veřejným zakázkám, přičemž 77 veřejných zakázek bylo na dodávky, 78 na služby

a pouze 25 na stavební práce. Objem všech veřejných zakázek v součtu předpokládaných hodnot dosáhl částky 31 mil. Kč bez DPH, z čehož 12,6 mil. byly zakázky na poskytovatele služeb (Externí správa počítačové sítě, Komplexní úklidové služby, Archivační služby, zpracování projektových dokumentací různých stupňů). Další 12,3 mil. tvořily veřejné zakázky na dodávky. Dle hodnoty pořízeného předmětu mezi největší patřily nákupy krmení pro zvířata – hovězí maso s kostí a seno, vozidlo pro přepravu 8 osob a stanové skladovací haly. Oproti předchozím rokům nejmenší skupinou veřejných zakázek byly zakázky na stavební práce, které v souhrnu předpokládaných hodnot 6 mil. Kč tvořili jen 20% celkové hodnoty. Ze stavebních zakázek byly nejdražší „Rekonstrukce voliér“, „Rekonstrukce střešního pláště objektu Kopyta“ a „Stanové skladovací haly – spodní stavba“ v souhrnu předpokládaných hodnot 3,9 mil. Kč bez DPH.

PhDr. Miroslav Křivánek
vedoucí ekonomického úseku

Summary

The zoo's accounts ended in 2018 on a positive note, with a gain of CZK 9, 398.31. The largest part of revenues –56.12% –came from the contribution of the founder, i.e. the Statutory City of Brno. Revenues from performances and goods accounted for 32.58%, while other revenues accounted for 6.3% of the total. In the course of 2018, 180 tenders were released for public procurement, with 77 public procurements, 78 for services and only 25 for building works. The volume of all public contracts in the sum of the expected values amounted to CZK 31 million excluding VAT.

Obchodní úsek

Sales Department

Adoptivní rodiče do 2000 Kč

Adam Vojtěch	lemur běločelý
Agentura Festa	sob polární
AMFITAR, s. r. o.	želva amboinská
Aneta a Klára Novákovy	klokánek králíkovitý
Báčová Kristýna	psoun prériový
Bartůněk David	páv korunkatý
Becková Zuzana	vaza velký
Bednaříková Kateřina	mýval severní
Bednářová Monika	eklektus různobarvý pestrý
Bekrová Iva	kaloň plavý
Belza Michal	kůň převalského
Berková Pavlína	medvěd kamčatský
Blažek Michal	želva pardálí
Brabcová Tereza	kosman bělovousý
Brunovská Zuzana	kuandu obecný
Bubeník Petr	manul
Burešová Kateřina	čipmank východní
Burian Radek	lev konžský
Camel Annie	velbloud dvouhrbý
Cibulková Jarmila	rys kanadský
COLOSEUM NEMOVITOSTI, s. r. o.	kuandu obecný, kolosoma brazilská
Cykoškoda	želva pardálí
Čaníková Jolana	panda červená
Černá Mirka	želva pardálí
Černatovičová Eva	nestor kea
Červenká Veronika Daniel	puštík bradatý
Daňková Dana	krkavec velký
Děti z Elánku Řečkovice ve školním roce 2017/2018 - NADAČNÍ FOND ELÁNEK	želva paprscitá
Dousova Jana	kočka pouštní
Drahošová Danica	rosnice siná

Obchodní úsek

Sales Department

Dumková Jana	panda červená
Dvořák Marek	korálovka sedlatá
Dvořáková Jaroslava	medvěd kamčatský
Elenka, Rusík a Edík Stroblíkovi	ara ararauna
EUROBI spol. s r. o.	lednák obrovský
Fialová Alena	manul
Fialová Dana	liška polární
Fínová Anetka	orel bělohlavý
Fišarová Karolína	leskoptev tříbarvá
Focke Iva a Tomáš	andulka (papoušek vlnkovaný)
Frankie (Frank Petr)	leguán kubánský
Franková Barbora	husička dvoubarvá
Frýdkovi Václav, Ondřej, Kryštof, Mirek	želva uhlířská
Gabik Miroslav	agapornis fischerův
Gita a Ester Lorencovy	kajmánek trpasličí
Grega Jaroslav	leguán madagaskarský
Gymnázium a ZUŠ Šlapanice, p.o. - KVARTA	čipmank východní
Halámková Leona	lev konžský
Harfánská Eliška	zebra chapmanova
Hašpicová Bety	čipmank východní
Hlavničkovi Ivo a Lenka	plaměnáček růžový, tapír jihoamerický
Hloušková Kateřina	želvy pardálí
Holkovič Martin	korela chocholatá
Holubová Barbora	holub zelenokřídý
Honzík, Markétka, Míša a Petr Cizlerovi	andulka (papoušek vlnkovaný)
Horáček Gustav	tenkozobec opačný
Horákovi Petra a Karel	lev konžský
Hořínková Terinka	kaloň plavý
Houšťová Markéta	želva pardálí
Hromadovi Martin a Hana	psoun prériový
Humeníková Jana	agapornis fischerův
Chatrná Eva	andulka (papoušek vlnkovaný)

Obchodní úsek

Sales Department

Chládkovi Jiří a Zdeňka	páv korunkatý
Chocholáčová Andrejka	kůň domácí miniappaloosa
Chrást Miloš	mara stepní
Chrastina Jan	drozd černoprský
Jahoda Miroslav	kočka pouštní
Jakubec Filip	los evropský
Jakubec Petr	klokánek králíkovitý
Jan Kadlec (Mgr.)	rys kanadský
Janoušková Lenka	žako šedý
Jedlička Lukáš	psoun prériový
Jednota OREL Drnovice	leguánek měnivý
Jitka Jakubcová	majna rothschildova
Josef Jonáš	tygr sumaterský
Kapounová Kateřina, Veronika	zvířata v Zoo Brno
Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-venkov	husička vdovka
Katolická Lenka	bazilišek zelený
Kaufová Věra	kuandu obecný
Klementová Tereza Sheyla	vlk arktický
Klevarová Barbora	výr velký západosibiřský, šimpanz
Klimošová Andrea	levhart cejlonský
Klvač Robert	vlk arktický
Kočková Štěpánka	lemur kata
Koidlová Adélka	lemur kata
Kolář Antonín	klokánek králíkovitý
Kolář Jakub	šimpanz
Kolbeková Iva	panda červená
Kolbeková Tereza	surikata
Kollerová Anna	vlk hřivnatý
Konciláci	rosomák
Kopáčková Olga	čukvala zavalitá
Kopřivová Jana	leguán zelený
Korvas Tomáš	hroznýšovec duhový

Kosová Daniela	sob polární
Krajské ředitelství policie JMK	ara ararauna
Krupová Kateřina	želva nádherná
Křivanová Klárka	mýval severní
Křupkafé	čipmank východní
Kučera Adam	papoušek patagonský
Kuncová Marie	výr virginský
Lapešová Lucie	leguánek měnivý
Lepschy Monika	kočka pouštní
Lindnerová Anna	kočka pouštní
Lucie a Viktor	leguán nosorohý
Majerčíková Sára	puštík bělavý
Mateřská škola Brno, Cihelní 1a, příspěvková organizace	želva nádherná
Matulová Petra	čipmank východní
Melusinovi Eva a Miroslav	urzon kanadský
Menšíková Tereza	agapornis fischerův
Miková Julie	klokánek králíkovitý
Mikulík Robinek	sovice sněžní
Mikulová Iva	urzon kanadský
Milichovská Loreta	korela chocholatá
Milichovský Kryštof	želva uhlířská
Milichovský Tadeáš	kolosoma brazilská
Mitošinková Iva	agapornis fischerův
Mléčková Adéla	husička dvoubarvá
Montessori MŠ a ZŠ Perlička	papoušek zpěvavý
Moravcovi Adélka a Vojta	ara ararauna
MŠ Studánka, Brno, Ondrova 25, p.o.	klokánek králíkovitý
MUDr. Formánková Naděžda	vlk arktický
MUDr. Ivo Trubák s.r.o.	holub zelenokřídlý
MUDr. Pantučková Alena	ara ararauna
Müllerová Petra	ara ararauna
Musálek Tomáš	sovice sněžní

Obchodní úsek

Sales Department

Nápravníková Markéta	medvěd lední
Navrátilová Hana	klokánek králíkovitý
Navrátilovi Hanka a Petr	klokánek krysí
Nezvalová Jana	leguánek měnivý
Novotný Michal	klokánek králíkovitý
Odrážka Honzík	plaměňák růžový
Ondráčková Nikola	panda červená
Ondrášek Libor	dželada
Ouještí Jiřínek a Barunka	tygr sumaterský
Pátečková Olga	křepelka korunkatá
Pavelka Tomáš	vlk arktický
Pazourková Lucinka	korálovka sedlatá
Pernička Marek	surikata
Perníčková Jitka	panda červená
Personální oddělení - CEITEC Masarykova univerzita	páv korunkatý
Peška Libor	šimpanz, výr velký západosibiřský
Petřek Lubomír	žirafa síťovaná
Plhák Marek	manul
Plochová Vlasta	kočka pouštní
Pohanková Dana	želva pardálí
Pohlodkovi Oskar a Hugo	puštík vousatý (bradatý)
Pohlová Katuška	agapornis fischerův
Polešovská Lucie	želva amboinská
Procházková Hana	kočka pouštní
Randula Roman	surikata
Reinhardová Patricie	bazilišek zelený
Rémigy Hervé-William	kaloň plavý
Rodina Lapešova	leguánek měnivý
Rodina Mityskova	drozd černoprský
Rodina Opiolova	klokan žlutonohý
Růžička Roman	lachtan medvědí
Rybáriková Renáta	sob polární

Obchodní úsek

Sales Department

Rysková Lucie a Bubeník Václav	manul
Řehulková Radmila	kočka pouštní
Sedláček Jan	leguán kubánský
Sedláková Šárka	krkavec velký
Schrámek Lily	levhart cejlonský
Siegelová Vladislava	kočka pouštní
SMÍTKO s. r. o.	bazilišek zelený
SONS ČR, z. s., oblastní pobočka Brno střed	želva paprščitá
Stehlíková Jitka	korovec mexický
Svobodová Eva	rosomák
Svobodová Veronika	puštík bělavý
Svozilová Lenka	panda červená, kočka pouštní
Ševčík Martin	mýval severní
Šibor Kamil	želva pardálí
Šíma Ladislav	lev konžský
Šlik Filip	leguánek měnivý
Špátová Zuzana a Petr Šmora	lev konžský, sob polární, medvěd lední, medvěd kamčatský
Špinler Martin	bizon
Špiřík Jakub	medvěd lední
Talafantová Radka	želva amboinská
Tencer Dorota	kočka pouštní
Tesáčková Ludmila	los evropský
Tkáčová Janka	žirafa síťovaná
Továrek Jonáš	leguánek měnivý
Trajtělová Pavlína (Ing.)	medvěd kamčatský
Trávníková Pavlína	korela chocholatá
Tréšková Pavlína	agapornis fischerův
Trumpešová Viktorie	medvěd kamčatský
Uhrová Barbora	surikata
Urbánková Barbora	lev konžský
Ustohal Zdeněk	puštík bělavý
Vaverková Šárka a Ustohal Karel	leguánek měnivý

Obchodní úsek

Sales Department

Viola a Luděk Beránkovi	husička dvoubarvá
Voborník Miloš	panda červená
Voborníková Jolana	medvěd kamčatský
Výtvarnice Lenka Svobodová	agapornisfischerův, kůň domácí-irskýcob, želva paprscitá
Wolf Marek	páv korunkatý
ZŠ a MŠ Pramínek, o.p.s. - 3.A	nosál červený
ZŠ Brno Novoměstská 21	vlk arktický
ZŠ nám. Svornosti, třída 6.B	želva paprscitá
Zumrová Lucie	kuandu obecný
Žaža Miroslav	hutie stromová

Adoptivní rodiče do 5000 Kč

Alena, Martin, Zdeněk, Tomáš a Kateřina Lhotští	surikata
Autocentrum ROS, a. s.	vlk arktický
Babička Radek a Fialová Dominika	pásovec štetinatý
Beránkovi Luďek a Viola	lama vikuňa
Berková Monika	jezevec hnědý
Billa, spol. s r.o.	anakonda velká, želva paprscitá, páv korunkatý, karetky novoguinejská
BRuNO family park	jeřáb mandžuský
Buchtová Denisa	lemur kata
Bukovjanová Anežka	sovice sněžní
Byznys servis, s. r. o.	kočka pouštní
Cejnarová Eva	hoko červený
Círka Marek	surikata
Čurdová Jindra	nosál červený
Daniel, Markéta, Ondra a Rendl	rosomák
Demčák Jaroslav	bobr kanadský
Dojčán Jan	lemur kata
Domov pro seniory Mikuláškově náměstí p.o.	ara ararauna
Drimlovi Nela a Tobiáš	surikata

Obchodní úsek

Sales Department

Drozdová Eva	kočka pouštní, manul
Dubrovská Lada	klokan žlutonohý
Efler David	vlk artický
Erasmus Student Network MUNI Brno, z. s.	kajmánek trpasličí
Farsa Petr	pásovec štetinatý
Fiala Ondřej	tygr sumaterský
Fleissig Jan	lemur kata
Fleissigová Irena	lemur kata
Friedlová Hana	pásovec štetinatý
Havelkovi Monika, Jan, Zuzana a Ivo	kuandu obecný
Hejč Bohuslav	pekari bělobradý
Hejčová Miluše	vikuňa
Hepplerová Eva	kapybara, tapír jihoamerický
Horáková Nicole	sovice sněžní
Hradilová Ladislava	bazilišek zelený, korálovka sedlatá, bobr kanadský, sovice sněžní, lemur kata
Hromádovi Martin a Hana	psoun prériový, želva paprscitá, leguán mada-gaskarský
Hutáková Marie	surikata
Chvátalová Naděžda	los evropský
Jakubcová-Schořová Josefínka	sovice sněžní
Jaroměřská Nela	lemur kata
Jurkovičová Michaela	kakadu palmový
Kanský Ladislav (Ing.)	tygr sumaterský
Karate klub Brno	surikata
Klausová Irena a Martin Vrlík	bobr kanadský
Kolegové ÚVIS, Mendelu Brno	lemur kata
Kostelník Jiří (Bc., Dis.)	klokan žlutonohý
Kratochvílová Miroslava	rosomák
Křenová Marie	orel východní
Kutálkovi - Jana, Petr, Pavla, Antonín, Alois a Anastázie	surikata
Kvítková Martina	kotul veverovitý
Lacinová Hana	lemur kata

Obchodní úsek

Sales Department

Lenka a Ondřej Hájkovi	kočka pouštní
Liška Petr	liška polární
Lorencová Tamara	tamarín žlutoruký
Luska Pavlík	surikata
Macková Vendula	surikata
Machala Jiří	surikata
Maldonado Zea Laura Maria	tamarín pinčí
Malé Opatství Thelemské	vlk arktický
Marcín Michael	lemur kata
Mareschová Iveta	sovice sněžní
Mašlaňová Hana	tamarín žlutoruký
Matějčková Naděžda	vlk hřivnatý
Mazálková Jana	kůň převalského
Minaříková Monika	pavián anubi
Místecká Helena	margay
Mrázek Aleš	vlk hřivnatý
MUDr. Hamtilová Irena	kočka pouštní
MUDr. Koza Emil	manul
Mutlová Dana	medvěd lední
Nečas Jakub	vlk arktický
Neudecker Tomáš	lemur běločelý
Novotný Tomáš Daniel	vlk arktický
Opravil Jonáš	zebra chapmanova
Pavlík Jan	vlk arktický
Polišenská Soňa	kakadu palmový
Povolný Jiří	tygr sumaterský
Rodina Milčáková	medvěd kamčatský, medvěd lední, žirafa síťová- ná, mýval severní
Rodina Ondrova	aguti azarův
Rodina Runštukova	skunk pruhovaný
Rodina Suchánková	pásovec štetinatý
Rosalind Miranda	bobr kanadský, korela chocholatá, kůň domácí - miniappaloosa, mara stepní, kaloň plavý

Obchodní úsek

Sales Department

Sdružení taoistického Tai Chi v České republice	kůň domácí
Sedlák Jan	varan komodský
Smrekovi Samík a Saša	bobr kanadský
Sobotka Jaromír	lemur kata
Sobotková Adélka	surikata
Sobotková Beátka	želva nádherná
Spolek rodičů a přátel ZŠ a MŠ TGM Zastávka	vlk arktický
SŠ strojírenská a elektrotechnická Brno, p.o.	vlk arktický
Stachová Věra	vlk arktický
Stomatologická ordinace	bobr kanadský
Sýkorová Helena (JUDr.)	turako šedý
Šebková Michaela	kuandu obecný
Šibor Jakub	kakadu palmový
Šibor Kamil	jeřáb mandžuský
Šišák Miroslav	surikata
Šišáková Martina	psoun prériový
Šišáková Veronika	kočka pouštní
ŠMERAL BRNO a. s.	liška polární
TEDEX, spol.s.r.o.	kočka pouštní
Todorov Alexandr	lemur kata
Tomasová Anna	kapybara
Trávníčková Jana	lemur běločelý
Tým pracovníků vily Stiassni	kůň domácí - minippaloosa
zaměstnanci firmy Wolf Česká republika s. r. o.	vlk arktický
Zaměstnanci VHL Povodí Moravy, s. p.	kočka pouštní
Záviška Petr	surikata
ZŠ a MŠ Brno, Jihomoravské náměstí 2, p.o.	lvíček zlatohlavý
Žaža Miroslav	nestor kea

Obchodní úsek

Sales Department

Adoptivní rodiče do 10.000 Kč

Advokátní kancelář Pelikán & Schelle	lama vikuňa, lama alpaka
Atelier 99 s. r. o.	margay
Autocentrum ROS, a. s.	rys kanadský
Bartoník Vladimír	vlk arktický
Forštová Helena	tapír jihoamerický
Gregorovi Robík a Dáda	orel bělohlavý
Hořicová Eva	jak domácí
Jurga Michal	medvěd lední
Klvačová Barborka	orel bělohlavý
Mátl & Bula, spol. s. r. o.	wapiti sibiřský
Moravská Bastei MOBA, s. r. o.	vlk arktický, surikata
N.Petr a Lenka	vlk hřivnatý
obchod žirafka - Brentwood, s. r. o.	žirafa síťovaná
Sobotka Viktor	lachtan medvědí
SŠ strojírenská a elektrotechnická Brno, p.o.	dželada
Stehnová Iveta	tamarín žltoruký
Šimáková Radmila (Ing.)	rys kanadský
Šípkovi Jitka a Jan	nestor kea
Šrotířová Ludmila	jeřáb mandžuský, sovice sněžní
Štencová Stanislava (Mgr.)	vlk arktický, manul
Valová Petra	jelen milu
Volánek Jiří a Navrátilová Jana	tamarín pinčí, jaguarundi
Základní škola Brno, Palackého třída	tygr sumaterský
Základníškola Brno, Tuháčkova 25, příspěvková organizace	surikata, vlk arktický, panda červená, tygr sumaterský, lev konžský
Základníškola, Brno, Botanická 70, příspěvková organizace	surikata, anakonda velká
Zaměstnanci firmy Dixons Carphone	rys kanadský
ZŠ a MŠ Brno, Přemyslovo náměstí 1, p. o.	kůň převalského
ZŠ a MŠ Kanice, p.o.	tygr sumaterský
ZŠ Brno, Bednářova 28, příspěvková organizace	liška polární

Adoptivní rodiče nad 10.000 Kč

Bagalio, Shopen Group s. r. o.	panda červená
Faster CZ spol. s. r. o.	surikata, pavián anubi, lemur kata, pásovec štětinatý
Gsys s. r. o.	medvěd kamčatský
Holeček Milouš	šimpanz, medvěd lední, medvěd kamčatský
Karešovi Johana a Kristian	šimpanz
LEBI 2020 s. r. o.	medvěd lední
MS-alza, s.r.o.	levhart cejlonský
MUDr. Doležalová Lenka	tapír jihoamerický, sovice sněžní, nosál červený, urzon kanadský, lemur běločelý, krkavec velký, panda červená
MUDr. Milada Dostálová, s. r. o.	šimpanz
Rodičovské sdružení při ZŠ, Janouškova 2, Brno, z.s.	zebra grévyho, sovice sněžní,
ŠIMEK 96, spol. s.r.o.	lama alpaka, mara stepní, surikata, želva paprscitá
Šišák Miroslav	aguti azarův, surikata, psoun prériový, kočka pouštní
Zaměstnanci zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje	šimpanz
ZŠ Rosice - žáci I. a II. stupně	páv korunkatý, klokánek králíkovitý, rys kanadský, psoun prériový, anakonda velká, ara ararauna, liška polární, kakadu palmový
Žáci a zaměstnanci ZŠ Sirotkova	klokan bažinný
Žáci Základní školy Brno, Otevřená	margay

**Zoo Brno a stanice zájmových činností,
příspěvková organizace**

zřizovatel: Statutární město Brno

U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno

tel.: 546 432 311, fax: 546 210 000

e-mail: zoo@zoobrna.cz

www.zoobrna.cz

www.facebook.com/ZooBrno

www.instagram.com/zoobrna